

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22: MJU17

Fiskeripolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår tre tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden om fiskeripolitiska åtgärder från allmänna motionstiden 2021/22. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om

- en samlad utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner
- landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad i samtliga medlemsstater
- det regionala, lokala och småskaliga fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om fiskeripolitiska åtgärder, framför allt med hänvisning till redan vidtagna åtgärder och pågående utrednings- och lagstiftningsarbete.

I ärendet finns 24 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och tio särskilda yttranden (S, M, SD, C, V, KD, L, MP). I en reservation (S, V, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande i fråga om en samlad utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner. I en reservation (S, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande i fråga om landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad. I ytterligare en reservation (S) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande i fråga om det regionala, lokala och småskaliga fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande.

Behandlade förslag

Cirka 190 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Bakgrund.....	9
Utskottets överväganden.....	12
Förvaltning av fiskeresursen.....	12
Förvaltning av fiskekapaciteten.....	29
Fiskerikontroll.....	41
Åtgärder för att främja svenskt yrkesfiske.....	51
Övriga fiskeripolitiska frågor.....	56
Motioner som bereds förenklat.....	64
Reservationer.....	65
1. Mål och principer för fiskeriförvaltningen, punkt 1 (MP).....	65
2. Fredningstider och fiskefria områden, punkt 2 (V).....	66
3. Fredningstider och fiskefria områden, punkt 2 (KD).....	66
4. Fredningstider och fiskefria områden, punkt 2 (L).....	67
5. Samlad översyn av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner, punkt 3 (S, V, MP).....	67
6. Övriga åtgärder för att bevara ålen, punkt 4 (SD).....	68
7. Övriga åtgärder för att bevara ålen, punkt 4 (V, MP).....	68
8. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter, punkt 6 (C).....	69
9. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter, punkt 6 (V).....	70
10. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter, punkt 6 (L).....	70
11. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter, punkt 6 (MP).....	71
12. Överlåtbara fiskerättigheter, punkt 7 (M).....	72
13. Överlåtbara fiskerättigheter, punkt 7 (V).....	73
14. Överlåtbara fiskerättigheter, punkt 7 (L).....	73
15. Kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser, punkt 9 (M, SD).....	74
16. Kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser, punkt 9 (L).....	75
17. Landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad, punkt 10 (S, MP).....	76
18. Spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter, punkt 11 (M, KD).....	77
19. Regellättnader för svenskt yrkesfiske, punkt 12 (M).....	78
20. Regellättnader för svenskt yrkesfiske, punkt 12 (SD).....	78
21. Regellättnader för svenskt yrkesfiske, punkt 12 (C).....	79
22. Regellättnader för svenskt yrkesfiske, punkt 12 (L).....	80
23. Fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande, punkt 13 (S).....	81
24. Miljöersättning för odling av blå fånggrödor, punkt 14 (C).....	82
Särskilda yttranden.....	83
1. Samlad översyn av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner, punkt 3 (S).....	83
2. Samlad översyn av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner, punkt 3 (V, MP).....	83
3. Övriga åtgärder för att bevara ålen, punkt 4 (KD).....	84
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (M).....	85

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (SD)	85
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (C).....	85
7. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (V)	86
8. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (KD).....	86
9. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (L).....	86
10. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (MP).....	86
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	88
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	88
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	105

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förvaltning av fiskeresursen

1. Mål och principer för fiskeriförvaltningen

Riksdagen avslår motion

2021/22:4218 av Elisabeth Falkhaven (MP) yrkandena 1–3.

Reservation 1 (MP)

2. Fredningstider och fiskefria områden

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36,

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 12 och

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (KD)

Reservation 4 (L)

3. Samlad översyn av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en samlad utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 5 (S, V, MP)

4. Övriga åtgärder för att bevara ålen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3014 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 38 och 39 samt

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 15.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V, MP)

5. Övriga artspecifika bevarandeåtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1332 av Ida Karkiainen m.fl. (S),

2021/22:1424 av Mattias Jonsson och Adnan Dibrani (båda S),

2021/22:2659 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Mattias Karlsson i Luleå (båda M) och

2021/22:2944 av Ann-Sofie Alm (M).

*Förvaltning av fiskekapaciteten***6. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30,

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 61 och 62,

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 23 i denna del och

2021/22:4083 av Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda MP) yrkandena 1–5.

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (V)

Reservation 10 (L)

Reservation 11 (MP)

7. Överlåtbara fiskerättigheter

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2140 av Roland Utbult (KD),

2021/22:2675 av Sten Bergheden (M),

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31,

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 och

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkandena 23 i denna del och 25.

Reservation 12 (M)

Reservation 13 (V)

Reservation 14 (L)

8. Stöd till modernisering av motorer i fiskefartyg

Riksdagen avslår motion

2021/22:2134 av Roland Utbult (KD).

*Fiskerikontroll***9. Kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 21,

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 och

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 15 i denna del.

Reservation 15 (M, SD)

Reservation 16 (L)

10. Landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad i samtliga medlemsstater och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 66 och
2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 15 i denna del.

Reservation 17 (S, MP)

11. Spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 23,
2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 32–34 och
98 samt
2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 6–8.

Reservation 18 (M, KD)

Åtgärder för att främja svenskt yrkesfiske

12. Regellättnader för svenskt yrkesfiske

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1670 av Johan Hultberg (M) yrkande 1,
2021/22:2046 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,
2021/22:2067 av Fredrik Christensson och Sofia Nilsson (båda C),
2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 21 och 24,
2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 57,
2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 22 och
2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 19 (M)

Reservation 20 (SD)

Reservation 21 (C)

Reservation 22 (L)

13. Fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om det regionala, lokala och småskaliga fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20 och
2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 58.

Reservation 23 (S)

Övriga fiskeripolitiska frågor

14. Miljöersättning för odling av blå fånggrödor

Riksdagen avslår motion

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 53.

Reservation 24 (C)

15. Fiskerinäringen och marina vindkraftverk

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1670 av Johan Hultberg (M) yrkande 10 och

2021/22:1671 av Johan Hultberg (M) yrkande 7.

16. Reglering av fisket i Öresund

Riksdagen avslår motion

2021/22:3670 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 2, 3 och 5.

Förenklad beredning

17. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 3 mars 2022

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Jessica Rosencrantz (M), Hanna Westerén (S), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Betty Malmberg (M), Malin Larsson (S), Magnus Oscarsson (KD), Marlene Burwick (S), Jakob Olofsgård (L), Staffan Eklöf (SD), Ulrika Heie (C), Markus Selin (S), Mats Nordberg (SD), Jon Thorbjörnson (V) och Åsa Coenraads (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet ca 190 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2021/22. Förslagen handlar bl.a. om förvaltning av fiske-resursen, förvaltning av fiskekapaciteten, efterlevnad och kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser samt åtgärder för att ytterligare främja svenskt yrkesfiske. Ett antal yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och därför behandlas dessa yrkanden i förenklad ordning.

Motionsyrkandena redovisas i bilaga 1. De motionsyrkanden som bereds förenklat redovisas i bilaga 2.

Den 9 november 2021 lämnade Statskontoret information till utskottet om den utvärdering som myndigheten har gjort på uppdrag av regeringen av det svenska digitala systemet för spårbarhet av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Närvarade gjorde även Havs- och vattenmyndighetens generaldirektör samt företrädare från Coop, Fiskbranschens riksförbund och Svensk Dagligvaruhandel och för att kommentera spårbarhetssystemet och svara på frågor från utskottets ledamöter.

Den 18 november 2021 beslutade utskottet att bjuda in Havs- och vattenmyndigheten till utskottet för att få information om myndighetens arbete med fördelning av fiskemöjligheter. Den 2 december 2021 lämnade Havs- och vattenmyndighetens generaldirektör och hans medarbetare information till utskottet om myndighetens arbete för ett stärkt regionalt och småskaligt pelagiskt fiske i Östersjön, bl.a. i fråga om kustkvoter och regional tilldelning.

Utskottet har tidigare under riksmötet behandlat olika typer av åtgärder för att rädda fiskbestånden i Östersjön (bet. 2021/22:MJU6). Inom ramen för det ärendet genomförde utskottet den 19 oktober 2021 en digital informationsinhämtning med ett antal aktörer från bl.a. myndigheter, universitet och nyttjandeorganisationer. Deltog gjorde företrädare för Coalition Clean Baltic (CCB), Fiskbranschens riksförbund, Havs- och Kustfiskarnas producentorganisation (HKPO), Internationella havsforskningsrådet (ICES), Marint centrum i Simrishamn, Näringsdepartementet, Producentorganisationen Kustfiskarna Bottenhavet, Sportfiskarna, Stockholms universitets Östersjöcentrum, Sveriges fiskares producentorganisation (SFPO), Svenska jägareförbundet, Sveriges lantbruksuniversitet institutionen för akvatiska resurser (SLU Aqua) och producentorganisationen Swedish Pelagic Federation (SPF).

Bakgrund

Miljömålsberedningens delbetänkande Havet och människan

Regeringen beslutade i juli 2010 att tillkalla en parlamentarisk kommitté (dir. 2010:74) med uppdrag att lämna förslag till regeringen om hur miljö-kvalitetsmålen och Generationsmålet kan nås. Kommittén har antagit namnet Miljömålsberedningen (M 2010:04). Enligt tilläggsdirektiv som regeringen fattade beslut om i maj 2018 (dir. 2018:44) ska Miljömålsberedningen föreslå en strategi för förstärkt åtgärdsarbete för att bevara och hållbart nyttja hav och marina resurser. Strategin ska bidra till att relevanta delar av Generationsmålet och de berörda miljö-kvalitetsmålen nås, och därmed även bidra till att genomföra mål 14 i Agenda 2030 om att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt.

I december 2020 presenterade Miljömålsberedningen sitt delbetänkande Havet och människan (SOU 2020:83). Miljömålsberedningen framhåller att syftet är att skapa bättre förutsättningar för att nå miljö-kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård och samtidigt miljö-kvalitetsmålet Ingen övergödning. För att fånga upp fler påverkansfaktorer på havsmiljön som behöver åtgärdas lämnar Miljömålsberedningen förslag som omfattar verksamheter inom fler politikområden och utgiftsområden än vad som vanligtvis ingår i området havsmiljö. Två särskilda frågor har genomsyrat arbetet med strategin: dels kopplingen mellan hav, klimatförändringen och havsförsurning, dels ekosystemansatsen och ekosystembaserad förvaltning.

I betänkandet lämnar Miljömålsberedningen ett betydande antal förslag och bedömningar som direkt eller indirekt berör fiskeriförvaltningen. Flera förslag bidrar till att harmonisera genomförandet av EU-direktiv och förordningar som sätter mål för havsmiljöarbetet. Det handlar bl.a. om EU:s gemensamma fiskeripolitik och art- och habitatdirektivet. Förslagen syftar till att underlätta harmonisering i alla steg i genomförandet från t.ex. statusbedömningar, miljö-kvalitetsnormer, åtgärdsplaner och utvärdering samt rapportering. Miljömålsberedningen föreslår i detta sammanhang även en utvecklad rådgivning för fisk- och havsmiljöförvaltningen.

En gemensam strategi för fiske och vattenbruk

Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket presenterade i juni 2021 en gemensam strategi för framtidens fiske och vattenbruk för perioden 2021–2026. Strategin, som följs av tre separata handlingsplaner för yrkesfiske, fritidsfiske och fisketurism respektive vattenbruk, syftar till att sätta en gemensam målbild och peka ut en väg framåt. Myndigheterna har tagit fram strategin i bred samverkan med näringarna och berörda intresseorganisationer samt andra berörda myndigheter och lärosäten.

Strategin och handlingsplanerna ska med ett långsiktigt perspektiv bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja i enlighet med bl.a. målen i

livsmedelsstrategin. Strategin innehåller 15 delmål och kommer att vara styrande för de båda myndigheternas arbete med en koordinerad förvaltning och främjande där ekologi, ekonomi och social hållbarhet ska vara vägledande. Handlingsplanerna syftar till att slå fast vilka åtgärder och aktiviteter som behöver vidtas inom respektive sektor för att nå de strategiska målen. Åtgärder beskrivs med avseende på syfte, bakgrund och genomförande. Flera åtgärder, inte minst på förvaltningsområdet, är av sektorsövergripande karaktär eftersom näringarna i många fall står inför gemensamma utmaningar. Ett målområde handlar om väl förvaltade och fungerande ekosystem vilket innehåller ett antal delmål med tillhörande aktiviteter, bl.a. i fråga om vetenskapliga underlag för ekosystembaserad fiskförvaltning.

Utskottets tidigare uttalanden i fiskeripolitiska frågor

Det finns en synnerligen bred samsyn i miljö- och jordbruksutskottet om att fiske ska bedrivas på ett sätt som är miljömässigt hållbart. Det finns även ett synnerligen stort stöd för att fisket ska förvaltas på ett sätt som är förenligt med den gemensamma fiskeripolitikens mål om att uppnå nytta i ekonomiskt och socialt hänseende och sysselsättningshänseende samt att bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen.

Tidigare under riksmötet har utskottet behandlat åtgärder för att rädda fiskbestånden i Östersjön. Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § första stycket riksdagsordningen föreslog utskottet att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska

- snarast vidta åtgärder för att dels flytta ut trålgränsen på prov, dels begränsa det trålfiske som tillåts innanför trålgränsen. Undantag ska kunna ges till det småskaliga fisket och till fiskefartyg som fiskar för direkt användning som livsmedel och vars landningar sorteras
- i ljuset av ny evidensbaserad kunskap om den biologiska interaktionen mellan olika bestånd och delbestånd begära att kommissionen tar fram kriterier för en reviderad förvaltningsplan för Östersjöns fiskbestånd
- delta aktivt i de olika regionala samarbetsorganen och i Internationella havsforskningsrådet (ICES)
- vid beslut om fiskekvoter och tilldelning av fiskekvoter beakta dels det småskaliga fisket, dels fiske för direkt användning som livsmedel och vars landningar sorteras samt den förädlings- och beredningsindustri som är beroende av detta fiske
- vidta regellättnader vid licensgivning för småskaligt fiske och fiskförädling, bl.a. för att underlätta för nyrekrytering och generationsskiften
- öka jakten på skarv genom att tillåta allmän skydds jakt på skarv på eget initiativ och utreda möjligheterna till allmän jakttid på skarv samt överväga ytterligare åtgärder för att begränsa skarvstammens tillväxt
- öka jakten på säl genom större licenstilldelning för säljakt och genom att underlätta för de jägare som jagar säl
- verka för att begränsa storspiggens beståndstillväxt

- ta initiativ för att få bättre kunskapsunderlag om vattenkraftverkens ekologiska betydelse och passagelösningar samt för fler åtgärder i fråga om vattenkraftverkens påverkan på hotade arter.

Kammaren biföll utskottets förslag (bet. 2021/22:MJU6, rskr. 2021/22:60–61).

Därutöver har utskottet framfört till regeringen i olika sammanhang att det krävs åtgärder för att flera fiskbestånd i kustområden, både i Östersjön och i Västerhavet, ska kunna återhämta sig. Utskottet har särskilt noterat det arbete som pågår vid ansvariga myndigheter för att sammanställa kunskap och utreda förutsättningarna för att vidta nödvändiga åtgärder (senast i bet. 2020/21:MJU8).

Vidare har utskottet under flera års tid (senast i bet. 2020/21:MJU8) påpekat det centrala i att fiskemöjligheter ska följa vetenskapliga rekommendationer och att försiktighetsprincipen ska tillämpas i det fall tillräcklig kunskap om beståndssituationen inte finns att tillgå. Utskottet har även vid ett flertal tillfällen uttalat att det är av största vikt att Sverige driver på för att de beslut som fattas inom EU ska leda till en hållbar förvaltning av fiske-resurserna. Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska verka för effektivare uppföljningssystem inom fiskeområdet (bet. 2017/18:MJU13 punkt 10, rskr. 2017/18:182).

Under innevarande mandatperiod har riksdagen även tillkännagett för regeringen att den ska verka för dels ett fortsatt och intensifierat regelförenklingsarbete för svenskt yrkesfiske som även inbegriper det småskaliga kustfisket (bet. 2018/19:MJU3 punkt 3, rskr. 2018/19:131), dels bättre förutsättningar för vattenbruket att utvecklas (bet. 2019/20:MJU11 punkt 9, rskr. 2019/20:185).

Utskottets överväganden

Förvaltning av fiskeresursen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en samlad utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om övergripande mål och principer för fiskeriförvaltningen, regleringen av fredningstider och fiskefria områden samt övriga artspecifika bevarandeåtgärder.

Jämför reservation 1 (MP), 2 (V), 3 (KD), 4 (L), 5 (S, V, MP), 6 (SD) och 7 (V, MP) samt särskilt yttrande 1 (S), 2 (V, MP) och 3 (KD).

Motionerna

Övergripande mål och principer för fiskeriförvaltningen

Enligt motion 2021/22:4218 av Elisabeth Falkhaven (MP) yrkande 1 bör målet om maximal hållbar avkastning (maximum sustainable yield, MSY) inte längre styra förvaltningen av fisket. Motionären anser att fokuset på MSY gynnar det storskaliga fisket och missgynnar kustfisket och att det har en negativ inverkan på ekosystemet.

Enligt yrkande 2 i samma motion bör regeringen se över möjligheten att stryka 20 § första stycket andra meningen fiskelagen (1993:787).

Avslutningsvis i yrkande 3 i samma motion föreslår motionären att regeringen ska prioritera mellan de mål som i dag finns för fisket och havsmiljön enligt följande devis: För det första ska man se till ekosystemens mående så att förmågan att producera fisk säkerställs. För det andra ska regeringen se till det kustnära fisket för humankonsumtion och lokal beredning, bl.a. för fler arbetstillfällen i Sverige. När dessa två områden blivit tillgodosedda och om det då finns fisk/biomassa kvar i haven som bedöms kunna tas upp utan att skada miljön och ekosystemen får industrifisket ta del av fiskeresursen.

Fredningstider och fiskefria områden

Enligt kommittémotion 2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36 bör regeringen i samband med att man inför etappmål för skyddade marina områden planera in fiskefria områden på de platser där det är mest lämpligt. Att göra en andel av de skyddade områdena helt fiskefria skulle enligt motionärerna bl.a. ge en snabb ökning av målarter och flera och större individer.

I kommittémotion 2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås att de lekområdena som är viktigast för fisken ska stängas för fiske

under hela lekperioderna. Enligt motionärerna är det viktigt att sådana reservat inrättas i samråd med fiskerinäringen och andra intressenter. Även enligt kommittémotion 2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 12 bör fiskens lekområden värnas. Motionärerna framhåller att det krävs många olika åtgärder för att säkerställa en positiv utveckling för fiskbestånden.

Samlad utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner

I kommittémotion 2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 8 föreslås att regeringen verkar för att EU gör en samlad utvärdering av medlemsstaternas planer för ål. Motionärerna anser att det även krävs en gemensam åtgärdsplan som kraftigt minskar ålfisket i EU. Åtgärderna krävs dels för att rädda den europeiska ålen, dels för att svenska fiskare ska ha lika konkurrensvillkor som sina europeiska motsvarigheter.

Övriga åtgärder för att bevara ålen

I fyra motionsyrkanden presenteras ytterligare förslag för att på olika sätt värna den utrotningshotade ålen. I kommittémotion 2021/22:3014 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås det att regeringen på EU-nivå verkar för åtgärder där de gör som störst nytta i syfte att låta beståndet av europeisk ål återhämta sig. Motionärerna påpekar bl.a. att det största hotet mot glasålen inte är de svenska ålfiskarna utan det stora uttag av beståndet som sker i andra europeiska länder. Vidare i yrkande 3 i samma motion föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att underlätta att ålen kan ta sig förbi vattenkraftverk. Problemet med ål som inte kan passera vattenkraftverk bör avhjälpas genom fler passager.

I kommittémotion 2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 37 föreslås det att regeringen inför ett förbud mot riktat fiske på ål i Sverige. Motionärerna framhåller att sedan 1950-talet har mer än 99 procent av glasålen försvunnit från Europas kuster, och det är därför av allra största vikt att ålfisket regleras på ett kraftfullt sätt. Av samma skäl föreslås det i motionens yrkande 38 att Sverige verkar för att man även på EU-nivå inför ett förbud mot riktat fiske på ål inom hela EU.

En motsatt uppfattning i frågan redovisas i kommittémotion 2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 15 enligt vilken regeringen bör motarbeta kommissionens förslag om ett totalt ålfiskestopp i Östersjön.

Övriga artspecifika bevarandeåtgärder

I ett antal motionsyrkanden föreslås olika åtgärder för vissa specifika fiskbestånd, bl.a. siklöjan. Enligt motion 2021/22:1332 av Ida Karkiainen m.fl. (S) bör regeringen se över samförvaltningsmodellen av siklöjan. Motionärerna anser att samförvaltningsmodellen har urholkats de senaste åren. Det är mycket angeläget att behålla det genuina kustnära fisket och för att göra det måste samförvaltningsmodellen av siklöjan återupprättas och stärkas. Även enligt motion 2021/22:2659 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Mattias

Karlsson i Luleå (båda M) behövs det en översyn av fisket på siklöja och varför det ser så pass olika ut i Sverige och Finland. Motionärerna framhåller att det inte finns något fångsttak på den finska sidan av Bottenviken medan det svenska fisket är hårdare reglerat, och detta gör att ett antal fiskeföretag i Norrbotten riskerar att gå i konkurs.

Enligt motion 2021/22:1424 av Mattias Jonsson och Adnan Dibrani (båda S) bör regeringen se över regleringen av hummerfisket. Bland annat bör loggbok göras obligatorisk för fritidsfiskare. På så sätt får myndigheten bl.a. bättre insikt i hur fritidsfisket påverkar yrkesfiskarnas verksamhet.

I motion 2021/22:2944 av Ann-Sofie Alm (M) föreslås att regeringen inför kvotfiske genom fritidsfiske och sportfiske av den blåfenade tonfisken längs Bohuskusten. Arten är fredad, men enligt motionären skulle arten skyddas bäst genom ett reglerat sportfiske, vilket dessutom skulle locka fisketurister och skapa arbetstillfällen.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Övergripande mål och principer för fiskeriförvaltningen

Fiskeripolitikens övergripande bestämmelser framgår av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken m.m. (nedan grundförordningen). Bland annat fastställs det i artikel 2 att den gemensamma fiskeripolitiken ska säkerställa att fiske- och vattenbruksverksamheterna är miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt och socialt hänseende och sysselsättningshänseende samt att bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen. Den gemensamma fiskeripolitiken ska tillämpa försiktighetsansatsen i fiskförvaltningen och säkerställa att de levande marina biologiska resurserna nyttjas på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (maximum sustainable yield, MSY). MSY tillämpas brett inom fiskeriförvaltningen i EU.

MSY används som en modell för att beräkna det högsta uttaget, dvs. fångsten, som kan göras från ett bestånd samtidigt som man lämnar kvar tillräckligt med fisk för att beståndet ska utvecklas hållbart. För att kunna kalkylera MSY krävs bl.a. tillförlitliga data.

EU:s fiskesektor har gjort framsteg när det gäller att uppnå MSY-målet. Den hållbart förvaltade fisken stod 2020 för 99 procent av alla de landningar i Östersjön, Nordsjön och Atlanten som uteslutande förvaltas av EU och för vilka det finns vetenskapliga bedömningar att tillgå. Biomassan av de bestånd i Nordostatlanten för vilka en fullständig bedömning gjorts var 48 procent högre 2018 än 2003. Betydande utmaningar kvarstår, särskilt i Medelhavet och Svarta havet, där omkring 75 procent av de bestånd som är vetenskapligt bedömda är överexploaterade (se bl.a. kommissionens meddelande (COM(2021) 279).

Enligt uppgift från Stockholm universitets Östersjöcentrum påverkas modellen av en rad faktorer och har därför mött kritik, bl.a. för att den kan vara svår att tillämpa i praktiken. Kritiker framhåller bl.a. att biologer inte alltid har tillräckligt bra data för att kunna beräkna beståndens storlek och tillväxt. Under senare år har alternativ till MSY lanserats i olika vetenskapliga sammanhang. Ett begrepp är maximal ekonomiska avkastning (maximum economic yield, MEY) som fastställer den fångstnivå som ger den högsta ekonomiska nettovinsten, dvs. den största positiva skillnaden mellan ett fiskes totala kostnader och dess intäkter.

Ekosystemansatsen, som har sitt ursprung i Konventionen om biologisk mångfald, är en annan vägledande princip i EU:s gemensamma fiskeripolitik. Enligt Miljömålsberedningen (SOU 2020:83) innebär ekosystemansatsen att naturvärden bevaras och naturresurser nyttjas miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart, med målet att säkerställa att ekosystemen används inom sina gränser. Det betyder bl.a. att fisket inte bör påverka marina pelagiska (djur som lever i den fria vattenmassan) och bentiska (djur som lever på och under botten) arter, livsmiljöer och näringsvävar negativt så att dess långsiktiga produktionskapacitet försämras eller att biologisk mångfald påverkas negativt.

Enligt skälsats 13 i grundförordningen är det nödvändigt att införa en ekosystemansats i fiskeripolitiken för att säkerställa att fiskeverksamhetens negativa inverkan på de marina ekosystemen minimeras och att fiske och vattenbruk inte leder till en försämring av den marina miljön. Ekosystemansatsen syftar på så sätt till att förvalta användningen av naturresurser, med beaktande av fiskeverksamhet och annan mänsklig verksamhet, samtidigt som man bevarar både den biologiska rikedom och de biologiska processer som är nödvändiga för att skydda livsmiljöernas sammansättning, struktur och funktion i det berörda ekosystemet.

Havs- och vattenmyndigheten har vid upprepade tillfällen pekat på att fiskeriförvaltningen traditionellt bygger på att utvecklingen av varje bestånd analyseras var för sig och att fisketrycket ses som den främsta orsaken till beståndets utveckling. Myndigheten fick 2016 i uppdrag av regeringen att ta fram en strategi för en ekosystembaserad fiskförvaltning. Regeringen har genom ändringen av uppdraget 2018 tydligt signalerat att en ekosystembaserad fiskförvaltning är en integrerad del av havsförvaltningen. Från och med 2018 har regeringen ändrat uppdraget till ett mål och återrapporteringskrav i årsredovisningen där Havs- och vattenmyndigheten ska redogöra för hur myndigheten arbetar för att en ekosystembaserad fiskförvaltning ska vara en integrerad del i att uppfylla målen i havs- och vattenförvaltningen samt miljömålen.

I rapport 2020:3 framhåller Havs- och vattenmyndigheten att för att fisk och fiske ska kunna förvaltas i enlighet med en ekosystemansats, behövs förståelsen av fiskens roll i ekosystemet samt hur förvaltningen av fisken på olika sätt kan påverka vilka ekosystemtjänster vi får i dag och i framtiden. Även kunskap om hur bestånden samspelar med andra arter och miljöfaktorer

behöver lyftas in för att kunna ge en mer nyanserad bild av beståndsutvecklingen, t.ex. födotillgång, predation från andra arter eller ändringar i fiskens livsmiljöer. Förståelsen behöver stärkas av vilka indirekta effekter fiske på en art kan få på näringsväven och om det kan påverka våra möjligheter att nå mål för andra arter, livsmiljöer eller ekosystemtjänster, t.ex. hur förekomst av större rovfiskar påverkar alg tillväxt och därmed badvattenkvalitet.

Mot denna bakgrund lämnar Miljömålsberedningen (SOU 2020:83) en analys av de delar av fiskförvaltningen som direkt eller indirekt kan förväntas ha betydelse för att nå de havsanknutna miljökvalitetsmålen. Beredningen framhåller att förvaltningen av fisk främst styrs av mål inom EU:s gemensamma fiskeripolitik och nationella näringspolitiska mål. Det är dock flera mål inom det miljöpolitiska området som har och successivt får större betydelse för förvaltningen av fiskbestånden och fisket, inte minst målet om god miljöstatus i EU:s havsmiljödirektiv, som även den gemensamma fiskeripolitiken ska bidra till. Därtill finns det ett antal strategier på såväl europeisk som nationell nivå som direkt eller indirekt påverkar förvaltningen av fiskbestånden.

Miljömålsberedningen lämnar vidare ett antal förslag och gör bedömningar i fråga om förvaltningen av Östersjöns fiskbestånd. Beredningen bedömer att all förvaltning av fiskresurser ska vara ekosystembaserad och att en ekosystembaserad fiskförvaltning är en förutsättning för att uppfylla miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård och mål 14 i Agenda 2030. Beredningen föreslår således att regeringen integrerar frågor om hållbar förvaltning av fiskresurserna med havsmiljöförvaltningen och att Havs- och vattenmyndighetens instruktion ändras så att det framgår att myndigheten ska tillämpa en ekosystemansats samt att hållbar förvaltning av fiskresurserna integreras med havsmiljöarbetet.

Miljömålsberedningen lämnar också bedömningar och förslag i fråga om målen och rådgivningen för fiskförvaltningen. Beredningen bedömer att fiskeripolitiken inte lever upp till målet i artikel 2 i EU:s gemensamma fiskeripolitik som slår fast att fiskeripolitiken ska vara förenlig med unionens miljölagstiftning, särskilt med målet att uppnå en god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet. Utformningen av rådgivningen för hållbar förvaltning av fiskresursen, både inom EU och nationellt, behöver därför ses över. Beredningen har uppfattat att aktörer med ansvar för förvaltning av havsmiljön men även flera inom den svenska fiskförvaltningen ser detta som viktigt och prioriterat. Mot denna bakgrund föreslår beredningen att

- Havs- och vattenmyndighetens instruktion tydliggörs så att det framgår att myndigheten inom sitt ansvarsområde ansvarar för ett samordnat genomförande av EU:s miljölagstiftning, inklusive EU:s gemensamma fiskeripolitik, med hänsyn till bl.a. miljökvalitetsnormer, rådgivning, genomförande av åtgärder samt uppföljning och utvärdering
- regeringen aktivt verkar inom EU, Baltfish och Scheveningen för att främja att rådgivning från ICES om fiskekvoter och tekniska regleringar

inom fiskeripolitiken även ska bidra till att nå fastställda förhållanden som kännetecknar en god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet

- regeringen med stöd av ICES tar fram ett förslag till hur en samlad rådgivning för fiskeripolitikens mål för beståndsförvaltning, inklusive delbestånd, och de delar inom havsmiljödirektivets kvalitativa deskriptorer som berör fisk, kan utformas.

Miljömålsberedningens bedömningar och förslag bereds inom Regeringskansliet.

Enligt regeringen är det viktigt att stödja ICES i deras arbete med att utveckla råden för att tillämpa ekosystemansatsen i fiskförvaltning. Det är dessutom viktigt att Sveriges nationella datainsamlingsprogram för bestånd har hög kvalitet för att ge ICES bakgrundsdata som gör att de ger råd som är baserade på bästa tillgängliga kunskap. Regeringen har därför gett Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att under 2021 formulera ett projekt till ICES om framtida scenarier för Östersjön och dess fiskbestånd.

Uppdraget redovisades den 26 oktober 2021. I redovisningen framhåller myndigheten att trots flera existerande direktiv och strategier finns det i dag ingen gemensam vision för hur Östersjöns ekosystem ska förvaltas, baserat på såväl sammanvägt önskvärt tillstånd för Östersjön som önskvärd samhällsutveckling och förväntade klimatförändringar, och som kan användas för att vägleda en ekosystembaserad förvaltning. För att närma sig en sådan vision krävs ett förbättrat tvärvetenskapligt kunskapsunderlag.

Myndigheten redovisar därefter sitt förslag på ansats och möjligt upplägg för ett sådant projekt i form av en kort projektbeskrivning, grov tids- och kostnadsuppskattning samt möjlig finansiering. Sammanfattningsvis ska projektet syfta till att

- öppna för en vetenskapligt grundad politisk diskussion om Östersjöns förmåga att tillhandahålla ekosystemtjänster till nytta för samhälle och sektorer i regionen
- ge vetenskapligt underbyggt stöd för Östersjöländerna att, i ett senare steg, kunna diskutera den gemensamma målbilden för förvaltning av Östersjöns ekosystem, och identifiera eventuella målkonflikter
- utgöra underlag för att utveckla en ekosystembaserad förvaltning som tar hänsyn till belastningar från källa till hav och som avser samband mellan drivkrafter, aktiviteter, belastningar, status och olika ekosystemkomponenter
- ge en förbättrad grund för vetenskaplig rådgivning till förvaltande myndigheter på olika förvaltningsnivåer
- stärka möjligheterna att nå de mål som är satta i ett flertal nationella och internationella processer t.ex. det svenska miljömålssystemet, FN Agenda 2030, Helsingforskonventionens (Helcom) handlingsplan för Östersjöns (Baltic Sea Action Plan, BSAP), EU:s strategi för Östersjöregionen, EU:s

gröna giv, den gemensamma fiskeripolitiken¹ och vattendirektivet². Det kan användas för att i samverkan med grannländer stärka havsplaneringen nationellt och gränsöverskridande samt genomförandet av havsmiljödirektivet³.

Projektet föreslås drivas med ICES som plattform för genomförandet, alternativt av vetenskapliga partner under ledning av ett sekretariat, där internationell samverkan säkras genom nätverk och workshoppar ledda av ICES. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Som redovisas ovan har Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten nyligen tagit fram en gemensam strategi för fiskets framtid samt nya sektors-specifika handlingsplaner. Strategin och planerna ska, med ett långsiktigt perspektiv, bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja i enlighet med bl.a. målen i livsmedelsstrategin. Strategin innehåller 15 delmål och kommer att vara styrande för de båda myndigheternas arbete med en koordinerad förvaltning och främjande där ekologi, ekonomi och social hållbarhet ska vara vägledande. Ett målområde handlar om väl förvaldade och fungerande ekosystem vilket innehåller ett antal delmål med tillhörande aktiviteter, bl.a. i fråga om vetenskapliga underlag för ekosystembaserad fiskförvaltning.

I betänkande 2021/22:MJU6 Åtgärder för att rädda fiskbestånden i Östersjön föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen i fråga om en ekosystembaserad fiskförvaltning för Östersjöns fiskbestånd. Utskottet framhöll den vetenskapliga utvecklingen och ny evidensbaserad kunskap om den biologiska interaktionen mellan olika fiskarter i Östersjön samt klarläggandet av att det finns flera genetiskt olika delbestånd av sill och strömming i Östersjön. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att regeringen ska verka för att en ny översyn av den gällande förvaltningsplanen för torsk, sill, strömming och skarpsill i Östersjön genomförs. Utskottet ansåg att regeringen ska begära att kommissionen tar fram kriterier för en reviderad plan för att på så sätt utveckla en mer lokalanpassad förvaltning. Denna plan ska ha sin utgångspunkt i ny evidensbaserad kunskap om de olika fiskbestånden i Östersjön och deras biologiska interaktion. Riksdagen biföll utskottets förslag (bet. 2021/22:MJU6, rskr. 2021/22:60–61).

Fiskelagen (1993:787) är en s.k. sektorslagstiftning och innehåller de grundläggande bestämmelserna om rätten att fiska. 20 § innehåller ett be- myndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens intressen vid fiske. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket

¹ Framför allt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi).

avsevärt försvåras. Den tidigare fiskelagstiftningen innehöll inte någon sådan bestämmelse.

Av författningskommentaren i proposition 1992/93:232 (s. 68 f.) framgår att avsikten med bemyndigandet är att inom ramen för den nationella fiskelagstiftningen skapa möjligheter att skydda känslig natur och att harmoniera bestämmelsen på detta område med övrig lagstiftning för areella näringar.

Miljöbalken tillämpas parallellt med annan lag som reglerar verksamheter m.m. som faller inom miljöbalkens tillämpningsområde, t.ex. fisket (prop. 1997/98:45 del 1 samt 1 kap. 3 § miljöbalken). Miljöbalken är i normgivningshänseende att likställa med vanlig lag, och det innebär att miljöbalken ska tillämpas parallellt med annan gällande lag. I 7 och 8 kap. miljöbalken finns bestämmelser om olika områdesskydd respektive regler som kompletterar jakt- och fiskelagstiftningen när det gäller att skydda djur- och växtarter. Enligt 3 § fiskelagen ska lagen inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken.

Fredningstider och fiskefria områden

I fråga om fredningstider beslutar Havs- och vattenmyndigheten om sådana restriktioner av fisket i havet innanför trålgränsen och i de fem stora sjöarna samt i tillrinnande vattendrag upp till första definitiva vandringshindret. Syftet med fredningstider är att öka skyddet av fisk under lek och lekvandring. Fredningstider kan även beslutas av föreningen i fiskevårdsområden. Vanligtvis är fredningsperioder begränsade till vissa delar av året när skydd av fiskbestånden är motiverat, dvs. för arter som har en koncentrerad lekperiod och som inte leker året om. Under fredningsperioden är endast sådana redskap tillåtna som inte fångar den art som skyddet avser. För att minska det totala fiskestrycket på ett bestånd begränsas i vissa fall även mängden redskap som får användas eller hur många fiskar som får fångas. I haven har Havs- och vattenmyndigheten beslutat om fredningstider för bl.a. lax, öring, torsk, sik, hummer, hälleflundra, abborre, piggvar och gädda. Enligt myndigheten pågår ett löpande arbete tillsammans med länsstyrelserna för att identifiera viktiga områden för lek och lekvandring och för att stänga dessa under lämpliga perioder.

Till skillnad från fredningstider där det råder fiskeförbud under delar av året eller förbud mot vissa fiskemetoder innebär ett fiskefritt område ett totalt förbud mot fiske. I Sverige har inte fiskefria områden använts som förvaltningsåtgärd i någon större utsträckning. Mellan 2009 och 2011 inrättades fem fiskefria områden med inriktning på olika målarter. Havs- och vattenmyndigheten har därefter sammanställt en utvärdering av de biologiska effekterna och samhällsekonomiska konsekvenserna av fiskefria områden (rapport 2016:13). Av rapporten framgår bl.a. att fiskefria områden främst bör inrättas i fall då annan reglering, som möjliggör visst fiske, bedöms vara otillräcklig. Havs- och vattenmyndigheten överväger fiskefria områden som åtgärd i fall då annan reglering som möjliggör visst fiske bedöms vara otillräcklig. Det kommer

framför allt att gälla områden där lokala bestånd utarmats på grund av högt fisketryck.

Fiskefria områden klassificeras i dag inte i statistiken eller etappmålet för skydd av marina områden eftersom de har inrättats med hjälp av fiskerilagsstiftningen för att skydda fisken som resurs och skyddar därför inte mot annan form av exploatering.

I Miljömålsberedningens betänkande Havet och människan görs bedömningen att det behövs en satsning för återhämtning av flera fiskbestånd i kustområden, både i Östersjön och i Västerhavet. Alla delar av fiskens livsförutsättningar behöver inkluderas därför behöver flera förslag till styrmedel och åtgärder behöver ingå – från förvaltningen av fisk i utsjön till fysiska åtgärder på land. Mot denna bakgrund föreslås att regeringen ger kustlänsstyrelserna, med stöd av Havs- och vattenmyndigheten, i uppdrag att senast 2023 ta fram länsvisa – alternativt samordnade inom vattendistriktet – åtgärdsplaner för fiskevården för att stärka bestånden av stora rovfiskar, stärka ekosystemens resiliens och bidra till att minska effekterna av övergödning. Den långsiktiga målsättningen är att planeringen av fiskevården i kustområdena ska inkluderas i arbetet med åtgärdsprogrammen enligt havsmiljöförordningen och vattenförvaltningsförordningen.

Miljömålsberedningen framhåller i detta hänseende att ett ändamålsenligt områdesskydd och regleringar av påverkansfaktorer som fysisk exploatering, undervattensbuller, grumling m.m. är avgörande för att skydda fiskbeståndens lek- och uppväxtmiljöer. I de fall där skydds- och bevarandeåtgärder syftar till att skydda fiskens lek- och uppväxtmiljöer, bedömer Miljömålsberedningen att det inte bör finnas omfattande intressekonflikter mellan naturvården och fiskförvaltningen. Det behövs därför en bättre koordinering av arbetet med områdesskydd, strandskydd, övriga regleringar som t.ex. fartbegränsningar och arbetet med fiskfredningsområden.

Det redovisas vidare att den vetenskapliga litteraturen i princip är överens om att skyddade områden är nödvändiga för att skydda biologisk mångfald och viktiga ekosystemtjänster. Detta förutsätter dock att områdena är rätt placerade och har funktionella och effektiva regleringar. De flesta synteser som utvärderar effekter av områdesskydd är globala, men en tydlig slutsats är att områdesskydd och i synnerhet helt skyddade områden – s.k. fiskefria områden (no-take zones) – leder till signifikant ökning av fiskbestånd, ökad storlek på individer samt ökad biodiversitet.

I februari 2021 presenterade Havs- och vattenmyndigheten ett långsiktigt åtgärdsprogram för att öka skyddet av sill/strömming i Östersjön samt Bottenhavet och Bottenviken. Bland åtgärderna ingår bl.a. förstärkt skydd av rekryterings- och uppväxtområden.

Havs- och vattenmyndigheten arbetar kontinuerligt med fiskereglering i skyddade områden inom ramen för den s.k. plattformen. Inom plattformen pågår ett omfattande arbete med att se över behov av fiskereglering i marina skyddade områden samt genomförande av nödvändiga bevarandeåtgärder. I december 2020 begärde Havs- och vattenmyndigheten att få i uppdrag att ta

fram gemensamma rekommendationer om bevarandeåtgärder i 17 marina skyddade områden. I februari 2021 gav regeringen Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utarbeta gemensamma rekommendationer om bevarandeåtgärder för fyra skyddade områden. Myndigheten lämnade i maj 2021 in en lägesrapport för uppdraget, inklusive ett förslag till tidsplan för att införa nödvändiga bevarandeåtgärder i övriga områden som omfattades av myndighetens begäran om uppdrag.

Den 21 januari 2022 beslutade regeringen att ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att i dialog med berörda medlemsstater och i samråd med berörda intressenter utarbeta gemensamma rekommendationer om bevarandeåtgärder i tolv⁴ marina skyddade områden. De gemensamma rekommendationerna ska kunna utgöra grund för begäran till kommissionen att anta de åtgärder som föreslås för dessa områden genom delegerade akter enligt det förfarande som avses i grundförordningen. Åtgärderna ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva samt nödvändiga för att efterleva skyldigheterna enligt EU:s miljölagstiftning. Havs- och vattenmyndigheten ska senast den 30 maj 2022 och därefter en gång om året lämna en lägesrapport om genomförandet av uppdraget till Regeringskansliet.

Samlad utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner

Rekryteringen av ålbeståndet har under de senaste 50 åren minskat med ca 95 procent och beståndet bedöms som akut hotat. Ålen är sedan 2009 upptagen på Cites-konventionens lista över utrotningshotade arter; ålen finns på Cites lista II och EU-bilaga B tillsammans med många andra djurarter som riskerar att utrotas om inte handeln med dessa kontrolleras. I samband med att ålen Cites-listades blev det också krav på Cites-tillstånd för all import och export av arten till och från EU. Eftersom det inte är säkerställt att fångsten av ål är hållbar beslutade EU i december 2010 att stoppa all import och export av ål och ålprodukter till och från samtliga medlemsstater. Detta import- och exportförbud har förlängts tills ny forskning kan visa att arten börjar återhämta sig.

Bakgrunden till rådande ålfiskebestämmelser är rådets förordning (EG) nr 1100/2007 om åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål (ålförordningen). Enligt ålförordningen skulle medlemsstaterna upprätta planer för förvaltning av ålbeståndet. Målet är att uppnå en utvandring av blankål motsvarande 40 procent av rikets historiskt naturliga blankålsproduktion. Nitton medlemsstater har tagit fram nationella ålplaner som tillsammans omfattar ca 90 s.k. ålhanteringsenheter och ca 1 880 åtgärder.

Sveriges nationella förvaltningsplan för ål godkändes av kommissionen 2009. Planen innehåller åtgärder på i huvudsak fyra områden: skärpta regleringar av fisket, utökade kontrollåtgärder, ökade utsättningar av ål och åtgärder för att minska dödlighet hos blankål i vattendrag, dvs. minskad turbindödlighet.

⁴ Förslaget till gemensam rekommendation om bevarandeåtgärder i Nordvästra Skånes havsområde omfattar även naturreservatet Skånska Kattgatt.

Planen är adaptiv, vilket innebär att åtgärderna kan justeras under planperioden om bestånden så tillåter. En utvärdering av genomförda åtgärder ska enligt artikel 9 i ålförordningen rapporteras till kommissionen var tredje år. 2014 gjorde kommissionen en utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner, men resultaten var otydliga bl.a. till följd av bristande underlag (COM (2014)0640 final).

Mot bakgrund av ålens fortsatt kritiska status antog kommissionen och medlemsstaterna 2017 ett gemensamt uttalande som syftar till att effektivisera skyddet för ålbeståndet och att rapportering enligt artikel 9 ska fortsätta, trots att 2018 formellt var sista året enligt förordningen.

Sedan 2018 har rådet beslutat om en säsongstängning av ålfisket i alla EU:s vatten, vilket redovisas närmare i nästföljande avsnitt. Hur ålfisket i övrigt ska förvaltas är i hög grad upp till de enskilda länderna att bestämma själva.

I februari 2020 presenterade kommissionen en utvärdering av ålförordningen (SWD(2020) 35–36). Kommissionen bedömer att förordningen fortfarande är relevant och i grunden lämpad för att hjälpa ålbeståndet att återhämta sig. Enligt kommissionen säkerställer förordningen att förvaltningen kan tillämpas i ålens alla livsstadier, och den omfattar både fiske och icke-fiskerelaterade antropogena effekter. Trots stora framsteg när det gäller att minska fiskeansträngningen, och ett samlat försök att utveckla en förvaltningsram för hela EU, är beståndssituationen fortfarande kritisk. Samtidigt som framsteg har tagits när det gäller att minska fiskeridödligheten har fisket efter ål ökat i vissa medlemsstater. Vidare finns det stora olikheter i medlemsstaternas rapportering om hur deras respektive arbete inom ramen för ålförvaltningsplanerna fortgår. Mot denna bakgrund bedömer kommissionen att det behövs ytterligare åtgärder för att genomföra förordningen med ett större fokus på icke-fiskerelaterade åtgärder.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20) föreslår regeringen att riksdagen tillskjuter medel till Havs- och vattenmyndigheten bl.a. för att genomföra en oberoende, internationell utvärdering av den svenska ålförvaltningen. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i denna del (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22: MJU1, rskr. 2021/22:110). Enligt regleringsbrevet för 2022 ska Havs- och vattenmyndigheten redovisa hur myndigheten i det svenska genomförandet av nationell och EU-reglerad förvaltning av ål säkerställt att alla åtgärder genomförts så att skyddet av beståndet prioriteras utöver det frivilliga programmet för uppköp av ålfiskefångster.

Övriga åtgärder för att bevara ålen

Ålen är en kommersiellt fiskad men inte kvoterad art. Det råder för närvarande inget totalförbud mot allt riktat fiske på ål i EU:s vatten. Vid ministerrådet om fiskemöjligheter för 2018 togs beslutet att förbjuda kommersiellt fiske av ål över 12 centimeter, dvs. blankål, i alla EU:s vatten i Nordostatlanten inklusive

Östersjön. Under rådet beslutades att förbudet ska gälla i tre sammanhängande månader mellan den 1 september 2018 och den 31 januari 2019. Varje medlemsstat fick besluta om vilken exakt sammanhängande period under dessa fem månader. För Sveriges del beslutade Havs- och vattenmyndigheten om en säsongsstängning mellan den 1 november 2018 och 31 januari 2019. Enligt uppgift från Havs- och vattenmyndigheten förlades fiskestoppet till den period av året då det bedrivs som minst yrkesfiske eftersom det svenska ålfisket redan är förhållandevis strikt reglerat. Inga begränsande åtgärder för 2018 omfattade glasål, dvs. ål som är kortare än 12 centimeter. Fiskeministrarna har därefter beslutat om en fortsatt säsongsstängning för åren 2019–2021 som omfattar alla EU:s vatten i Nordostatlanten och Medelhavet.

I november 2021 lämnade ICES rekommendationer inför 2022 års fiske. ICES bedömer att utifrån försiktighetsprincipen bör det vara noll fångst av ål inklusive glasål i alla livsmiljöer i EU:s vatten. Detta innebär nollfångster av ål i alla europeiska habitater, både i havet och i inlandsvatten. Övrig mänsklig påverkan, såsom exempelvis vattenkraft eller andra vandringshinder, bör minimeras och elimineras där så är möjligt. ICES rekommendationer är en tydlig skärpning jämfört med tidigare år. I december 2021 beslutade fiskeministrarna i stället om en fortsatt säsongsstängning av fisket på ål som innebär att det under en sammanhängande period på tre månader under perioden augusti 2022 t.o.m. februari 2023 är förbjudet att fiska ål. En skärpning för säsongen 2022/23 är att medlemsstaterna ska införa förbudsperioden då vandringsperioden av ål är som störst.

Som en del av den nationella ålförvaltningsplanen råder det sedan 2007 generellt förbud för ålfiske i Sverige, i havet och i större delen av de svenska sötvattensområdena. Ålfiskeförbudet är inte tidsbegränsat. Ett antal yrkesfiskare har beviljats dispens från förbudet, liksom ett fåtal som fiskar med stöd av enskild rätt. Särskilda tillstånd har beviljats den som bedrivit riktat ålfiske under en referensperiod. Tillstånden ges för ett år i sänder. Tillståndsgivningen är restriktiv i det att man endast kan få tillstånd att fiska ål om man tidigare haft tillstånd att fiska ål, och det är inte möjligt att söka tillstånd för nyetablering av ålfiske. Enligt uppgift från Stockholm universitets Östersjöcentrum fördelas för närvarande 178 ålfiskelicenser på 155 svenska fiskare. Varje licens tillåter en fångst på åtta ton ål per år. Förra året rapporterade fisket fångst på 175 ton ål (86 ton i havet och 89 ton i inlandsvatten).

Den restriktiva tillståndsdelen för ålfiske kombineras med nationella bestämmelser om höjt minimimått på ål som får fiskas (70 centimeter) och redskapsbestämmelser för fasta redskap och ryssjor. Därtill har fiskesäsongens längd reducerats såväl i insjöar som vid kusten, se redogörelsen ovan om säsongsstängningen för ålfisket.

I fråga om turbindödlighet är målet i den nationella förvaltningsplanen att reducera turbinrelaterad dödlighet i vattendrag där ålen måste passera minst ett vattenkraftverk så att minst 40 procent av all blankål kan utvandera till kusten. Institutionen för akvatiska resurser (SLU Aqua) har i uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten att sammanställa data och utvärdera genomförandet av

den svenska ålplanen. I juli 2021 publicerade SLU Aqua sin senaste utvärdering av den svenska ålstatusen (rapport 2021:12). I rapporten påvisar forskarna att den nedåtgående trenden för beståndet har upphört fr.o.m. 2011, även fast det råder osäkerhet om orsakerna bakom denna utveckling. Forskarna rekommenderar att man reviderar och uppdaterar den nuvarande förvaltningen där skyddet av ålen bedöms som adekvat längs västkusten. Skyddet bedöms dock som fortsatt otillräckligt i inlandsvatten respektive osäkert längs Östersjökusten.

Sverige har hittills lämnat in fyra rapporteringar, varav den senaste lämnades in i augusti 2021. Av Havs- och vattenmyndighetens sammanfattning av den senaste rapporteringen (PM daterat den 24 augusti 2021) framgår följande i fråga om turbinrelaterad dödlighet:

Genomförda åtgärder för att minska påverkan från turbinrelaterad dödlighet i vattenkraftverk ligger långt ifrån det uppsatta målet i EMP [eel management plan, dvs. ålförvaltningsplanen]. Vattenkraften påverkar i hög grad dödlighet för utvandrande blankål och förhindrar naturlig uppvandring av ålyngel i inlandsvatten. Vattenkraften påverkar även förväntat utfall av olika förvaltningsåtgärder i vattenområden uppströms belägna kraftverk och reducerar t.ex. effekten av fiskereglerande åtgärder. Även om dödligheten vid varje vattenkraftverk kan variera så är den sammanlagda dödligheten efter flera kraftverkspassager generellt hög. Det är därför viktigt att det långsiktiga åtgärdsarbetet med delar i nuvarande förvaltningsplan som behandlar påverkan från vattenkraft effektiviseras, inte minst i pågående arbete med nationell plan för omprövning och framtagande av moderna miljövillkor för vattenkraften. Det pågår ett brett arbete vid Havs- och vattenmyndigheten inom programmet Vattenkraft och vattenmiljö där genomförande av ålförordningen är ett av flera delprogram.

Som redovisas ovan föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2022 att riksdagen tillskjuter medel till Havs- och vattenmyndigheten för att öka överlevnaden av ål genom att ersätta yrkesfiskare för att flytta och återutsätta fångster av ål som annars inte överlevt sin vandring pga. kraftverksturbiner m.m. samt för att genomföra en oberoende, internationell utvärdering av den svenska ålförvaltningen. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i denna del (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:110). Som också redovisas ovan ska Havs- och vattenmyndigheten redovisa hur myndigheten i det svenska genomförandet av nationell och EU-reglerad förvaltning av ål säkerställt att alla åtgärder genomförts så att skyddet av beståndet prioriteras utöver det frivilliga programmet för uppköp av ålfiskefångster.

Utskottet har behandlat olika åtgärder för att rädda ålbeståndet vid upprepad tillfällen under de senaste åren, bl.a. när det gäller passager förbi vattenkraftverkens turbiner (se bet. 2018/19:MJU3 Fiskeripolitik). I betänkande 2021/22:MJU6 Åtgärder för att rädda fiskbestånden i Östersjön behandlade utskottet frågan om vattenkraftverkens ekologiska betydelse. Utskottet anförde följande i frågan (s. 54 f.):

En ytterligare negativ påverkan [på fiskbestånden] härstammar från vattenkraftverken och de vandringshinder som dessa utgör. Fiskens vandringsvägar har i många vattendrag påverkats negativt genom dämning eftersom detta försämrar fiskens rekryteringshabitat. Detta har i sin tur minskat, och i vissa fall slagit ut, lokala bestånd. Eftersom ytan av lämpliga reproduktionsområden längs kusten är mycket liten relativt tillgången på vuxna fiskars habitat, är mängden lek- och uppväxtområden en grundläggande faktor som påverkar mängden vuxen fisk.

Utskottet bedömer att kunskapsläget om vattenkraftverkens påverkan på hotade bestånd bör utvecklas för att tydliggöra vattenkraftens ekologiska betydelse och vad som krävs för att göra den miljömässigt mer hållbar i framtiden. Samtidigt som kunskapsläget kontinuerligt förbättras bedömer utskottet att det finns flera kunskapsluckor som man bör ta itu med, t.ex. i fråga om passagelösningar. Regeringen bör därför ta initiativ för bättre kunskapsunderlag samt ökade åtgärder i fråga om vattenkraftverkens påverkan på hotade arter, inte minst den akut hotade ålen.

Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Kammaren biföll utskottets förslag (bet. 2021/22:MJU6, rskr. 2021/22:60–61).

I Sveriges förslag till havs-, fiskeri- och vattenbruksprogram för perioden 2021–2027 framhåller regeringen att till följd av Brexit går det i dagsläget inte att importera ålyngel från Storbritannien. Importen sker i stället från andra länder inom EU. Detta kan försvåra Sveriges möjligheter att vidareuppföda ål för konsumtion och genomföra ålyngelutsättningar eftersom kvaliteten på dessa ålyngel är sämre och det finns dessutom problem med djurhälsoaspekter.

Övriga artspecifika bevarandeåtgärder och regleringar

I fråga om siklöjan finns arten i djupa insjöar i hela landet samt allmänt i Bottenviken. På sommaren är siklöjan spridd över större områden i främst Bottniska viken men på hösten vandrar den in till norra Bottenvikskusten för att leka. Liksom för många andra pelagiska fiskarter påverkas rekryteringen starkt av födotillgång och klimatfaktorer varför reproduktionsframgången varierar mycket från år till år.

Siklöjan är inte kvoterad av EU utan förvaltas nationellt och trålfisket regleras med ett särskilt trålfisketillstånd. Inför varje års fiske beställer Havs- och vattenmyndigheten en biologisk rådgivning från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU Aqua) som ligger till grund för myndighetens beslut om tillstånd och fiskets omfattning. Fisket efter siklöja regleras dessutom med områdes-, redskaps- och tidsbegränsningar. Dessa regleringar, utöver de som framgår av föreskrifterna, läggs som villkor i tillstånden varje år efter samråd med fiskets organisationer inom ramen för en samförvaltning. Varje år sker en dialog mellan fiskets organisationer, SLU Aqua och Havs- och vattenmyndigheten efter att den biologiska rådgivningen har levererats. Mot bakgrund av rådgivningen diskuteras vilka anpassningar som behöver vidtas på kort och lång sikt utifrån siklöjans beståndsutveckling.

Enligt uppgift från Havs- och vattenmyndigheten följer trålfiskets utveckling i stort sett beståndets utveckling. Efter en nedgång under slutet av 1990-

talet ökade fångsterna av siklöja fram till 2004 och minskade därefter fram till 2008 för att sedan öka igen. År 2014 och 2015 fångades 1550 ton siklöja, vilket är de största noterade landningarna sedan trålfisket inleddes på 1960-talet och drygt sex gånger så mycket siklöja som bottenåret 1998.

Bestämmelser om fritidsfisket finns i fiskelagen (1993:787) och förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt Havs- och vattenmyndighetens författningssamling. De senare omfattar i huvudsak havet och de fem stora sjöarna samt i dessa vattenområden mynnande vattendrag upp till första vandringshindret, och de innehåller också föreskrifter som tillkommit av fiskevårdsskäl. Dessa föreskrifter rör bl.a. fredningsområden, fredningstider, minimimått och redskapsbegränsningar och ändras vid förändringar i beståndssituationen. I inlandsvatten bestäms merparten av de restriktioner som behövs för fiskevården av fiskerättsägarna själva. Ofta sker förvaltningen genom en fiskevårdsområdesförening enligt lagen (1981:533) om fiskevårdsområden. Av bestämmelserna följer att fritidsfiskare som regel inte behöver registrera sig för att få fiska och inte heller behöver rapportera in hur mycket fisk de fångar. Fritidsfiskets fiskemöjligheter begränsas dock av bestämmelser om t.ex. fredningstider och fredningsområden samt i vissa fall även av redskaps- och fångstbegränsningar.

I maj 2018 redovisade Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag om utformning av bestämmelser om rapporteringsskyldighet för andra fiskare än yrkesfiskare. I uppdraget ingick även att tillsammans med Jordbruksverket utreda förutsättningarna för och föreslå hur det kan införas en möjlighet att fördela den nationellt tillgängliga fiskeresursen mellan olika kategorier av fiske utifrån andra skäl än fiskevård. Myndigheten skulle särskilt beakta möjligheten att främja fritidsfisket och fisketurismen, samtidigt som förutsättningarna för ett livskraftigt yrkesfiske och det traditionella fisket bibehålls.

I redovisningen för myndigheten fram ett antal förslag som omfattar fritidsfiskets redskapsanvändning och fördelning av fiskeresurser samt bemyndigande för Havs- och vattenmyndigheten att utfärda föreskrifter om anmälnings- och rapporteringsskyldighet för fritidsfisket och fisketurismföretag om det finns särskilda skäl. Myndighetens förslag bereds inom Regeringskansliet.

I fråga om fiske efter hummer får fritidsfiskare använda högst sex hummertinor samtidigt, medan den som fiskar med fiskelicens får ha högst 40 tinor. Redskap ska utmärkas med kula eller cylinder. Av märkningen ska det framgå vem som använder redskapet samt om den som fiskar är fritidsfiskare.

I fråga om blåfenad tonfisk är arten rödlistad av Internationella naturvårdsunionen (IUCN). Det är förbjudet att fritidsfiska efter arten i både nationellt och internationellt vatten. Det är också förbjudet att fritidsfiska på andra länders vatten i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön om inte annat anges i det aktuella landets nationella fiskeregler.

Blåfenad tonfisk är en av arterna som regleras av det under havsrättskonventionen särskilda avtal om bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande bestånd. Målsättningen med avtalet är att säkerställa ett långsiktigt bevarande och hållbart nyttjande av bestånd av fiskarter som rör

sig mellan olika länders ekonomiska zoner, mellan zonerna och öppna havet, bl.a. just blåfenad tonfisk. International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas (ICCAT) är det organ som enligt avtalet ansvarar för förvaltningen av blåfenad tonfisk. Konventionen om bevarande av atlantisk tonfisk började gälla 1969 som ett svar på det kritiska läget för bestånden.

Enligt uppgift från Havs- och vattenmyndigheten har tonfisken blivit vanligare i svenska vatten under de senaste tre åren. Mycket tyder på att det är en kombination av minskat fisketryck i Medelhavet och bytesfiskvandringar av främst sill och makrill som gjort att tonfisken besöker våra kuster igen.

Utskottets ställningstagande

Övergripande mål och principer för fiskeriförvaltningen

Utskottet bedömer att det inom den gemensamma fiskeripolitiken har tagits viktiga steg mot en mer miljömässigt och konkurrensmässigt hållbar fiskeriförvaltning. Inte desto mindre återstår flera utmaningar, t.ex. i fråga om förvaltningen av flera av Östersjöns känsliga fiskbestånd och att säkerställa vetenskapliga underlag om beståndens utveckling. Utskottet ser därför mycket positivt på att Sverige alltsedan EU-inträdet har varit pådrivande för ett starkare samarbete som anpassar bl.a. kvoter och fångstmetoder för att uppnå en hållbar utveckling. Utskottet förutsätter att regeringen även i fortsättningen driver på för att den gemensamma fiskeripolitiken ska fortsätta att utvecklas i en sådan riktning och att åtgärder ska vara vetenskapligt förankrade.

När det gäller ekosystemansatsens roll i förvaltningen vill utskottet påminna om att regeringen gjort det mycket tydligt att en ekosystembaserad fiskeriförvaltning ska vara en integrerad del i att uppfylla målen i havs- och vattenförvaltningen samt miljömålen. Utskottet bedömer att regeringens uppdrag till ansvariga myndigheter signalerar att denna fråga är prioriterad.

När det gäller bemyndigandet i 20 § fiskelagen påminner utskottet om att syftet med bestämmelsen är att skapa möjligheter att skydda känslig natur och att harmoniera bestämmelsen på detta område med övrig lagstiftning för areella näringar.

Mot bakgrund av det ovan anförda bedömer utskottet att förslagen som förs fram i motion 2021/22:4218 (MP) yrkandena 1–3 ska avstyrkas.

Fredningstider och fiskefria områden

Utskottet är väl medvetet om att det krävs en mångfald av åtgärder för att flera fiskbestånd i kustområden, både i Östersjön och i Västerhavet, ska kunna återhämta sig. Utskottet konstaterar att det finns ett betydande antal fredningsområden inrättade både i havet och i inlandsvatten och att det pågår ett löpande arbete vid ansvariga myndigheter för att identifiera ytterligare viktiga områden för lek och lekvandring och för att stänga dessa under lämpliga perioder. Utskottet noterar även att Miljömålsberedningens förslag om helt fiskefria områden bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet vill i sammanhanget även uppmärksamma att regeringen och ansvarig myndighet bedriver ett kontinuerligt arbete för att dels förstärka insatserna för den biologiska mångfalden i känsliga marina områden i Sverige och EU, dels införa nödvändiga regleringar för att nå bevarandemålen i marina skyddade områden. Utskottet påminner om att riksdagen har anvisat ytterligare resurser för detta ändamål för 2022.

Motionerna 2021/22:3279 (V) yrkande 36, 2021/22:3982 (L) yrkande 12 och 2021/22:4041 (KD) yrkande 1 kan mot denna bakgrund lämnas utan vidare åtgärd.

Samlad utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner

Såväl nuvarande som tidigare utskott har vid upprepade tillfällen berett förslag om åtgärder för att värna den utrotningshotade ålen. Utskottet har vid samtliga dessa tillfällen varit mycket tydlig med att det krävs kraftfulla åtgärder för att beståndet ska ges möjlighet att återhämta sig.

Utskottet konstaterar att trots det stora antalet åtgärder som vidtagits är beståndssituationen fortsatt mycket kritisk vilket skickar en tydlig signal om att åtgärdsarbetet måste ses över. Utskottet noterar i sammanhanget att medlemsstaterna regelbundet rapporterar till kommissionen om hur åtgärdsarbetet inom ramen för de nationella ålförvaltningsplanerna fortgår. Enligt kommissionens senaste utvärdering av ålförvaltningen har det gjorts framsteg men det finns stora olikheter i medlemsstaternas rapportering. I utvärderingen konstateras det även att den samlade fiskerirelaterade dödligheten har minskat i EU:s vatten samtidigt som fisket efter ål har ökat i vissa medlemsstater.

Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen ska verka för en samlad utvärdering av de nationella ålförvaltningsplanerna samt för en gemensam åtgärdsplan som kraftigt minskar ålfisket i EU. Åtgärderna krävs inte bara för att rädda den europeiska ålen utan även för att säkerställa att svenska fiskare har lika konkurrensvillkor som sina europeiska motsvarigheter. Det råder ett generellt ålfiskeförbud i Sverige sedan 2007, och ålfisket i Östersjön har endast marginell påverkan på beståndet. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

Därmed tillstyrker utskottet motion 2021/22:3434 (M) yrkande 8.

Övriga åtgärder för att bevara ålen

När det gäller möjligheten för ål att passera vattenkraftverk ser utskottet, i likhet med motionärerna, allvarligt på att tillräckliga åtgärder hittills uteblivit. Påverkan från turbinrelaterad dödlighet i vattenkraftverk ligger långt ifrån det uppsatta målet i den svenska ålplanen. Utskottet påminner om att riksdagen tidigare under riksmötet uppmanat regeringen att ta initiativ för att öka kunskapen om vattenkraftverkens ekologiska betydelse. Utskottet påminner även om att riksdagen anvisat särskilda medel för att öka överlevnaden av ål genom att ersätta yrkesfiskare för att flytta och återutsätta fångster av ål som annars inte hade överlevt sin vandring.

När det gäller ålfiskeförbud i EU:s vatten påminner utskottet om att frågan hanteras inom ramen för rådets beslut om årliga fiskemöjligheter. Utskottet noterar att ICES inför 2022 års fiskemöjligheter skärpte sina biologiska råd. Utskottet har överlagt med regeringen om fisket efter ål i Östersjön och Västerhavet och rådet har fattat beslut om hur ålfisket ska regleras under säsongen 2022/23.

Med hänvisning till redan vidtagna åtgärder avstyrker utskottet motionerna 2021/22:3014 (SD) yrkandena 2 och 3, 2021/22:3279 (V) yrkandena 38 och 39 och 2021/22:4041 (KD) yrkande 15.

Övriga artspecifika bevarandeåtgärder och regleringar

Som utskottet anför ovan krävs det ett kontinuerligt åtgärdsarbete för att flera fiskbestånd i såväl Östersjön som Västerhavet ska ges möjlighet att återhämta sig. Utskottet bedömer att ansvariga myndigheter redan bedriver ett aktivt arbete för att säkerställa att fiskevårdande åtgärder vidtas där de har som störst nytta. Utskottet ser ingen anledning att förorda de åtgärder som föreslås i motionerna 2021/22:1332 (S), 2021/22:1424 (S), 2021/22:2659 (M) och 2021/22:2944 (M). Motionsyrkandena avstyrks.

Förvaltning av fiskekapaciteten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om systemen för fördelning av fiskemöjligheter, överlåtbara fiskerättigheter och stöd till modernisering av motorer i fiskefartyg.

Jämför reservation 8 (C), 9 (V), 10 (L), 11 (MP), 12 (M), 13 (V) och 14 (L).

Motionerna

Systemen för fördelning av fiskemöjligheter

I kommittémotion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 61 föreslås det att möjligheten till regional förvaltning av fiskekvoter som involverar lokala och regionala aktörer i större utsträckning bör utredas. Vidare enligt samma motion yrkande 62 bör hänsyn tas till kustsamhällenas utveckling samt samhällsnyttan vid fördelningen av kvoter i såväl det pelagiska som det demersala fisket, dvs. fiske efter arter i den fria vattenmassan (t.ex. sill/strömning och makrill) respektive bottenlevande arter (t.ex. torsk och räka). Motionärerna anser att det lokala fiskets konkurrenskraft skulle stärkas om myndigheterna tilldelade fiskare kvoter för både pelagiska och demersala arter.

Enligt kommittémotion 2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30 bör regeringen ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att se över resursfördelningssystemet så att det främsta målet blir en ökad flexibilitet

i fisket samt att yrkesfisket bedrivs ekosystemanpassat. Motionärerna framhåller att det inte är hållbart att fiska på bara en art, särskilt i Östersjön med ett känsligt och ostabilt ekosystem. Mer ekologiskt och socialt hållbart vore om varje båt tilläts att variera sitt fiske efter rådande situation.

Likaså i kommittémotion 2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 23 i denna del framhålls vikten av att fördelningen av fiskemöjligheter stöder ett miljömässigt hållbart fiske. Motionärerna framhåller även vikten av levande kustsamhällen i detta sammanhang.

Enligt motion 2021/22:4083 av Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda MP) yrkandena 1–5 bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att förut-sättningslöst arbeta fram ett förslag på hur ett system för fördelning av kvoter skulle se ut där följande parametrar ingår:

- främja fiske för den lokala ekonomin i kustsamhällen där det behövs mer sysselsättning
- främja fiske för humankonsumtion i stället för andra ändamål, i linje med ambitionerna i livsmedelsstrategin
- underlätta nytt tillträde för fiskarkåren och generationsbyten utan att detta ökar den samlade fiskeansträngningen
- främja användning av skonsammare fiskemetoder
- främja fiske som är förenligt med och bidrar till att uppnå målet om god miljöstatus för våra havsområden enligt havsmiljödirektivet.

Motionärerna gör gällande att dagens system premierar det storskaliga industrifisket och om inte systemet förändras i grunden kommer det inte att finnas något kustnära fiske kvar och heller ingen förädlingsindustri utefter våra kuster.

Vidare enligt motion 2021/22:36 av Aron Emilsson (SD) yrkande 6 bör regeringen utreda förutsättningarna för regionalt förvaltningsansvar i vissa av-seenden. Motionären anför bl.a. att det finns skäl att i svagare områden se över kvoterna, t.ex. av sill/strömming, i nära samråd med småskaliga kustfiskare.

Överlåtbara fiskerättigheter

Enligt kommittémotion 2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 bör regeringen göra regelverken för överlåtelse av fiskerättigheter mer tillåtande. Motionärerna framhåller bl.a. att behovet av åtgärder som ska leda till en enklare, tydligare och begripligare reglering är viktigt inte minst utifrån ett lönsamhetsperspektiv.

I kommittémotion 2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31 föreslås det att regeringen verkar för att omarbota dagens ITQ-system (individual transferrable quotas), dvs. systemet med överlåtbara fiskerättigheter, med stärkta regionala kvoter inom ramen för ett ekosystembaserat fiske. Motionärerna anser att dagens system inte är långsiktigt hållbart och att systemet innebär att kvoterna koncentreras till några få båtar.

Likaså enligt kommittémotion 2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 23 i denna del ska nyttjandet av fiskekvoter stödja ett miljömässigt hållbart fiske. Motionärerna påpekar att systemet med överlåtbara fiskerättigheter inom det pelagiska fisket har gjort det enklare för fiskarna att planera. Även regelverket för det demersala yrkesfisket, dvs. fiske efter bottenlevande arter såsom torsk, sej, rödspätta, havskräfta och räka, måste leda till att förutsättningarna för att långsiktigt hållbart fiske underlättas. Enligt samma motion yrkande 25 bör regeringen utvärdera effekterna för det småskaliga fisket av överlåtbara fiskerättigheter. Även i detta sammanhang framhåller motionärerna vikten av ett regelverk som bidrar till att stärka de långsiktiga villkoren för det småskaliga kustnära fisket.

Enligt motion 2021/22:2675 av Sten Bergheden (M) behöver regeringen förtydliga regelverket för det bottenära fisket, dvs. fisket på demersala arter. I likhet med våra grannländer borde regelverket tillåta att fiskare överför tillstånd permanent. Även enligt motion 2021/22:2140 av Roland Utbult (KD) bör regeringen utreda ett system som möjliggör permanenta överföringar av fiskerättigheter i det demersala fisket.

Stöd till modernisering av motorer i fiskefartyg

Enligt motion 2021/22:2134 av Roland Utbult (KD) bör Sverige aktivt säkerställa att den svenska fiskeflottan får del av EU-fonden för stöd till vad motionären kallar för miljömotorer i fiskebåtar. Motionären anser att ett sådant stöd vore en effektiv och bra miljöförbättrande åtgärd som skulle innebära en minskning av fiskets miljö- och klimatavtryck samtidigt som det svenska fiskets konkurrenssituation gynnas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Systemen för fördelning av fiskemöjligheter

Av artikel 17 i grundförordningen framgår att medlemsstaterna vid fördelning av fiskemöjligheter ska tillämpa transparenta och objektiva kriterier, inbegripet miljömässiga, sociala och ekonomiska kriterier. De kriterier som används får bl.a. inbegripa fiskets påverkan på miljön, tidigare efterlevnad av bestämmelser, bidraget till den lokala ekonomin och historiska fångstnivåer. Inom ramen för de fiskemöjligheter som medlemsstaterna tilldelats ska de sträva efter att ge incitament till fiskefartyg som använder selektiva fiskeredskap eller miljövänligare fiskemetoder såsom minskad energikonsumtion eller minskade skador på livsmiljöer. Vidare ska medlemsstaterna enligt artikel 22 vidta åtgärder för att anpassa sina flottors fiskekapacitet till sina fiskemöjligheter efter hand, med hänsyn till trender och baserat på bästa möjliga vetenskapliga rådgivning, för att dessa ska stå i en stabil och varaktig balans till varandra.

Havs- och vattenmyndigheten har regeringens uppdrag att meddela föreskrifter för fiskets bedrivande som avser fördelning av fiskemöjligheter enligt

grundförordningen (2 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen). Myndigheten får också meddela föreskrifter om hur sådana fiskemöjligheter får överlåtas under året.

I Sverige fördelas fiskemöjligheter med olika typer av tillstånd. Den som inte har något särskilt tillstånd får fiska inom en s.k. kustkvot som endast kräver fiskelicens. Utgångspunkten för kustkvoterna är att de ska vara tillräckligt stora för att kollektiva fiskestopp ska undvikas och fördelningen till kustkvoterna prioriteras alltid vid fördelningen av kvoterna. Mängden fisk som får fångas är i huvudsak oregerad eller styrs av ransoner som anger en högsta fångstmängd per art och bestämd tidsperiod. Kustkvoten syftar till att gynna kustfisket med mindre fartyg och småskalig redskapsanvändning. Därutöver har det vidtagits särskilda åtgärder genom extra tilldelning för att gynna fiskeföretag i Östersjön av regional hänsyn.

För att inte alla fiskare med fiskelicens ska tävla om fiskeresursen i tid och rum, samt för att styra fisket mot fiskeripolitikens mål, fördelas fiskemöjligheter i övrigt med särskilda tillstånd⁵. Detta ger möjlighet att fördela fiskemöjligheter mellan fiskelicensinnehavare och att styra användningen av redskap och fiske på olika arter och bestånd. Det innebär också att möjligheterna till att byta fiskeinriktning begränsas och att risken för att på så sätt flytta över en eventuell överetablering från ett fiskeri till ett annat minskar. Tillstånden indelas i huvudsak i

- fiskerättigheter för det pelagiska fisket (dvs. fiske efter arter som lever i den fria vattenmassan) som är giltiga i tio år och permanent överlåtbara enligt lagen om överförbara fiskerättigheter (2009:866). Fiskerättigheterna baseras på omfattningen av tidigare bedrivet fiske. Detta system omfattar större pelagiska fiskefartyg för fiske efter framför allt sill/strömming, skarpsill, makrill och tobis (systemet redovisas närmare i nästföljande avsnitt)
- fiskemöjligheter för det demersala fisket (dvs. fiske efter bottenlevande arter) som är giltiga i ett år och endast tillfälligt överlåtbara under året. Systemet infördes för att underlätta för fisket att efterleva landnings-skyldigheten och ersatte det tidigare systemet med fångstbegränsningar på vecko-, månads- eller årsbasis där möjligheten att överföra fiskemöjligheter sänkades. För närvarande har Havs- och vattenmyndigheten endast mandat att införa överlåtbara demersala rättigheter med giltighet ett år i taget
- särskilda tillstånd för olika fiskerier som fiske efter nordhavsräka, havskräfta med bur, torskfångande redskap i olika havsområden, ål, siklöja m.m.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg. omr. 20 och 23) redovisar regeringen att utvecklingen för det totala svenska yrkesfisket under en längre

⁵ Särskilt tillstånd krävs bl.a. för fiske efter pelagiska arter som bedrivs med vadredskap som har ett djup av minst 45 meter och en omkrets av minst 360 meter, eller med trål. Vissa undantag finns, bl.a. fiske med trål i Östersjön om fiskefartyg är mindre än 12 meter.

tid uppvisat samma tendenser, nämligen ökande fångstvärde, minskande fångstvolym och minskat antal fartyg. Det totala förädlingsvärdet minskade under 2018 efter att ha ökat under ett antal år. Utvecklingen av förädlingsvärdet skiljer sig markant åt mellan olika fisken. Den stora ökningen i förädlingsvärde har främst skett för de större trålarna, dvs. aktiva fartyg över 24 meter, vilket inkluderar det pelagiska fisket, dvs. fisket efter arter som befinner sig i den fria vattenmassan till skillnad från demersalt fiske, vilket inriktas på arter som lever på eller nära botten. Förädlingsvärdet för 2018 uppdelat på segment visar dock tydligt att samtliga segment bidrar till BNP.

Regeringen framhåller vidare att mot bakgrund av att flera av fiskbestånden i främst Östersjön minskat, vilket lett till begränsade fiskemöjligheter, men kanske särskilt med anledning av den pågående pandemin, är det för närvarande osäkert hur utvecklingen för det svenska yrkesfisket, särskilt det småskaliga kustnära fisket, och fiskerinäringen gestaltar sig.

I april 2021 redovisade Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag om vilka kriterier myndigheten tillämpar vid fördelning av svenska fiskemöjligheter enligt 2 kap. 7 § femte stycket förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen och artikel 17 i grundförordningen för att skapa incitament till fiskefartyg som använder selektiva fiskeredskap eller miljövänligare fiskemetoder, med bl.a. minskad energikonsumtion eller minskade skador på livsmiljöer. Fördelning av fiskemöjligheter i enlighet med detta regelverk har endast skett inom det demersala fisket (fördelning av fiskemöjligheter inom det pelagiska fisket sker med stöd av lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter och förordningen (2009:867) om överlåtbara fiskerättigheter.

Myndigheten redovisar bl.a. att i dagens demersala system premieras de som använder mer selektiva och skonsamma fiskemetoder. Fisket på kustkvoterna, som sker med passiva redskap, ges första prioritet vid den nationella kvotfördelningen. På så sätt premieras fiske som innebär mindre påverkan på botten och lägre bränsleåtgång jämfört med fisket med bottentrål. Även fiskelicensinnehavare med tillstånd för fiske med de mer selektiva redskapen trål med artsortering samt burar gynnas av att de fått en extra hög minsta grundtilldelning av havskräfta och genom tilldelning av bifångster.

Myndigheten redovisar vidare att fiske får bedrivas med de redskaps-tillstånd som en fiskelicensinnehavare innehar, och i det fall licensinnehavaren har flera redskapstillstånd får denne välja vilket redskap som ska användas vid fisket. En möjlighet som utreddes inför införandet av det nuvarande demersala systemet var att knyta tilldelningen till redskap (i det fall en licensinnehavare hade flera redskapstillstånd), men det bedömdes innebära en alltför hög grad av komplexitet och ställde även krav på att licensinnehavare bara fick ha med sig ett redskap per fiskeresor, vilket skulle leda till fler fiskeresor och därmed högre bränsleåtgång. Ytterligare redskapsreglering kunde införas vid behov.

Som Havs- och vattenmyndigheten uppmärksammade i sin utvärdering av fördelningssystemet inom demersalt fiske 2020, vilket beskrivs närmare i nästa avsnitt, finns det ett fortsatt behov av åtgärder för att öka användandet

av skonsamma och selektiva redskap. Sådana åtgärder kan vidtas både inom och utanför fördelningssystemet, t.ex. genom förbud eller reglering av mindre selektiva redskap eller någon form av incitament (t.ex. inom ramen för fördelningssystemet). Därför är det viktigt att frågan utreds parallellt med utformningen av ett eventuellt framtida fördelningssystem med fiskerättigheter.

Den 31 mars 2022 ska Havs- och vattenmyndigheten redovisa ett regeringsuppdrag om förstärkt skydd av kustlekande sillbestånd i norra Egentliga Östersjön. Myndigheten ska utreda hur fiskeregleringarna kan utvecklas för att skydda kustlekande bestånd av sill i norra Egentliga Östersjön (SD 27 samt 29).

Havs- och vattenmyndigheten uppger att den har för avsikt att under året remittera ett förslag till vissa justeringar av reglerna. Det handlar då om att göra förtydliganden när det gäller fördelningen av den regionala tilldelningen såsom möjligheten till nyetablering, principer för prioritering vid nyetablering och fördelningsprinciper. I det sammanhanget kommer det förslag på hur regionalkvoterna kan tydliggöras och fördelas. Det kan då bli aktuellt att föreslå en fast kvantitet för regionalkvoterna i stället för en andel som regionalkvoterna i dag utgör.

Nationella fiskeflottor som är i balans med fiskeresursen är ett viktigt mål för den gemensamma fiskeripolitiken. En fiskekapacitet som inte är i balans med resursen riskerar att leda till ett överutnyttjande av fiskeresursen. Enligt artikel 22 i grundförordningen ska medlemsstaterna årligen överlämna en rapport till kommissionen om balansen mellan sina flottors fiskekapacitet och deras fiskemöjligheter. Rapporten ska bl.a. innehålla den årliga kapacitetsbedömningen av den nationella flottan och av samtliga segment av medlemsstatens flotta samt sträva efter att för varje segment identifiera eventuell strukturell överkapacitet och beräkna varje segments lönsamhet på lång sikt. Vidare ska rapporten baseras på biologiska, tekniska och ekonomiska indikatorer som redovisas över tid för olika flottsegment. Om det av bedömningen tydligt framgår att fiskekapaciteten inte i realiteten har anpassats till fiskemöjligheterna ska medlemsstaten upprätta en handlingsplan för de flottsegment där en strukturell överkapacitet har konstaterats. I handlingsplanen ska anpassningsmål och medel för att uppnå balans samt en tydlig tidsram för dess genomförande anges.

I Havs- och vattenmyndighetens rapport om den svenska fiskeflottans balans 2020 (rapport 2021:15) framgår att det över tid sker en minskning av antal fartyg och fiskekapacitet mätt i maskinstyrka och bruttotonnage. Det största antalet fartyg finns i segmenten med mindre fartyg som fiskar med passiva redskap. Störst infiskad vikt och högst infiskat värde finns i segmentet med fartyg längre än 24 meter som fiskar med aktiva redskap, där flera av fartygen fiskar pelagiskt.

I fråga om ekonomiska indikatorer påvisas det i rapporten kritiska värden för segmenten med mindre fartyg som fiskar med passiva redskap, men generellt inte för övriga segment. Andelen inaktiva fartyg är störst bland mindre

fartyg som fiskar med passiva redskap och indikatorn för fartygsnyttjande till sjöss indikerar lägre nyttjande för de flesta segment under senare år. Enligt myndigheten kan detta troligen delvis förklaras av förbuden mot riktat torskfiske i Östersjön sedan mitten av 2019.

När det gäller kritiska nivåer för de ekonomiska och tekniska indikatorerna för de mest småskaliga segmenten bör man enligt myndigheten ha i åtanke att fisket troligen ofta bedrivs på deltid och att dessa fisken står för en mycket liten andel av de totala fångsterna. De två biologiska indikatorerna visar till vilken grad ett segment är beroende av bestånd som fiskas över målnivåer respektive hur många bestånd som segmentet fiskar på som är biologiskt sårbara. Dessa indikatorer, som inte har kunnat beräknas för samtliga segment, uppvisar kritiska värden för flera segment, bl.a. för fartyg som tidigare fiskat Östersjötorsk. Även när det gäller de biologiska indikatorerna finns anledning att tolka resultaten försiktigt.

Utskottet har behandlat vissa aspekter av de svenska systemen för kvotförvaltning tidigare under mandatperioden. I betänkande 2019/20:MJU11 Fiskeripolitik uttryckte utskottet att det såg ett stort värde i att Havs- och vattenmyndigheten fått i uppdrag att redovisa vilka kriterier som tillämpas i syfte att skapa incitament för fiskefartyg som använder selektiva fiskeredskap eller miljövänligare fiskemetoder.

Överlåtbara fiskerättigheter

Våren 2009 beslutade riksdagen att införa ett system med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket, dvs. fiske av bl.a. sill/strömming och makrill. Bakgrunden var att lönsamheten i det pelagiska fisket minskade och att det bedömdes råda en överkapacitet inom denna del av fiskeflottan. Systemet med överlåtbara fiskerättigheter infördes i november 2009 och regleras genom lag. Enligt lagen är syftet att främja att fartygsstrukturen i den svenska fiskeflottan medverkar till att bevara fiskeresurserna och till ett fiske som i övrigt är ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart. De pelagiska fiskerättigheterna har en giltighetstid på tio år. Systemet förlängdes 2020 och en ny tioårsperiod påbörjades.

Systemet med överlåtbara fiskerättigheter inom det pelagiska fisket har utvärderats, bl.a. av Havsmiljöinstitutet som i juli 2015 presenterade en samhällsekonomisk utvärdering av systemet (rapport 2015:5). Av rapporten framgår att det svenska systemet i grunden är ett ITQ-system och därför kan väntas skapa de ekonomiska incitament som ett ITQ-system normalt leder till, t.ex. en strukturrationalisering av flottan utan att det samlade fiskeuttaget förändras. Samtidigt innebär det svenska systemet flera avsteg från grundmodellen för ITQ-system, och att alla dessa avsteg verkar i riktning mot försämrade samhällsekonomisk lönsamhet i systemet och försämrade incitament för strukturomvandling. Att rättigheterna tidsbegränsades till tio år innebär att en fiskerättighet blev mindre lönsam än vad en obegränsat giltig fiskerättighet hade varit, och det kommer därför att pressa ned priset på fiskerättigheterna.

Att införa tidsobegränsade, dvs. permanenta rättigheter kan enligt författarna därmed vara ett sätt att öka lönsamheten. En förändring från tidsbegränsade rättigheter till ett system där rättigheterna gäller tillsvidare bör emellertid ske först efter en noggrann konsekvensanalys, inte minst utifrån regeringsformens, Europakonventionens samt EU-rättens bestämmelser och principer om egendomsskydd. Syftet med en sådan ändring skulle inte vara att ändra fiskerättigheternas karaktär eller att tilldela enskilda allmän egendom, utan att skapa ökade incitament till beståndsvård, vilket ligger i linje med systemets och hela fiskeriförvaltningens målsättning.

I januari 2017 redovisade miljö- och jordbruksutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp en fördjupad uppföljning av systemet (2016/17:RFR7). Uppföljningen pekade bl.a. på att systemet har lett till att det pelagiska fisket har blivit mer ekonomiskt hållbart med en förbättrad lönsamhet i företagen, men det är oklart om fisket har blivit mer miljömässigt och socialt hållbart. Uppföljningen visade även att fisket har blivit mindre varierat och tydligare uppdelat på pelagiskt och demersalt fiske. Det är viktigt att uppmärksamma vilka effekter detta får på både miljömässig hållbarhet och yrkesfiskets möjligheter till en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling, inte minst det småskaliga fiskets möjligheter att alternera mellan olika typer av fisken och fiskemetoder.

Genom ett riksdagsbeslut hösten 2014 kan regeringen föreskriva att systemet även kan användas för annat fiske än det pelagiska. Den 1 januari 2017 infördes ett nytt sätt att fördela fiskemöjligheter i demersalt fiske, dvs. fiske efter bottenlevande arter. Fördelningen innebär att fiskare tilldelas individuella årliga fiskemöjligheter i stället för att som tidigare fiska på en gemensam kvot med fångstbegränsningar (ransoner) på vecko- eller månadsbasis. De individuella årliga fiskemöjligheterna kan med vissa begränsningar överlåtas mellan tillståndshavare under ett kalenderår till skillnad från ett system med fångstbegränsningar på vecko- eller månadsbasis. Systemet syftar till en större flexibilitet för den enskilde fiskaren att t.ex. hantera olika bifångster och att svenska kvoter nyttjas mer rationellt.

Våren 2018 presenterade myndigheten en utvärdering av det första året med det nya systemet. Myndigheten fann bl.a. att ett stort antal överlåtelser hade gjorts under 2017 vilket visar på att den eftersträlvade flexibiliteten i systemet kommit igång bra redan det första året. Samtidigt hade det förekommit handelsfriktioner i marknaden för överlåtelser, exempelvis att det ibland varit svårt att hitta någon som vill överlåta fiskemöjligheter eller att man saknat ”rätt kvoter” att byta med. Osäkerhet kring regelverk kan också ha bidragit till en försiktighet i att överlåta.

I augusti 2020 redovisade Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag om utvärdering av systemet med individuella fiskemöjligheter inom demersalt fiske (dnr 1374-20). I rapporten konstaterade myndigheten flera risker med att behålla det befintliga systemet utan vidare anpassningar. Myndigheten lyfte fram bl.a. följande:

- Ett årligt system, där tillståndsinnehavare är bundna till sin årliga tilldelning baserad på referensperioden 2011–2014 och tillfälliga överlåtelser som sker under året, ger inga förutsättningar för att långsiktigt kunna förändra och utveckla sitt fiske. En begränsad möjlighet att långsiktigt kunna planera sin verksamhet begränsar också möjligheterna till förbättrad lönsamhet och konkurrenskraft. Detta påverkar i sin tur också företagens möjligheter att investera i bättre och miljövänligare teknik. Dålig lönsamhet kan också fungera som drivkraft till olovliga utkast, t.ex. uppgradering av fångst (s.k. high-grading). Ett system som skapar bättre förutsättningar för lönsamhet och konkurrenskraft kan bättre bidra till ett hållbart nyttjande av haven.
- Avsaknaden av möjligheten till långsiktiga överlåtelser ökar risken för informella avtal mellan fiskelicensinnehavare vilket innebär minskad transparens och insyn i systemet och att det fortsättningsvis kommer att finnas inaktiva tillståndshavare.
- Den årliga tilldelningen är baserad på en referensperiod som blir alltmer avlägsen i tid och allt mindre speglar aktuellt fiske. Att uppdatera referensperioden i ett årligt system är inte problemfritt; det är svårt att se hur det kan göras på ett lämpligt sätt utan att riskera positionering där en tillståndshavare t.ex. strävar efter att skaffa sig så hög fångsthistorik som möjligt och en motvilja att överlåta för att andra inte ska få bättre fångsthistorik.
- Ett flerårigt system skulle vara ett effektivt sätt att anpassa fiskekapacitet till tillgängliga fiskemöjligheter samtidigt som alltför hög oönskad koncentration kan motverkas via systemets utformning (t.ex. genom koncentrationsgränser, kustkvoter, regionalkvoter etc.). Utan ett sådant system är det troligen svårt att hantera exempelvis situationen med kvotbåtar och överetablering i räkfisket där nästan en tredjedel av fartygen med fisketillstånd för nordhavsräka årligen endast fiskat tillräckligt för att nå upp till infiskningskravet för att få sitt tillstånd förnyat nästkommande år.

I samband med redovisningen efterlyste Havs- och vattenmyndigheten ett uppdrag om att analysera systemet vidare.

Den 21 januari 2022 beslutade regeringen om att ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att närmare utveckla analysen i myndighetens utvärdering av systemet med individuella fiskemöjligheter (N2020/02124) när det gäller följande faktorer som bör beaktas i ett system med överlåtbara fiskerättigheter i fisket efter bottenlevande arter:

- ekonomiska, ekologiska och sociala konsekvenser av och risker med en koncentration av fiskemöjligheter till ett mindre antal aktörer
- effekter på den regionala och lokala livsmedelsproduktionen och fiskeriberedningen
- behov av särskild hänsyn till småskaligt kustnära fiske och regional spridning samt möjligheter att bibehålla och stärka fiskerinäringens värdekedjor regionalt och lokalt

- fiskets möjligheter att bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja i linje med livsmedelsstrategin
- möjligheter att underlätta förnyring och nyetablering inom fisket
- möjliga effekter på infrastrukturutveckling samt landningsmöjligheter i Sverige
- möjligheter att bidra till att uppnå målet om god miljöstatus i havsområdena enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (ramdirektiv om en marin strategi)
- möjliga effekter på fisk- och skaldjursbestånden
- behov att främja en ökande användning av skonsamma, selektiva och klimatsmarta fiskeredskap och metoder
- behov av information för möjligheten att följa upp fördelningssystemet, exempelvis när det gäller priser på överlåtelse.

Eventuella effekter på fiskbestånden och på lokala landningar är andra exempel på frågor som myndigheten har i uppdrag att titta närmare på.

Myndigheten ska i redovisningen föreslå hur dessa faktorer kan hanteras inom ramen för ett system med överlåtbara fiskerättigheter i demersalt fiske, men även redovisa om andra fördelningssystem kan hantera dessa faktorer mer effektivt. I detta ska myndigheten redogöra för relevanta erfarenheter från fördelningssystem i andra länder samt för relevanta jämförelser med det nationella fördelningssystemet i det pelagiska fisket. Myndigheten ska i analysen även belysa eventuella målkonflikter. Förslagen ska tas fram i dialog med fiskets organisationer och andra berörda intressenter.

Uppdraget ska redovisas senast den 16 januari 2023.

Stöd till modernisering av motorer i fiskefartyg

I den nya europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) för perioden 2021–2027 ingår följande fyra prioriteringar som också beskriver fondens tillämpningsområden:

1. Främja hållbart fiske och bevarande av marina biologiska resurser.
2. Bidra till tryggad livsmedelsförsörjning i unionen genom vattenbruk och marknader som präglas av konkurrenskraft och hållbarhet.
3. Göra det möjligt för en hållbar blå ekonomi att växa och främja välmående kustsamhällen.
4. Stärka den internationella världshavsförvaltningen och möjliggöra trygga, säkra, rena och hållbart förvaltade hav och oceaner.

Inom ramen för de fyra prioriteringarna och deras stödområden finns inga på förhand fastställda åtgärder. I stället ska medlemsstaterna kunna utforma sina åtgärder inom ramen för dessa stödområden och genom att ta fram nationella operativa program. Målet är att ha en lägre grad av reglering på EU-nivå av det som kan vara stödberättigande inom de nationella operativa programmen och större fokus på det resultat som dessa program ska leverera.

Budgeten för den nya perioden uppgår till 6,108 miljarder euro, vilket är en minskning med ca 4 procent jämfört med förra programperioden. Det svenska kuvertet uppgår till ca 116 miljoner euro. I likhet med tidigare fond finns ett tak för hur mycket pengar som får läggas på s.k. flottåtgärder. Maximalt får 15 procent av kuvertet läggas på sådana stöd.

Regeringskansliet har tagit fram ett förslag till nationellt operativt program för den nya programperioden. I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 23) framhåller regeringen att de övergripande prioriteringarna och målen för det svenska havs- och fiskeriprogrammet för perioden 2021–2027 ska vara att understödja genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik och dess långsiktiga mål om ett hållbart fiske och vattenbruk samt relaterade miljömål och delar av EU:s integrerade havspolitik. Programmet ska även understödja återhämtningen av de delar av fiskerinäringen som drabbats av den pågående pandemin. Av betydelse är också åtgärder som syftar till att korrigera marknadsmisslyckanden och som bidrar till att uppfylla livsmedelsstrategins och landsbygds politikens mål. Regeringen anser att det är viktigt att programmet är fokuserat och effektivt. Regeringens utgångspunkt är att programmets tillämpningsområde inte bör utökas.

Enligt uppgift från Regeringskansliet finns det inte någon kategorisering av motorer som också ska vara lämpade för fartyg som bedriver fiske. Däremot i artikel 18 i EHFVF-förordningen anges förutsättningarna för stöd till ersättning eller modernisering av en huvud- eller hjälpmotor. Detta stöd finns inte med i kommande program med hänvisning till ovan nämnda skäl. Motorbyte kan inte heller finansieras med andra offentliga medel.

Den 21 februari 2022 beslutade regeringen om att Sveriges förslag till havs- fiskeri- och vattenbruksprogrammet för perioden 2021–2027 ska överlämnas till kommissionen för godkännande. Programmet omfattar drygt 2 miljarder kronor, där ca hälften utgör medel från EHFVF och hälften utgör nationella medel för medfinansiering. Förutom att ha en hög miljöprofil med en stor andel av budgeten till klimatåtgärder, har programförslaget också en ökad budget för stöd som avser fiskerinäringens utveckling, bl.a. i syfte att skapa bättre förutsättningar för näringen att axla sin roll i den gröna omställningen. När kommissionen har beslutat om godkännande kan regeringen fatta beslut om den nationella förordningen som sätter ramarna för programgenomförandet. Förordningen träder i kraft först ca 4 veckor efter beslut. Utifrån dessa ledtider uppger Regeringskansliet att det är mest troligt att programmet startar efter sommaren.

Energiskattedirektivet⁶ anger miniminivåer för beskattningen av drivmedel och annan energi inom unionen. Miniminivåerna är högre för transportändamål än för uppvärmning, industriella ändamål, jordbruk m.m. Direktivet förbjuder medlemsstaterna att beskatta drivmedel för internationell, icke privat, luft- och sjöfart (inklusive fiske), men tillåter detta för inrikestrafik. Enligt 6 a

⁶ Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet.

kap. 1 § och 11 kap. 9 § lagen (1994:1776) om skatt på energi är således all typ av sjöfart, även yrkesfisket, undantagen koldioxid- och energiskatt.

Utskottets ställningstagande

Systemen för fördelning av fiskemöjligheter

En fiskeflotta som är i balans med fiskeresursen är av avgörande betydelse för att fisket ska kunna bedrivas såväl miljömässigt som konkurrensmässigt hållbart. Resursfördelningssystemen är centrala för att åstadkomma en sådan balans.

Utskottet ser mycket positivt på att kustkvoterna och fiske som innebär mindre påverkan på botten och lägre bränsleåtgång ges första prioritet vid den nationella kvotfördelningen. Utskottet ser också positivt på att Havs- och vattenmyndigheten har i uppdrag att utreda hur fiskeregleringarna kan utvecklas för att skydda kustlekande bestånd av sill. Utskottet noterar särskilt att myndigheten avser att inom kort presentera ett förslag på hur regionalkvoterna kan tydliggöras och fördelas samt att det pågår ett arbete för att utveckla systemen med överlåtbara fiskerättigheter.

Utskottets sammantagna bedömning är att det redan pågår ett aktivt arbete för att utveckla fördelningssystemen i den riktning som motionärerna efterfrågar. Utskottet anser därför att motionerna 2021/22:3279 (V) yrkande 30, 2021/22:3650 (C) yrkandena 61 och 62, 2021/22:3982 (L) yrkande 23 i denna del och 2021/22:4083 (MP) yrkandena 1–5 ska lämnas utan vidare åtgärd.

Överlåtbara fiskerättigheter

Utskottet har behandlat såväl övergripande frågor om rättighetsbaserad fiskeriförvaltning som mer specifika aspekter av denna typ av fördelningssystem vid ett flertal tillfällen under de senaste åren. Utskottet har då uppmärksammat att systemet med överlåtbara fiskerättigheter har lett till att det pelagiska fisket blivit mer ekonomiskt hållbart med en förbättrad lönsamhet i företagen. Utskottet har också uppmärksammat att den eftersträlvade flexibiliteten i det demersala systemet kommit igång bra. Samtidigt återstår det ett antal utmaningar i fråga om utformningen av systemen, t.ex. när det gäller hänsyn till miljömässig och social hållbarhet.

Utskottet ser därför positivt på att regeringen helt nyligen gav Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att närmare analysera systemet med överlåtbara fiskemöjligheter för demersalt fiske i fråga om ett antal faktorer, bl.a. behovet av särskild hänsyn till det småskaliga kustnära fisket och regional spridning samt möjligheter att bidra till att uppnå målet om god miljöstatus i havsområdena. Myndigheten ska även redovisa om andra fördelningssystem kan hantera dessa faktorer mer effektivt.

I avvaktan på resultatet av det utredningsarbete som pågår bedömer utskottet att motionerna 2021/22:2140 (KD), 2021/22:2675 (M), 2021/22:3279

(V) yrkande 31, 2021/22:3434 (M) yrkande 16 och 2021/22:3982 (L) yrkandena 23 i denna del och 25 ska avstyrkas.

Stöd till modernisering av motorer i fiskerifartyg

Så som motionen får förstås bör regeringen säkerställa att svenska fiskerifartyg får ta del av möjligheten att söka stöd till modernisering av motorer som finns i den nya EHFVF-fonden för perioden 2021–2027. Utskottet vill påminna om att det under ett antal års tid pågått ett arbete vid Regeringskansliet och berörda myndigheter med att ta fram ett nytt operativt program för programperioden. Regeringen har i detta arbete strävat efter fokuserade och effektiva stödåtgärder samt att tillämpningsområdet inte ska utökas. Sveriges förslag till operativt program förhandlas nu med kommissionen. Utskottet bedömer att regeringens förslag till program är mycket väl avvägt och att det vore orimligt att i detta skede av processen förorda ytterligare stödåtgärder. Utskottet avstyrker således motion 2021/22:2134 (KD).

Fiskerikontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om landnings-skyldighetens genomförande och efterlevnad i samtliga medlemsstater och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om åtgärder för att i övrigt stärka kontrollen av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser samt om revidering av spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter.

Jämför reservation 15 (M, SD), 16 (L), 17 (S, MP) och 18 (M, KD).

Motionerna

Kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser

Enligt kommittémotion 2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 ska regeringen verka för att uppföljningen av EU:s kontrollprogram för den gemensamma fiskeripolitiken skärps. Motionärerna påpekar att eftersom det är varje medlemsstat som ansvarar för att deras beslutade kvoter inte överskrids är det också viktigt med ett väl fungerande kontrollsystem.

Enligt kommittémotion 2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 21 bör regeringen se över hur man ytterligare kan effektivisera fiskerikontrollen. Motionärerna framhåller betydelsen av att de EU-gemensamma kontrollsystemen skärps så att bl.a. fiskekvoter inte överskrids. Genom en effektiv kontroll säkerställs ett långsiktigt hållbart upptag och svenska fiskares möjlighet att konkurrera på lika villkor.

Vidare enligt kommittémotion 2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 15 i denna del är det viktigt med en förbättrad övervakning för att beslutade fiskekvoter efterlevs.

Landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad

Enligt kommittémotion 2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 2 bör regeringen verka i EU för att landningsskyldigheten fullgörs i samtliga medlemsstater. Motionärerna anser att landningsskyldigheten är en bra åtgärd men beklagar att den inte efterlevs av samtliga medlemsstater.

Likaså i kommittémotion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 66 föreslås att regeringen ska verka för utkastförbudets efterlevnad inom EU-samarbetet. Motionärerna påpekar att det har visat sig att utkastförbudet inte följs, och det finns dessutom ingen fungerande kontroll av hur förbudet efterlevs. Detta innebär att svenska fiskare inte konkurrerar på samma villkor som andra medlemsstater.

Vidare enligt kommittémotion 2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 15 i denna del finns det brister när det gäller efterlevnaden av landningsskyldigheten. Bestämmelsen behöver bevakas och åtgärder vidtas även inom EU.

Revidering av spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter

I kommittémotion 2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 23 framhålls det att det svenska spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter måste ändras så att det blir likvärdigt det som används i andra EU-länder så att det t.ex. endast omfattar fisk som har fångats och landats i Sverige. Motionärerna påpekar att Sverige infört ett spårbarhetssystem som innebär att vi inte bara ska veta var utan också av vilken fiskare den fisk som säljs har fångats och landats. Motionärerna föreslår att spårbarhetssystemet endast ska gälla fisk som fångats eller landats i Sverige och att samtliga aktörer inom livsmedelskedjan inte måste vara informerade i realtid.

Likaså i kommittémotion 2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 32 föreslås det att regeringen avvecklar det nationella spårbarhetssystemet som utvecklats av Havs- och vattenmyndigheten för att ersätta det med ett EU-baserat spårbarhetssystem. Enligt samma motion yrkande 33 föreslår motionärerna även att regeringen anpassar spårbarhet av fisk till europeisk procedur med spårbarhet av fångst och landning samt ett steg fram och ett steg bak i värdekedjan. Vidare enligt yrkande 34 i samma motion bör spårbarhetssystemen upprätthållas genom företagens egna affärssystem. Därutöver föreslår motionärerna i yrkande 98 i samma motion att regeringen avvecklar det nationellt digitala spårbarhetssystemet för att uppfylla EU:s regelverk för spårbarhet av fisk och skaldjur.

Likalydande förslag presenteras även i kommittémotion 2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD): enligt yrkande 6 bör regeringen anpassa

spårbarhet av fisk till europeisk procedur med spårbarhet av fångst och landning samt ett steg fram och ett steg bak i värdekedjan, och enligt yrkande 7 bör spårbarhetssystemen upprätthållas genom företagens egna affärssystem. Dessutom bör regeringen enligt yrkande 8 se till att det svenska spårbarhetssystemet som utvecklats av Havs- och vattenmyndigheten avvecklas och ersätts med ett EU-baserat spårbarhetssystem.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser inklusive landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad

Inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken finns ett omfattande regelverk för fiskerikontroll. För att säkerställa efterlevnad av bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken har rådet antagit en övergripande kontrollförordning (förordning (EG) nr 1224/2009, nedan kontrollförordningen) och en genomförandeförordning (genomförandeförordning (EU) nr 404/2011, nedan genomförandeförordningen). Förordningarna tillämpas på all verksamhet som omfattas av den gemensamma fiskeripolitiken och omfattar regler för kontroll av all fisk som fångas, landas, transporteras och säljs inom EU. EU:s kontrollsystem innefattar även förordningar om olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (illegal, unregulated and unreported, IUU), Europeiska fiskerikontrollbyrån (European Fisheries Control Agency, EFCA) och specifika kontroll- och inspektionsprogram (SCIP).

Nuvarande kontroll- och genomförandeförordning har kritiserats för att vara ineffektiv och otydlig och för att inte ha förbättrat efterlevnaden av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser, bl.a. av Europeiska revisionsrätten som i en granskningsrapport (rapport 8/2017) lyft fram att medlemsstaterna inte fullt genomfört kontrollförordningens krav och att en del artiklar behöver ses över för att medlemsstaterna ska kunna utföra en effektiv fiskerikontroll.

I maj 2018 presenterade kommissionen ett förslag till ny kontrollförordning (COM(2018) 368 final). Förslaget syftar till att överbrygga de luckor som finns i förhållande till grundförordningen för den gemensamma fiskeripolitiken, anpassa kontrollregelverket till Lissabonfördraget samt förbättra efterlevnaden av fiskeripolitikens regler. Förslaget syftar även till att uppnå effektivare kontrollåtgärder, förbättrad efterlevnadskultur och verkställighet samt lika villkor för fiskets aktörer. En av förslagets grundidéer är att förbättra tillgången till och kvaliteten på data genom digitalisering av rapporteringen och harmonisering av inspektionsprocesserna och övervakningen. I detta syfte föreslås konkreta åtgärder för bättre dokumentation och kontroll av landningsskyldigheten genom viss användning av kameror för riskfartyg, ett mer tillförlitligt och fullständigt informationssystem för fisket, inklusive fullständig digitaliserad rapportering av fångster, elektronisk rapportering för alla

fartyg, förstärkta regler om kontroll av fiskeredskap, mätning av fiskerikapacitet, geografisk övervakning av fartyg samt anpassning till hur fisket och teknikerna för fiskets bedrivande ständigt utvecklats.

I juni 2019 överlade miljö- och jordbruksutskottet med regeringen om kommissionens förslag till ny kontrollförordning. I förhandlingarna verkar regeringen för att kontrollåtgärderna ska vara ändamålsenliga, kostnads-effektiva, proportionerliga, leda till förbättrad och effektiv fiskerikontroll, men utan att öka den samlade administrativa bördan för företagen. Det tyska ord-förändreskapet presenterade ett antal kompromissförslag med målet att rådet skulle nå en delvis överenskommelse i december 2020, kompromissförslaget fick emellertid inte stöd av en kvalificerad majoritet. Förhandlingsarbetet fortsatte under 2021.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 23) gör regeringen bedömningen att EU:s gemensamma fiskeripolitik skapar förutsättningar för att nå målen om att säkerställa ett biologiskt och socioekonomiskt hållbart fiske och att den gemensamma fiskeripolitiken fortsatt har genomförs, såväl inom EU som nationellt. Det blir dock allt mer tydligt att marina ekosystem och fiskeresursernas livsmiljö har avgörande betydelse för möjligheten till måluppfyllelse (se utg.omr. 20). Även om handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien är klart återstår den faktiska tillämpningen och hur det påverkar måluppfyllelsen och EU har inte längre ensam rådighet över förvaltningen av majoriteten av arterna i Nordostatlanten.

Under 2016 genomgick fiskerikontrollen en förändring som innebär att verksamheten nu bedrivs utifrån ett riskbaserat arbetssätt. Det betyder att fokus läggs på de delar av fisket där myndigheten bedömer att risken för överträdelser är störst. Regeringen framhåller i budgetpropositionen att samtliga typer av överträdelseärenden har minskat jämfört med 2019 och regeringen bedömer att det riskbaserade angreppssättet och vidtagna åtgärder inom ramen för fiskerikontrollen har ökat regelefterlevnaden. Inom EU verkar regeringen för ett kontrollsystem som är effektivt, proportionerligt, ändamålsenligt och anpassat till den gemensamma fiskeripolitiken, bl.a. genom ny teknik.

Regeringen bedömer att även arbetet med den nationella fiskerikontrollen behöver förstärkas och föreslår ytterligare resurser till både Havs- och vattenmyndigheten och Kustbevakningen. Kontrollen för att stoppa illegalt fiske stärks, utan att öka den samlade administrativa bördan för företagen (se utg.omr. 20 och utg.omr. 6 avsnitt 4). Regeringen föreslår ökade medel till Havs- och vattenmyndigheten, bl.a. för genomförandet av försök med kamera-bevakning av fiskefartyg. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i denna del (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:110 och prop. 2021/22:1 utg.omr. 6, bet. 2021/22:FöU1, rskr. 2021/22:95).

Utskottet har behandlat frågor om fiskeripolitikens verkställighet, efterlevnad och uppföljning vid upprepade gånger under såväl innevarande som tidigare mandatperiod. Utskottet har bl.a. framfört att det är av grundläggande betydelse att EU-gemensamma regler efterlevs på ett korrekt och enhetligt sätt

av samtliga parter för att reglerna ska få avsedd effekt. Det är en förutsättning för att uppnå målen om en miljömässigt hållbar fiskeriförvaltning men även för att säkerställa jämlika konkurrensvillkor (se t.ex. bet. 2019/20: MJU11 Fiskeripolitik).

Våren 2018 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om effektivare uppföljningssystem inom fiskeområdet (bet. 2017/18: MJU13 punkt 10, rskr. 2017/18:182). Enligt utskottet finns det brister i det nuvarande uppföljningssystemet för fiskbestånden som bl.a. gör det svårt att bedöma behovet av fiskevårdande åtgärder och resursutnyttjande. Bland annat saknas viss fångststatistik, och enligt utskottets mening behövs det fler provfisken, undersökningar och utvärderingar. Utskottet anser det särskilt oroande att rapporterade fångstdata inte är tillförlitliga och att likabehandlingen av fiskeoperatörer brister när sanktioner tillämpas.

I skrivelse 2020/21:75 framhåller regeringen att arbetet med att samla in biologiska och miljörelaterade data är omfattande och komplext, såväl i Sverige som inom EU. Oklara vetenskapliga råd beror inte enbart på mängden data. Ramverket för datainsamlingen, som huvudsakligen är EU-reglerat, har nyligen setts över. Våren 2017 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1004 om upprättande av en unionsram för insamling, förvaltning och användning av data inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskaplig rådgivning rörande den gemensamma fiskeripolitiken m.m. Därutöver fattar kommissionen genomförandebeslut för medlemsstaternas fleråriga planer för datainsamlingen. Beslut för 2020–2021 fattades under våren 2019 och gäller fr.o.m. den 1 januari 2020. Kommissionens genomförandebeslut syftar till att uppdatera och tydliggöra, utifrån aktuella behov, vilka typer av samt på vilket sätt datainsamlingar ska genomföras. Detta säkerställer likformighet, förbättrat dataunderlag och möjlighet till samordningsvinster.

Regeringen framhåller vidare att Sverige i oktober 2019 lämnade in en nationell arbetsplan den enligt artikel 21.1 i förordning (EU) nr 508/2014 för insamling av data inom sektorerna för fiske och vattenbruk för perioden 2020–2021 till kommissionen. Kommissionen godkände arbetsplanen i december 2019. Ett kontinuerligt arbete med att utveckla och förbättra datainsamlingen och uppföljningen av fiskbestånden pågår.

Utöver det regeringen anfört i skrivelse 2020/21:75 framhåller regeringen i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 23) att även fiskerikontrollen är en viktig del i uppföljningen inom fiskeområdet. Inom EU har förhandlingar om en reviderad förordning för fiskerikontrollen pågått sedan maj 2018 och som redovisas ovan verkar regeringen i förhandlingarna för att kontrollåtgärderna ska vara ändamålsenliga, kostnadseffektiva, proportionerliga, leda till förbättrad och effektiv fiskerikontroll, men utan att öka den samlade administrativa bördan för företagen. Havs- och vattenmyndigheten och Kustbevakningen redovisade i oktober 2020 ett uppdrag om förslag på hur fiskerikontrollen kan förstärkas. Regeringen framhåller vidare att ett spårbarhetssystem för vissa fiskeri- och vattenbruksprodukter i syfte att kunna följa

produkten från fångst till konsument och som krävs enligt nuvarande kontrollförfordning började att gälla i Sverige den 1 januari 2019. Därutöver redovisar regeringen att forskningsfartyget R/V Svea togs i drift 2019 och används för forskningsinsatser och för datainsamling i fråga om havsmiljön och fiskbestånd. Mot bakgrund av dessa åtgärder bedömer regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Enligt regleringsbrevet för 2022 ska Havs- och vattenmyndigheten redovisa resultat av de insatser som har gjorts för att genomföra regelverket för den gemensamma fiskeripolitiken och då särskilt när det gäller förstärkt fiskerikontroll, inklusive landningsskyldigheten. I detta ingår att redovisa hur myndigheten tillämpar den gemensamma fiskeripolitikens mellanarts- och mellanårsflexibilitet för att underlätta landningsskyldigheten. Myndigheten ska även redovisa vilka åtgärder myndigheten genomfört för att förbättra och effektivisera den svenska fiskerikontrollen samt hur myndigheten arbetar för att säkerställa att den fiskeriberoende fångststatistiken från sjöar och kustområden håller en hög kvalitet. Myndigheten ska i denna del redovisa pågående insatser och resultat av insatser som har gjorts för att förbättra och förenkla datainsamlingen samt beståndsuppskattningarna på detta område.

I maj 2021 utfärdade Europaparlamentet en resolution om säkerställande av målen för landningsskyldigheten enligt artikel 15 i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken⁷. I resolutionen framhåller parlamentet att utkastförbudet som infördes 2010 fortfarande är bristfälligt genomfört; det finns ingen tillförlitlig statistik om utkast och inte heller några vetenskapliga belegg för att genomförandet av landningsskyldigheten har lett till någon väsentlig minskning av mängden oönskade fångster. Det bristfälliga genomförandet av landningsskyldigheten kan ha gjort fångsterna mindre synliga i vissa typer av fisken och lett till en försämring av den vetenskapliga rådgivningen och uppgiftskvaliteten. Europaparlamentet beklagar att svårigheterna med att genomföra utkastförbudet har skadat anseendet för fiske-sektorn och deras arbete, trots framstegen med att uppnå MSY-målet.

Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, inom ramen för den utvärderingsrapport om genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken som ska läggas fram 2022, särskilt bedöma bl.a. hur mycket utkasten har minskat till följd av landningsskyldigheten samt huruvida beståndens status har förbättrats enligt MSY och huruvida påverkan på de marina ekosystemen har minskat. Kommissionen bör även bedöma vägar till bättre anpassning och förenkling av artikel 15 i den gemensamma fiskeripolitiken för att underlätta genomförandet och öka acceptansen hos berörda parter, särskilt medlemsstaternas användning av regelverkets alla tillgängliga verktyg för att förbättra selektiviteten och minska de oönskade fångsterna.

⁷ Europaparlamentets resolution av den 18 maj 2021 om säkerställande av målen för landningsskyldigheten enligt artikel 15 i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken (2019/2177(INI)).

Europaparlamentet uppmanar även kommissionen att om så är lämpligt lägga fram ett lagstiftningsförslag, på grundval av denna utvärdering, för att bättre uppnå målen att minska utkastet och stärka bestånden.

Spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter

Den gemensamma fiskeripolitiken ställer krav på spårbarhet för fiskeriprodukter utöver de bestämmelser om spårbarhet som finns för livsmedel och animaliska livsmedel i allmänhet. Spårbarhetskraven på fiskeriprodukter är alltså strängare än för livsmedel i allmänhet.

I kontrollförordningen finns regler om kontroll av fisket och saluföringen. Under 2011 utökades kraven på spårbarhet av vissa fiskeri- och vattenbruksprodukter genom kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 404/2011 om tillämpningsföreskrifter för kontrollförordningen (nedan genomförandeförordningen). Genomförandeförordningen innebär en utvidgning av kontrollsystemet till hela saluföringskedjan och omfattar i princip alla fiskeri- och vattenbruksprodukter som kommer från fiske eller odling i havet inom EU och som ska användas som livsmedel. Syftet med de strängare reglerna är att tillgodose myndigheternas behov av förbättrad fångstinformation och konsumenternas behov av säkrare information om de fiskeriprodukter som saluförs. Tanken med den ökade spårbarheten är därmed att bidra till att hålla fisket inom fastställda gränser. Kontrollförordningen listar den information som ska lämnas mellan aktörerna och som ska vara tillgänglig för kontrollmyndigheterna.

Det är upp till medlemsstaterna att precisera vilken typ av system som ska användas för att leva upp till de krav som ställs. I Sverige har Havs- och vattenmyndigheten valt att möta kraven på spårbarhet genom ett centralt it-system. Tanken med systemet är att ge förstahandsmottagare och grossister möjlighet att elektroniskt utbyta information om partier och att ge behöriga myndigheter utökade förutsättningar för tillsyn av saluföringsledet. Det nya spårbarhetssystemet infördes den 1 januari 2019.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 23) redovisar regeringen att ett av målen med det digitala spårbarhetssystemet är att underlätta företagets rapportering. Utöver den pågående utvecklingen av systemet har pandemin och därmed försvårade ekonomiska förutsättningar lett till vissa tillfälliga lättnader i rapporteringskraven. Antal registrerade företag har dock ökat marginellt under 2020. Följsamheten mot rapporteringskraven har fortsatt att vara låg. Förklaringen till den uteblivna rapporteringen varierar men den pågående pandemin är enligt regeringen en bidragande orsak.

Det svenska spårbarhetssystemet har mött kritik från fiskerinäringen och handeln, som menar att det bl.a. medför oproportionerligt höga kostnader. Mot denna bakgrund gav regeringen i oktober 2020 Statskontoret i uppdrag att utvärdera spårbarhetssystemet och vid behov föreslå förändringar i systemet och kraven på rapportering. I uppdraget ingår att

- jämföra Sveriges genomförande av EU:s fiskerikontrollförordning med övriga medlemsstater
- undersöka om spårbarhetssystemet är utformat så att kostnaden för fiskerinäringen är proportionerlig i förhållande till syftet
- undersöka om systemet påverkar konkurrensförhållandena negativt mellan svenska aktörer och aktörer i andra medlemsstater
- undersöka om kraven i systemet är förenliga med de standarder som fiskerinäringen ska tillämpa i sin verksamhet
- undersöka om fiskerinäringens åtgärder med anledning av kraven i systemet kan stå i konflikt med annan nationell lagstiftning
- undersöka hur systemet i övrigt förhåller sig till annan lagstiftning om spårbarhet
- vid behov föreslå förändringar i systemet och kraven på rapportering.

Statskontoret redovisade sin utvärderingsrapport i september 2021 (rapport 2021:12). Den övergripande slutsatsen är att Havs- och vattenmyndighetens digitala spårbarhetssystem inte är ändamålsenligt i förhållande till syftet. Statskontorets analys visar att spårbarhetssystemet är en överimplementering av kraven i kontrollförordningen, men ändå inte säkerställer att kraven på spårbarhet uppfylls. Det har inte heller blivit den smidiga automatiserade lösning som myndigheten hade tänkt sig, utan kräver en hel del manuell hantering. Statskontoret kan konstatera att spårbarhetssystemet medför onödigt höga kostnader och krångel för företagen, bl.a. för att det i vissa delar inte fungerar ihop med branschens standarder. Analysen visar även att Havs- och vattenmyndigheten, Livsmedelsverket och kommunerna i princip inte samarbetar kring sina spårbarhetskontroller. Både Havs- och vattenmyndigheten och Livsmedelsverket har lyft fram att sådant samarbete mellan myndigheterna skulle behövas, inte minst eftersom myndigheterna i hög utsträckning kontrollerar samma eller liknande informationskrav hos samma företag. Statskontoret har inte fullt ut kunnat bedöma om svenska företags konkurrenskraft påverkas av spårbarhetssystemet, men gör bedömningen att det finns en risk för att det påverkar konkurrenskraften negativt.

Utifrån dessa slutsatser har Statskontoret tagit fram förslag som riktar sig till regeringen och ansvariga myndigheter. Förslagen syftar till att på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt säkerställa att spårbarhetskraven i kontrollförordningen efterlevs. Förslagen innebär att

- göra spårbarhetssystemet mindre omfattande, bl.a. genom att det ska vara obligatoriskt enbart i det första steget av spårbarhetskedjan, dvs. mellan landning och första försäljning, och att branschen ska ansvara för spårbarhet i resten av spårbarhetskedjan
- ge berörda myndigheter och företag i uppdrag att tillsammans undersöka hur spårbarhet kan säkerställas på ett mer ändamålsenligt sätt
- tydliggöra ansvarsfördelningen mellan myndigheterna och ge dem i uppdrag att samarbeta kring spårbarhetskontrollerna och att skapa en rutin för informationsöverföring.

Förslagen är av sådan omfattning att de kommer att innebära ett helt nytt arbetssätt för både berörda myndigheter och företag. Statskontoret framhåller att det därför är viktigt att det nya systemet för spårbarhet följs upp en tid efter att det har införts. Statskontorets utvärdering bereds inom Regeringskansliet.

Den 9 november 2021 lämnade Statskontoret information till utskottet om sin utvärdering av det digitala spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter. Vid sammanträdet deltog även Havs- och vattenmyndigheten, Coop, Fiskeribranschens riksförbund och Svensk Dagligvaruhandel för att kommentera spårbarhetssystemets konsekvenser och Statskontorets rapport samt svara på frågor från utskottets ledamöter.

Av Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2022 framgår att myndigheten ska, med utgångspunkt i Statskontorets rapport, analysera och genomföra förbättringar i spårbarhetssystemet av vissa fiskeri- och vattenbruksprodukter. Uppdraget bör genomföras med beaktande av EU:s kommande fiskerikontrollförordning samt effekter på konkurrensneutraliteten. Uppdraget ska utföras i samråd med Livsmedelsverket och i dialog med berörda aktörer när det gäller spårbarheten av vissa fiskeri- och vattenbruksprodukter. Havs- och vattenmyndigheten ska rapportera till Regeringskansliet om sitt pågående förändringsarbete samt plan för detta den 30 september 2022 och en rapport om genomförandet av förändringarna senast den 30 september 2023.

Utskottet har tidigare under mandatperioden behandlat det svenska spårbarhetssystemet. I betänkande 2020/21:MJU8 Fiskeripolitik anförde utskottet följande:

Givetvis anser utskottet att det är av avgörande betydelse att det kontrollsystem som regeringen inrättat är effektivt, proportionerligt och ändamålsenligt. Utskottet kan emellertid konstatera att det spårbarhetssystem som infördes 2019 mött kritik från näringen. Utskottet välkomnar därför att regeringen gett Statskontoret i uppdrag att i grunden utvärdera spårbarhetssystemet och vid behov föreslå förändringar i systemet och kraven på rapportering. Utskottet förutsätter att regeringen och ansvariga myndigheter vidtar de åtgärder som krävs för att inte belasta en i övrigt redan hårt drabbad näring med onödiga administrativa bördor.

Utskottets ställningstagande

Uppföljning och kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser

Utskottet har vid upprepade tillfällen påpekat den grundläggande betydelsen av att fiskeripolitikens bestämmelser verkställs och att efterlevnaden kontinuerligt kontrolleras på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Utskottet påminner om att Sveriges linje i förhandlingarna om den nya kontrollförordningen varit mycket tydlig: kontrollåtgärderna ska vara ändamålsenliga, kostnadseffektiva, proportionerliga, leda till förbättrad och effektiv fiskerikontroll, men utan att öka den samlade administrativa bördan för företagen. Utskottet konstaterar att

den nya förordningen nu slutförhandlas och ser med tillförsikt fram emot att ett modernt och förbättrat regelverk snart kommer att vara på plats.

I avvaktan på resultatet av det lagstiftnings- och åtgärdsarbete som pågår såväl nationellt som på EU-nivå lämnar utskottet motionerna 2021/22:2480 (SD) yrkande 21, 2021/22:3434 (M) yrkande 1 och 2021/22:3982 (L) yrkande 15 i denna del utan vidare åtgärd.

Landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad

När den gemensamma fiskeripolitiken reformerades blev utkast förbjudet, vilket innebär att all fisk som är kvoterad och som fastnat i nät och trålar ska registreras, landas och räknas av från kvoterna oberoende av fiskens storlek. Landningsskyldigheten är en viktig del i arbetet mot ett hållbart och selektivt fiske. Landningsskyldigheten infördes stegvis för olika havsområden, arter och fisken inom EU och gäller sedan 2019.

Det är naturligtvis bra att utkast förbjudits i och med landningsskyldighetens införande. Utskottet kan dessvärre konstatera att det finns allvarliga brister i landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad, inte minst i fråga om avsaknaden av tillförlitlig statistik om utkast. Det finns även brister i kontrollen av landningsskyldighetens efterlevnad, vilket innebär att svenska fiskare inte konkurrerar på samma villkor som andra medlemsstater.

Vi måste ha en fiskeripolitik som efterföljs och respekteras. Så som utskottet har framhållit i tidigare sammanhang är det samtidigt av stor vikt att implementeringen av den gemensamma fiskeripolitiken inte ger svenska fiskare konkurrensnackdelar. För att bevara fiskbestånden och säkerställa det svenska fiskets konkurrenskraft måste regeringen därför verka inom EU för att landningsskyldigheten genomförs och efterlevs i samtliga medlemsstater. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2021/22:3434 (M) yrkande 2, 2021/22:3982 (L) yrkande 15 i denna del och 2021/22:3650 av (C) yrkande 66.

Revidering av spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter

Utskottet har under flera års tid framhållit att de kontrollåtgärder som regeringen inrättat ska vara effektiva, proportionerliga och ändamålsenliga och att åtgärderna inte i onödan ska belasta en redan tyngd näring. Utskottet kan dessvärre konstatera att det enligt Statskontoret finns allvarliga problem med det digitala spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter. Statskontoret anser att systemet är en överimplementering av kraven i kontrollförordningen som ändå inte säkerställer att kraven på spårbarhet uppfylls. Utskottet beklagar den bristande utformningen av systemet, särskilt eftersom den orsakat onödiga kostnader och krångel för företagen.

Utskottet noterar att Havs- och vattenmyndigheten har i uppdrag att analysera och genomföra förbättringar i spårbarhetssystemet. Utskottet noterar särskilt att arbetet ska genomföras i samråd med berörda myndigheter och aktörer och att en plan om revidering ska läggas fram i september.

I avvaktan på resultatet av det arbete som pågår med att revidera systemet bedömer utskottet att motionerna 2021/22:3434 (M) yrkande 23, 2021/22:3880 (KD) yrkandena 32–34 och 98 samt 2021/22:4041 (KD) yrkandena 6–8 ska lämnas utan vidare åtgärd.

Åtgärder för att främja svenskt yrkesfiske

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om det regionala, lokala och småskaliga fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om regellättnader för svenskt yrkesfiske.

Jämför reservation 19 (M), 20 (SD), 21 (C), 22 (L) och 23 (S).

Motionerna

Regellättnader för svenskt yrkesfiske

I ett antal motionsyrkanden presenteras förslag för att på olika sätt lätta upp regelverket som reglerar yrkesfisket i allmänhet och det småskaliga fisket i synnerhet.

I kommittémotion 2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 21 föreslås det att regeringen ska ge relevanta myndigheter i uppdrag att göra en genomgripande analys av huruvida nationella fiskereguleringar är relevanta, enkla och kostnadseffektiva. I samma motion yrkande 24 lyfter motionärerna vikten av att särskilt analysera och bedöma konsekvenserna också för det småskaliga fisket när man inför nya lagar och regleringar.

Enligt kommittémotion 2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 3 behöver byråkratin ses över i syfte att minska fiskeribranschens administrativa bördor. På så sätt verkar man för en livskraftig svensk fiskerinäring.

Vidare enligt kommittémotion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 57 bör insjöfiskets och det kustnära och regionala fiskets regler och administration ställas i proportion till den verksamhet som bedrivs. Motionärerna anför att reglerna kring tillåtna fiskeredskap behöver uppdateras och handläggningstiderna på myndigheterna behöver kortas ned.

Vidare enligt kommittémotion 2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2 bör regeringen intensifiera regelförenklingsarbetet inom fiskerinäringen. Motionärerna beklagar att regelmassan upplevs som synnerligen tyngande för näringen. Ett viktigt steg vore att se över de nationella reglerna som detaljreglerar fisket.

På liknande sätt anför i kommittémotion 2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 22 att det småskaliga kustnära fiskets långsiktiga villkor behöver stärkas för att möjliggöra levande kustsamhällen. Enligt motionärerna

kan vi göra mycket på såväl EU-gemensam som nationell nivå för att anpassa regelverket så att det stöder ett långsiktigt miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart småskaligt kustnära yrkesfiske.

Likaså i motion 2021/22:2046 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1 framhålls vikten av regelförenkling och minskad administrativ börda på fiskeområdet. I motion 2021/22:1670 av Johan Hultberg (M) yrkande 1 föreslås att regeringen ska tillsätta en regelförenklingskommission för yrkesfisket. På liknande sätt föreslås i motion 2021/22:2067 av Fredrik Christensson och Sofia Nilsson (båda C) en översyn av det regelverk som påverkar förutsättningarna för det kustnära yrkesfisket.

Fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande

Enligt kommittémotion 2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20 ska Jordbruksverket systematiskt följa upp hur det lokala fisket bidrar till att öka svensk livsmedelsproduktion i enlighet med målsättningen i livsmedelsstrategin.

Även enligt kommittémotion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 58 bör insjöfisket, det kustnära fisket och det regionala fisket få en mer framträdande roll i genomförandet av den svenska livsmedelsstrategin. Motionärerna anför att genomförandet av livsmedelsstrategin behöver ta ett tydligare grepp om fiskets hela förädlingskedja, dvs. inte bara fokusera på primärproduktionen.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Regellättnader för svenskt yrkesfiske

Våren 2019 tillkännagav riksdagen för regeringen att den ska verka för ett fortsatt och intensifierat regelförenklingsarbete för svenskt yrkesfiske som även inbegriper det småskaliga kustfisket (bet. 2018/19: MJU3 punkt 3, rskr. 2018/19:131).

Flera övergripande initiativ har tagits på senare år såväl på nationell nivå som på EU-nivå för att stärka fiskets konkurrenskraft liksom förutsättningarna för ett miljömässigt hållbart fiske.

I skrivelse 2020/21:75 framhåller regeringen att den i regleringsbrevet för 2020 gav Havs- och vattenmyndigheten mål och återsporteringskrav när det gäller regelverk och regelförenklingar. Myndigheten ska redovisa effekterna av de insatser som vidtagits för att säkerställa ett effektivt genomförande av regelverket för den gemensamma fiskeripolitiken. Havs- och vattenmyndigheten ska särskilt redovisa effekter av det arbete som vidtagits för att se till att de regelverk och rutiner som myndigheten förfogar över är kostnadseffektiva och förenklar för medborgare och företag. Myndigheten ska vidare rapportera de åtgärder som gjorts för att underlätta för företagen att göra rätt och minimera den administrativa bördan för företagen i linje med livsmedelsstrategins mål. Regelförenklingen ska särskilt fokuseras på småskaligt fiske,

kustnära fiske och vattenbruk. Även i regleringsbrevet för 2021 respektive 2022 har Havs- och vattenmyndigheten återrapporteringskrav i fråga om kostnadseffektiva regelverk med fokus på företag inom småskaligt fiske, kustnära fiske och vattenbruk.

Som har redovisats ovan har Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten haft i uppdrag att utforma en gemensam strategi för framtidens fiske samt nya sektorsspecifika handlingsplaner. Strategin och handlingsplanerna, som presenterades i juni 2021, innehåller ett antal åtgärder som syftar till att på olika sätt lätta upp regelverken och likrikta myndighetshandläggningen. Bland annat anför myndigheterna att det behövs en tydlig och klar rollfördelning mellan ansvariga myndigheter. Det är också av vikt att genom förtydligande och samsyn i fråga om regeltolkning av EU-lagstiftning samt nationella regelverk minska ojämnheter i dispenshantering, stödhantering samt i annan handläggning som berör fisket. Detta borde även leda till kortare handläggningstid och förenkla för svenska yrkesfiskare. För att minska risken med ojämn hantering av handläggning samt dispensprövning behövs förtydligande och förenklingar av dessa processer. Det behöver också förtydligas vilken myndighet som arbetar med olika delfrågor när det gäller samma problemområden.

Utifrån detta resonemang presenterar myndigheterna ett antal konkreta åtgärder, bl.a. en översyn av möjligheten att ta fram föreskrifter som ger stabila och långsiktiga förutsättningar för yrkesfisket i fråga om dispenser och dess varaktighet för att öka förutsägbarheten och stabilitet för näringarna. Myndigheterna föreslår även regellättnader i fråga om licensgivning.

Regeringen redovisar i budgetpropositionen för 2022 att Sverige agerar generellt för en förenkling av reglerna i förhandlingar om olika förvaltningsåtgärder och tekniska regleringar, och särskilt i pågående förhandlingar om en revidering av EU:s fiskerikontrollförordning. Med hänvisning till de åtgärder som vidtagits och som redovisas ovan bedömer regeringen 2022 att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

Fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande

I livsmedelsstrategin, som riksdagen beslutade om i juni 2017 (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338), understryks behovet av ökad svensk livsmedelsproduktion och konkurrenskraft inom livsmedelskedjan. I strategin lyfts det fram att marina livsmedel och resurser har förutsättningar att möta en ökad efterfrågan och att det finns möjligheter att vidareutveckla näringen och yrkeskåren för att förbättra konkurrenskraften och öka innovationsförmågan.

I Miljömålsberedningens delbetänkande Havet och människan (SOU 2020:83) redovisas att ca 17 procent av all fisk som svenska fiskare fick fånga under 2019 gick till konsumtion i någon form: fryst, färskt eller processat livsmedel. Det demersala fisket genererar mest mat på bordet i form av torsk, sej, kolja, vitling, rödspätta, piggvar, rödtunga, bergtunga, sjötunga, räka,

kräfta, krabba och hummer. I det pelagiska fisket går även sill/strömning och makrill till mat på bordet men i avsevärt mindre omfattning. De största volymerna, 75 procent under 2019, blir inte matfisk utan går till foder och fiskmjöl, vilket indirekt kan bidra till livsmedelsstrategin om dessa inte exporteras.

I fråga om yrkesfiskets betydelse för livsmedelsproduktionen framhåller beredningen att svensk fiskerinärings bidrag till livsmedelsstrategin därmed är begränsat, men även om vi i dag inte i någon högre grad är beroende av svenskt fiske för att få mat på bordet kan vi bli det i framtiden. Att ha ett aktivt yrkesfiske kan få ökad betydelse i tider av kris då vi inte längre kan förlita oss på importerade livsmedel. Yrkesfisket kan alltså bidra till en tryggad livsmedelsförsörjning framöver.

I december 2019 presenterade Regeringskansliet livsmedelsstrategins handlingsplan del 2 för perioden 2020–2025. När det gäller det småskaliga fisket, vars fångster främst går till humankonsumtion, innebär handlingsplanen förstärkt finansiering av vissa åtgärder i havs- och fiskeriprogrammet för att möjliggöra investeringar och företagsutveckling när det gäller yrkesfisket. Den 7 februari 2022 presenterade regeringen ytterligare åtgärder som ska bidra till livsmedelsstrategins målsättning om ökad och hållbar produktion av livsmedel som kan leda till fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Jordbruksverket får för detta ändamål ett antal uppdrag, bl.a. i fråga om att analysera dagens fiskberedning. Jordbruksverket ska tillsammans med berörda fiskerinäringsanalysera fiskberedningen och deras mottagningskapacitet samt identifiera hinder och utvecklingsbehov. Detta syftar till att öka kunskapen om helhetsperspektivet kring fisket, vattenbruket, beredningsindustrin samt samtliga förädlingssteg till marknad och konsument.

Som redovisas ovan presenterade ansvariga myndigheter en gemensam strategi med specifika handlingsplaner för framtidens fiske och vattenbruk i juni 2021. Strategin och planerna ska, med ett långsiktigt perspektiv, bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja i enlighet med bl.a. målen i livsmedelsstrategin. Handlingsplanen för yrkesfisket innehåller ett antal åtgärder med syfte att förtydliga principerna och gällande rättsliga ramar för förvaltning av fiske som bidrar till tillgång på svenska fiskeriprodukter för humankonsumtion. Myndigheterna framhåller att det finns ett stort intresse för sjömat hos svenska konsumenter, men en alltför stor andel av konsumtionen är importerad. Det är viktigt att på olika sätt tydliggöra regelverk, åtgärder och aktiviteter som bidrar till tillgång på svenska fiskeriprodukter för humankonsumtion. Myndigheterna anser att det särskilt finns behov av att förtydliga hur fördelningen av den regionala tilldelningen sker, t.ex. när det gäller möjligheten till nyetablering, principer för prioritering vid nyetablering samt fördelningsprinciper.

Som också redovisas ovan har Havs och vattenmyndigheten nyligen fått i uppdrag att vidare analysera systemet med överlåtbara fiskerättigheter inom det demersala fisket. I uppdraget ingår att analysera hur systemet kan beakta bl.a. följande:

- effekter på den regional och lokala livsmedelsproduktionen och fiskberedningen
- behov av särskild hänsyn till småskaligt kustnära fiske och regional spridning och möjligheter att bibehålla och stärka fiskerinäringens värdekedjor regionalt och lokalt
- fiskets möjligheter att bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja i linje med livsmedelsstrategin.

Uppdraget ska redovisas i januari 2023.

Utskottet har behandlat frågor som påverkar fiskets betydelse för livsmedelsproduktionen tidigare under mandatperioden. På utskottets förslag har riksdagen bl.a. tillkännagett för regeringen att den vid beslut om fiskekvoter och tilldelning av fiskekvoter ska beakta dels det småskaliga fisket, dels fiske för direkt användning som livsmedel och vars landningar sorteras samt den förädlings- och beredningsindustri som är beroende av detta fiske (bet. 2021/22:MJU6, rskr. 2021/22:60–61). Punkten bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Regellättnader för svenskt yrkesfiske

Det finns en bred samsyn i utskottet om att svenskt yrkesfiske i allmänhet och det småskaliga kustnära fisket i synnerhet ska ha tillräckligt goda förutsättningar att utvecklas. Våren 2019 biföll kammaren utskottets förslag till tillkännagivande om att regeringen ska vidta åtgärder för ett fortsatt och intensifierat regelförenklingarbete för det svenska yrkesfisket som även inbegriper det småskaliga kustfisket.

Utskottet har med stort intresse följt de åtgärder som regeringen vidtagit för att tillmötesgå riksdagens uppmaning i frågan. Utskottet ser särskilt positivt på den gemensamma strategi för framtidens fiske som Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten tagit fram. Flera av de åtgärder som presenteras inom ramen för strategin är inriktade på att lätta upp regelverken som reglerar t.ex. licensgivning samt att likrikta och effektivisera myndigheternas handläggning av olika ärenden. Utskottet ser även positivt på att regeringen generellt driver på för en förenkling av reglerna i EU-gemensamma förhandlingar om olika förvaltningsåtgärder och tekniska regleringar.

Det är avgörande att åtgärder inte bara vidtas utan att de också får avsedd effekt. Utskottet avser därför att även fortsättningsvis följa regelutvecklingen på området och återkomma till frågan i det fall utskottet skulle bedöma att ytterligare åtgärder krävs.

Motionerna 2021/22:1670 (M) yrkande 1, 2021/22:2046 (M) yrkande 1, 2021/22:2067 (C), 2021/22:2480 (SD) yrkande 3, 2021/22:3434 (M) yrkandena 21 och 24, 2021/22:3650 (C) yrkande 57, 2021/22:3982 (L) yrkande 22 och 2021/22:4041 (KD) yrkande 2 lämnas med hänvisning till det som utskottet nu anfört utan vidare åtgärd.

Fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande

Liksom tidigare år noterar utskottet att det svenska yrkesfiskets bidrag till livsmedelsstrategin är begränsat samtidigt som vi i framtiden kan bli alltmer beroende av svenskt fiske för att få mat på bordet. Därutöver fyller det småskaliga fisket en viktig funktion i bevarandet av levande kustsamhällen. Vidare är beredningsindustrin en central del av näringen. På så sätt går svenskt yrkesfiske hand i hand med livsmedelsstrategin som syftar till att åstadkomma en ökad och hållbar produktion av mat som ska leda till fler jobb och en hållbar tillväxt i hela landet.

Utskottet anser att det regionala, lokala och kustnära fisket, inklusive insjöfisket, bör få en mer framträdande roll i genomförandet av den svenska livsmedelsstrategin. I detta syfte bör regeringen ge Jordbruksverket i uppdrag att systematiskt följa upp och uppmärksamma hur det lokala fisket bidrar till att öka svensk livsmedelsproduktion i enlighet med målsättningen i livsmedelsstrategin. Till skillnad från i dag behöver man också ta ett tydligare grepp om fiskets hela förädlingskedja och inte bara fokusera på primärproduktionen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2021/22:3434 (M) yrkande 20 och 2021/22:3650 (C) yrkande 58.

Övriga fiskeripolitiska frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om miljöersättning för blå fånggrödor, fiskerinäringen och etablering av marina vindkraftverk samt regleringen av fisket i Öresund.

Jämför reservation 24 (C).

Motionerna

Miljöersättning för odling av blå fånggrödor

I kommittémotion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 53 föreslås att regeringen utreder hur miljöersättningen kan effektiviseras och öka till näringsverksamheter som vidtar åtgärder för att anlägga och odla blå fånggrödor, t.ex. musslor och sjöping. Motionärerna påtalar att det i dagsläget inte går att få stöd för odling av blå fånggrödor på samma sätt som det går att få stöd för olika typer av fånggrödor på land.

Fiskerinäringen och etablering av marina vindkraftverk

Enligt motion 2021/22:1670 av Johan Hultberg (M) yrkande 10 måste regeringen säkerställa att de många och stora planerna på havsbaserad vindkraft inte äventyrar yrkesfiskets långsiktiga möjligheter och konkurrenskraft. Yrkesfisket bör därför på ett tidigt plan involveras i processen med att peka ut

områden lämpliga för havsbaserad vindkraft. Samma motionär föreslår i motion 2021/22:1671 yrkande 7 att regeringen säkerställer att även vattenbruket på ett tidigt plan involveras i processen med att peka ut områden lämpliga för havsbaserad vindkraft.

Reglering av fisket i Öresund

Enligt motion 2021/22:3670 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 2 bör regeringen verka för att ta fram ett s.k. havsavtal mellan Sverige och Danmark. Avtalet ska innehålla likställda regler för yrkesfisket i fråga om fångstid och kvoter för att undvika att bestånden fiskas vid upprepade tillfällen för att kvoter och fångsttider inte är synkroniserade.

Enligt samma motion yrkande 3 bör det i Sverige införas krav på fiskekort för fiske i Öresund. Barn och ungdomar under 18 år och pensionerade från 65 år och äldre ska dock inte behöva köpa en licens. I yrkande 5 föreslås det att regeringen inför högre böter vid trälning i Öresund och att regeringen utreder om det ska vara möjligt att hålla kvar båtar fram till dess att böter har utfärdats.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Miljöersättning för odling av blå fånggrödor

Som redovisats ovan har Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten tagit fram en gemensam strategi för framtidens fiske och vattenbruk för perioden 2021–2026. Syftet med strategin är att slå fast en gemensam väg framåt för hållbar utveckling av verksamheterna. Strategin åtföljs av ett antal handlingsplaner, bl.a. i fråga om utveckling av svenskt vattenbruk. Handlingsplanen innehåller ett antal åtgärder, bl.a. i fråga om vattenbrukets miljöpåverkan och miljönyttor. Myndigheterna framhåller i denna del att vattenbrukets negativa miljöpåverkan ska minimeras och miljönyttorna tas till vara för mer hållbart svenskt vattenbruk längs hela värdekedjan.

Myndigheterna framhåller vidare att tillämpningen av cirkulär bioekonomi inom vattenbruket kräver ökad kunskap samt modernisering av lagstiftning och reglering. Ett koncept som används i detta sammanhang är vattenbruket som kan användas för att uppnå gemensamma nyttor utöver livsmedelsproduktion. Ett exempel är s.k. blå fånggrödor som kan minska övergödning genom återföring av näringsämnen från hav till land. Vattenbruket kan också återföra näringsämnen och organiskt material till oligotrofa områden, dvs. mycket näringsfattiga områden. Dessa möjligheter måste dock utredas vidare, kvantifieras och sättas i perspektiv till andra åtgärder för att värdet av dem ska kunna bedömas. På motsvarande sätt måste sedan identifierade åtgärder förankras i regelverk och förvaltning för att därefter kunna implementeras inom både industri och myndighetsarbete samt spridas i samhället. Mot denna bakgrund förespråkar myndigheterna en utredning om miljöersättning för produktion av organismer som tar upp näringsämnen eller organiskt material i vattenområden med hög eller risk för hög näringsbelastning.

EU har mycket betydande befogenheter i fråga om statens möjligheter att stödja en viss verksamhet med offentliga medel. När det gäller ekonomiskt stöd till vattenbruksföretagare, såsom investeringsstöd, har medlemsstaterna därför mycket begränsade möjligheter att anta egna bestämmelser. Villkoren för offentligt stöd för perioden 2014–2020 regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 av den 15 maj 2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden m.m. (EHFF-förordningen). Fonden gäller även under 2021 fram till dess att en ny fond för efterföljande programperiod antagits

När det gäller stöd till odling av blå fånggrödor finns det i kommande havs-, fiskeri- och vattenbruksprogram olika typer av stödmöjligheter. Det handlar bl.a. om investeringsstöd och startstöd. Som redovisats ovan uppskattar Regeringskansliet att det nya programmet kan starta efter sommaren 2022.

Även i havs- och fiskeriprogrammet för 2014–2020 fanns dessa stöd och de har beviljats exempelvis musselodlingar. Under förra programmet ingick tre investeringsstöd till vattenbruk som syftade till att öka produktiviteten, öka antalet vattenbruk och göra vattenbruk mer hållbara. Jordbruksverket har nyligen gjort en uppföljning av stöden och deras bidrag till minskad näringsbelastning (uppföljningsrapport 2022:1). I stora drag kan myndigheten se att produktionsökningen efter att investeringsstöden har betalats ut främst har skett inom musselodlingar. Eftersom musslor tar upp näring ur vattnet för att växa kan vi säga att detta har lett till en mindre näringsbelastning sammantaget för de vattenbruk som har fått investeringsstöd. Uppföljningen visar även att vattenbruk som odlar intensiva arter har ökat sin produktion. Intensiva arter bidrar ju till att öka näringsbelastningen eftersom de får näring av foder. Men de flesta av vattenbruken som har ökat sin produktion har antingen slutna eller integrerade system, där vattnet renas och i stor utsträckning återanvänds. Sammanfattningsvis kommer utvärderingen fram till att en ökad näringsbelastning från intensiva odlingar som kan kopplas till investeringsstöden är begränsat, medan näringsupptaget som kan kopplas till investeringsstöden är mycket större.

Utskottet har behandlat frågor om olika typer av finansiellt stöd till vattenbruksföretagare för att underlätta deras verksamheter, senast i betänkande 2020/21:MJU8 Fiskeripolitik.

Fiskerinäringen och etablering av marina vindkraftverk

För vindkraftparker till havs på svenskt territorialvatten och i sjöar krävs tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Ansökan görs vid mark- och miljödomstol och därutöver krävs kommunal tillstyrkan. För en vindkraftpark inom den svenska ekonomiska zonen krävs tillstånd av regeringen enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon. Vid prövningen ska 2–4 kap., 5 kap. 3 § samt 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas och en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram enligt 6 a § lagen om Sveriges ekonomiska zon. Kommunal tillstyrkan krävs inte för en verksamhet till havs

utanför det svenska territoriet eftersom dessa vindkraftsparker inte behöver tillstånd enligt miljöbalken. Bygglov eller detaljplan krävs heller inte, eftersom det utanför svenskt territorium inte finns några kommuner.

Enligt Energimyndigheten sammanfaller riksintresseområdena för yrkesfisket till stor del med eller gränsar till de grunda områden som är mest intressanta för vindkraftsutbyggnad. Områden som enligt 3 kap. 5 § miljöbalken är av riksintresse för yrkesfisket inom havsområde, sjöar och vattendrag samt för fiskehamnar är utpekade av Havs- och vattenmyndigheten (förteckning 2244-18). Dessa områden utgör bl.a. viktiga lek- och uppväxtområden för fisken och är samtidigt de bästa fångstområdena.

Miljöbalken innehåller regler om när och hur samråd ska genomföras med myndigheter, allmänheten m.fl., t.ex. berörda näringsverksamhet i området. Samrådet är en process som bl.a. kan bestå av ett eller flera samrådsmöten, men även skriftväxling. Den enskilda medborgaren kan påverka beslutsunderlaget genom en aktiv medverkan i samrådsprocessen och genom överklagande av beslut. De som har möjlighet att överklaga är den som domen eller beslutet angår, olika myndigheter samt organisationer, som exempelvis miljöorganisationer (16 kap.).

I oktober 2020 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att undersöka förutsättningarna för att upphäva bestämmelsen i 16 kap. 4 § miljöbalken om kommunal tillstyrkan av vindkraftsanläggningar och att undersöka alternativa förslag för det fall bestämmelsen inte kan tas bort, i syfte att göra miljöprövningen av vindkraftsanläggningar mer rättssäker och förutsägbar. Utredningen En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53) överlämnade sitt betänkande i juni 2021. Utredningens förslag innebär bl.a. att kommunerna fortsatt ska ha en rätt att säga nej till vindkraft. Till skillnad från i dag kommer kommunen att ge besked tidigt i processen och omfattningen av kommunens beslut begränsas till att enbart avse mark- och vattenanvändning. Enligt uppgift från Regeringskansliet avser regeringen att lämna ett lagstiftningsförslag till riksdagen under våren 2022.

Havet och dess användning förvaltas genom olika typer av regleringar och åtgärder där havsplanering är ett av flera verktyg. Havsplanering bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling genom att vägleda om hur havet ska användas. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU om upprättandet av en ram för havsplanering ska varje medlemsstat upprätta och genomföra havsplanering. Direktivet är införlivat i svensk lagstiftning genom miljöbalken och havsplaneringsförordningen (2015:400). Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för att ta fram havsplaner för Bottniska viken, Östersjön respektive Västerhavet.

Den 15 februari 2022 presenterade regeringen Sveriges första havsplaner som tagits fram utifrån Havs- och vattenmyndighetens underlag. Havsplanerna pekar ut områden för elöverföring, energiutvinning, försvar, kultur, natur, rekreation, sandutvinning, sjöfart, yrkesfiske samt generell användning. Havsplanerna ger vägledning om vad som är den bästa användningen av havet och

hur olika intressen kan samexistera, och bidrar därmed till en långsiktigt hållbar utveckling.

Regeringen framhåller att det finns ett mycket stort behov inom industrin av havsbaserad vindkraft. De beslutade havsplanerna möjliggör en snabbare utbyggnad av 20–30 terrawattimmar vindkraft. Energimyndigheten får samtidigt i uppdrag att tillsammans med andra berörda myndigheter peka ut lämpliga områden för att möjliggöra ytterligare 90 terrawattimmar elproduktion till havs. Därmed möjliggörs en total elproduktion från havet som motsvarar 120 terrawattimmar, dvs. nästan lika mycket el som hela Sverige använder på ett år. Regeringens mål är att säkra elförsörjningen, möjliggöra omställningen och trygga bra elpriser på lång sikt. Utifrån Energimyndighetens underlag ska Havs- och vattenmyndigheten föreslå ändringar i havsplanerna.

Som ett led i åtgärdsprogrammet för havsmiljödirektivet⁸ har Havs- och vattenmyndigheten presenterat en rapport över olika mänskliga aktiviteter och deras fysiska påverkan på kustekosystemen (rapport 2020:27). I fråga om havsbaserad vindkraft framhåller myndigheten att havsbaserad vindkraft kan innebära en betydande påverkan på marina ekosystem. I regel räknar man dock med en begränsad miljöpåverkan från vindkraft även om lokala omständigheter har betydelse för vilka konsekvenser som uppstår. Även om intressekonflikter med andra samhällssektorer i regel är mindre till havs än till lands kan konflikter med olika naturskydds- och fiskeintressen uppstå. Enligt myndigheten är det därför viktigt att fokus i fortsatt planering och riskbedömning ligger på ett större ekosystemperspektiv.

Reglering av fisket i Öresund

Förvaltningen av fiske i Öresund sker genom dels dansk-svenska avtal, dels internationella regleringar via EU och ICES. Det råder ett trafikbaserat trålförbud sedan 1930-talet för större delen av Öresund. Sedan 2009 råder det även trålförbud längs kusterna i norra Öresund. Det som återstår i fråga om trålfiske är ett kilformat område i norra Öresund (Kilen) där det fortfarande kan trålas. Det har dock införts en säsongsstängning januari–mars i detta område för att skydda lekande torsk. År 2010 ingick Sverige och Danmark ett nytt avtal som utökade trålfiskeförbudet till nya områden.

Som redovisats ovan riktade riksdagen i november 2021 en uppmaning till regeringen om att snarast vidta åtgärder för att dels flytta ut trålgränsen på prov, dels begränsa det trålfiske som tillåts innanför trålgränsen. Undantag ska kunna ges till det småskaliga fisket och till fiskefartyg som fiskar för direkt användning som livsmedel och vars landningar sorteras. Kammaren biföll utskottets förslag (bet. 2021/22: MJU6, rskr. 2021/22:60–61).

Som också redovisas ovan beslutade riksdagen i sin beredning av statens budget för 2022 om ökade medel till Kustbevakningen, bl.a. för att arbetet med

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi).

den nationella fiskerikontrollen behöver förstärkas. Havs- och vattenmyndigheten och Kustbevakningen lämnade hösten 2020 förslag på åtgärder för att stärka fiskerikontrollen. Därutöver pågår det en förhandling om EU:s nya kontrollförordning och inom ramen för denna har regeringen drivit bl.a. vikten av att kontrollen ska vara ändamålsenlig och effektiv.

Utskottet har behandlat frågor om bilaterala avtal och samarbete mellan Sverige och andra nordiska länder tidigare under mandatperioden. I betänkande 2020/21:MJU8 Fiskeripolitik uppmärksammade utskottet bl.a. att Nordiska ministerrådet har inrättat en hållbarhetsstrategi för perioden 2021–2024. Strategin består av ett antal mål som anger de nordiska ländernas hållbarhetsambition för de kommande åren. Enligt strategins mål 2 ska Nordiska ministerrådet bidra till att säkerställa ett hållbart nyttjande av Nordens natur och hav. Rådet ska även bidra till att utveckla en mer hållbar förvaltning av naturresurser på land och till havs för att stoppa förlusten av biologisk mångfald. Detta innebär bl.a. att ta fram ökad kunskap om hur vi skyddar, bevarar och återställer naturen. Utskottet uppmärksammade även det som utrikesutskottet anförde i betänkande 2019/20:UU14 Nordiskt och arktiskt samarbete, nämligen att det nordiska fiskerisamarbetet syftar bl.a. till att samordna och främja en hållbar utveckling av fiskerinäringarna i de nordiska länderna. Arbetet har bl.a. fokuserat på studier om hur fiskeriförvaltningen fungerar i de olika länderna för att kunna dra lärdom av varandra och kunna nå mer likartade styrdokument och lagstiftning på området. Det pågår därför kontinuerliga projekt eller andra verksamheter för att kunna skapa en nordisk samsyn och bättre tillämpning på området.

I juli 2020 fick Länsstyrelsen Skåne i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett marint områdesskydd i Öresund. I uppdraget ingår bl.a. att redogöra för hur områdesskyddet kan påverka olika verksamheter i området såsom fiske och turism samt för hur verksamheterna påverkar bevarandevärdena i området. I uppdraget ingår även att föra en dialog med relevanta myndigheter i Danmark i syfte att identifiera vilka bevarandevärden som kan gynnas av ett likartat områdesskydd och förvaltning på dansk och svensk sida av Öresund samt analysera om en sådan förvaltning är ändamålsenlig. Uppdraget ska redovisas i februari 2022.

Med fritidsfiske avses fiske som inte sker med stöd av tilldelad rätt att fiska i särskild omfattning, dvs. yrkesfiskelicens eller personlig fiskelicens, utan som utövas enligt de grundläggande bestämmelserna i fiskelagen (1993:787) för allmänhetens fiske och fiske med stöd av enskild rätt (se 8, 9 och 13 §§). Utöver fiskelagen regleras fritidsfiske i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt Havs- och vattenmyndighetens författningssamling. De senare omfattar i huvudsak havet och de fem stora sjöarna samt i dessa vattenområden mynnande vattendrag upp till första vandringshindret, och de innehåller också föreskrifter som tillkommit av fiskevårdsskäl. Dessa föreskrifter rör bl.a. fredningsområden, fredningstider, minimimått och redskapsbegränsningar och ändras vid förändringar i beståndssituationen. I inlandsvatten bestäms merparten av de restriktioner som behövs

för fiskevården av fiskerättsägarna själva. Ofta sker förvaltningen genom en fiskevårdsområdesförening enligt lagen (1981:533) om fiskevårdsområden. Av bestämmelserna följer att fritidsfiskare som regel inte behöver registrera sig för att få fiska och inte heller behöver rapportera in hur mycket fisk de fångar. Fritidsfiskets fiskemöjligheter begränsas dock av bestämmelser om t.ex. fredningstider och fredningsområden samt i vissa fall även av redskaps- och fångstbegränsningar.

Som redovisats ovan har Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten tagit fram en gemensam strategi för framtidens fiske och vattenbruk. I den handlingsplan som avser fritidsfisket framhåller myndigheterna att Sverige har mycket goda förutsättningar för fritidsfiske. Genom att lösa fiskekort i enskilda vatten eller fiska med stöd av det fria handredskapsfisket på kusten och i de stora sjöarna finns en bred palett av fiskemöjligheter i Sverige. För att skapa bättre förutsättningar för ökad fisketurism som bidrar till Sveriges attraktionskraft som besöksland samt till regional och lokal utveckling i hela landet identifierar myndigheterna ett antal åtgärder, bl.a. en nationell standard för kvalitetssäkring av fisketuristiskt företagande.

I betänkande 2020/21: MJU8 Fiskeripolitik behandlade utskottet ett antal frågor om reglering av fritidsfisket. Utskottet framhöll bl.a. följande:

I likhet med regeringen anser utskottet att fritidsfisket spelar en viktig roll i bevarandet av en levande kust och skärgård. Fritidsfisket utgör vidare en viktig möjlighet till rekreation och skapar möjligheter för nysatsningar inom fisketurismen. Utskottet noterar samtidigt att kunskapsunderlaget om fritidsfiskets uttag och påverkan är bristfälligt. Utskottet ser därför positivt på att Havs- och vattenmyndigheten arbetar med att ta fram en nationell plan för kunskapsförsörjning i frågan. Utskottet ser även positivt på att regeringen gett ansvariga myndigheter i uppdrag att ta fram en gemensam strategi för yrkesfisket, vattenbruket, fritidsfisket och fisketurismen samt nya sektorsspecifika handlingsplaner. Uppdraget innebär att det strategiska arbetet inom yrkesfiske, fritidsfiske och fisketurism samt vattenbruk samordnas.

Utskottets ställningstagande

Miljöersättning för odling av blå fånggrödor

Utskottet har vid upprepade tillfällen anfört att det ser mycket positivt på potentialen i svenskt vattenbruk att bidra till livsmedelsproduktionen och att näringen därför ska ges goda förutsättningar att utvecklas. Utskottet vill även framhålla potentialen i de nyttor som vattenbruket kan utgöra utöver att producera livsmedel, t.ex. att minska övergödning och återföra näringsämnen från hav till land.

Utskottet konstaterar att det i den gemensamma strategin för framtidens vattenbruk föreslås en utredning om miljöersättning för produktion av organismer som tar upp näringsämnen eller organiskt material i vattenområden med hög eller risk för hög näringsbelastning. Utskottet konstaterar även att det finns

ett antal stödåtgärder för vattenbruk inom det nya havs- och fiskeriprogrammet som är planerat att starta efter sommaren.

Med det ovan anförda anser utskottet att motion 2021/22:3650 (C) yrkande 53 i allt västenligt är att betrakta som tillgodosedd. Motionsyrkandet avstyrks.

Fiskerinäringen och etablering av marina vindkraftverk

Utskottet noterar att de havsplaner som regeringen nyligen beslutat om möjliggör en betydande utbyggnad av den havsbaserade vindkraften. Syftet är att säkra elförsörjningen, möjliggöra klimatomställningen och trygga bra elpriser på lång sikt. Utskottet är väl medvetet om att lokala omständigheter har betydelse för vilka konsekvenser och intressekonflikter som kan uppstå i samband med etableringen av vindkraftverk, t.ex. i förhållande till yrkesfisket. Utskottet påminner om att regeringen har för avsikt att under våren 2022 lämna en proposition till riksdagen med förslag till lagändringar för att åstadkomma en mer rättssäker och förutsägbar miljöprövning av vindkraftsanläggningar. Utskottet vill inte förekomma riksdagens kommande beredning av dessa frågor och avstyrker därför motionerna 2021/22:1670 (M) yrkande 10 och 2021/22:1671 (M) yrkande 7.

Regleringen av fisket i Öresund

Utskottet konstaterar att Öresund utgör en av världens mest trafikerade farleder och att många andra aktiviteter också gör anspråk på området. Samtidigt är sundets ekosystem och livsmiljöer unika och behöver värnas.

När det gäller samarbetet mellan Sverige och Danmark påminner utskottet om att Länsstyrelsen Skåne arbetar med ett regeringsuppdrag i vilket det bl.a. ingår att föra en dialog med myndigheter i Danmark för att identifiera vilka bevarandevärden som kan gynnas av ett likartat områdesskydd och förvaltning på dansk och svensk sida av Öresund.

När det gäller kontroll av fisket i Öresund, liksom i EU:s övriga vatten, påminner utskottet om att den nya kontrollförordningen nu slutförhandlas. Regeringen har inom ramen för denna förhandling med stor tydlighet drivit vikten av att unionens fiskerikontroll ska vara ändamålsenlig, proportionerlig och effektiv. Utskottet påminner även om att riksdagen anvisat ytterligare medel till Kustbevakningen för arbetet med att förstärka den nationella fiskerikontrollen.

När det gäller reglering av fritidsfisket i Öresund hänvisar utskottet till den gemensamma strategin för bl.a. fritidsfisket som ansvariga myndigheter nyligen tagit fram. I denna framhålls vikten av bättre förutsättningar för ökad fisketurism som bidrar till Sveriges attraktionskraft som besöksland samt till regional och lokal utveckling i hela landet. Utskottet noterar det betydande antal åtgärder som ansvariga myndigheter presenterar för detta ändamål, bl.a. en nationell standard för kvalitetssäkring av fisketuristiskt företagande.

Utskottet ser mot denna bakgrund ingen anledning att förorda de förslag som förs fram i motion 2021/22:3670 (C) yrkandena 2, 3 och 5. Motionsyrkandena avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 4 (M), 5 (SD), 6 (C), 7 (V), 8 (KD), 9 (L) och 10 (MP).

Utskottets ställningstagande

I motioner från allmänna motionstiden 2021/22 har det väckts förslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i följande betänkanden: 2021/22:MJU6 Åtgärder för att rädda fiskbestånden i Östersjön, 2020/21:MJU8 Fiskeripolitik, 2019/20:MJU11 Fiskeripolitik, 2018/19:MJU3 Fiskeripolitik och 2018/19:MJU12 Livsmedelspolitik. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser inte någon anledning att nu återigen pröva de motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 och avstyrker således motionsförslagen.

Reservationer

1. Mål och principer för fiskeriförvaltningen, punkt 1 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4218 av Elisabeth Falkhaven (MP) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Målet som i dag är helt styrande för fisket är maximal hållbar avkastning (maximum sustainable yield, MSY). Detta tolkas alltför ofta som ett krav på att fiskeflottan ska ta upp så mycket fisk som det går upp till MSY, utan att fundera över om det minskar beståndets möjligheter att ge högsta hållbara avkastning på sikt. Vi har flera andra mål för fisket, men bristen på rangordning vid målkonflikter har lett till att just tolkningen av MSY styr hela fiskeriförvaltningen. Kortsiktiga ekonomiska intressen dominerar därmed på bekostnad av allt annat, inklusive fiskets långsiktiga intresse.

Den som vill begränsa fisket måste bevisa att det verkligen är farligt att fortsätta fiska. Kanske är detta en effekt av 20 § fiskelagen som lyder: ”Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken hänsyn som vid fiske skall tas till naturvårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras.” Vi behöver helt enkelt stryka den andra meningen.

Vidare måste vi göra en lista över vilka mål som ska vara prioriterade i fisket. Prioriteringslistan ska tydliggöra följande:

1. ekosystemens mående – för förmågan att producera fisk helt enkelt
2. det kustnära fisket för humankonsumtion och lokal beredning – för fler arbetstillfällen i Sverige.

När dessa två områden blivit tillgodosedda och om det då finns fisk/biomassa kvar i haven som bedöms kunna tas upp utan att miljön eller ekosystemen skadas får industrifisket sitt. Det vore en klok förvaltning av fisken och fisket för framtiden.

2. Fredningstider och fiskefria områden, punkt 2 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36 och avslår motionerna

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 12 och

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Vänsterpartiet menar att av de tio procent av marina skyddade områden som är strikt skyddade bör en andel vara helt fiskefria områden. Det skulle ge en snabb ökning av målarter, flera och större individer, något som i förlängningen också skulle gagna fisket. Det skulle också stärka bestånden i kringliggande områden och ge ett mer stabilt bestånd samtidigt som det skulle skydda livsmiljöer och öka motståndskraften mot t.ex. övergödning. Regeringen bör i samband med att man inför etappmål även planera in för fiskefria områden på de platser där det är mest lämpligt.

3. Fredningstider och fiskefria områden, punkt 2 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1 och avslår motionerna

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36 och

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 12.

Ställningstagande

Genom att freda de viktigaste lekområdena gynnas yrkesfisket på sikt genom att fiskbestånden återhämtar sig snabbare. Undersökningar från USA indikerar att reservat där allt fiske är förbjudet fungerar som områden där fiskbestånden

kan återhämta sig ostört, vilket senare bidrar till större fångster utanför de skyddade områdena. Studierna indikerar också att flera små reservat kan vara mycket effektiva. De lekområdena som är viktigast för fisken bör därför stängas för allt fiske under hela lekperioderna. Det är viktigt att sådana reservat inrättas i samråd med fiskerinäringen och andra intressenter.

4. Fredningstider och fiskefria områden, punkt 2 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 12 och avslår motionerna

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36 och

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Välmående hav är även en förutsättning för att lösa världsfattigdom och klimathot. Ett myller av liv under ytan är en viktig del av ekosystemen. Samtidigt hotas många fiskbestånd av ett ohållbart fiske. Ska haven kunna fungera som en betydande förnybar resurs måste de nyttjas långsiktigt och hållbart genom en ansvarsfull förvaltning. Det krävs många åtgärder för att skapa goda livsmiljöer för fisk och lekområden. Lekområden för fisk behöver värnas.

5. Samlad översyn av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner, punkt 3 (S, V, MP)

av Maria Gardfjell (MP), Hanna Westerén (S), Magnus Manhammar (S), Malin Larsson (S), Marlene Burwick (S), Markus Selin (S) och Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att det saknas anledning för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar. Vi utvecklar våra skäl för detta i våra särskilda yttranden 1 och 2.

6. Övriga åtgärder för att bevara ålen, punkt 4 (SD)

av Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3014 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt
avslår motionerna
2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 38 och 39 samt
2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Enligt forskare beräknas påverkan av fisket på den blankål som vandrar ut ur Östersjön vara endast 2 procent. Ålfiskets inverkan på beståndet av ål har således reducerats mycket kraftigt. Den lilla rest av ålfiske som nu finns kvar har alltså en försumbar påverkan på ålbeståndet. Ålfiskarna bidrar dessutom själva med sina kunskaper och bidrag till utsättning av glasål. Det är viktigt att åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål genomförs i hela ålens utbredningsområde. Därför bör regeringen på EU-nivå verka för åtgärder där de gör som störst nytta, inte genom att döda svenskt kulturarv.

Ett annat stort problem i sammanhanget är ål som inte kan passera vattenkraftverk. Detta bör avhjälpas genom fler passager uppströms och nedströms. En ål som måste passera en vattenturbin kan klara sig, men det är näst intill omöjligt att passera flera.

7. Övriga åtgärder för att bevara ålen, punkt 4 (V, MP)

av Maria Gardfjell (MP) och Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 38 och 39 samt avslår motionerna
2021/22:3014 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt
2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Det är av allra största vikt att ålfisket regleras på ett kraftfullt sätt. I dag har ca 200 yrkesfiskare tillstånd att fiska ål. Så länge det finns legalt fiske på ål så försvåras även kontrollen av försäljning av illegal ål och varje år beslagtas hundratals olagliga ålfiskeredskap i svenska vatten. ICES råder till att snarast införa totalt fiskestopp på ål.

Under de senaste åren har rådet beslutat att fiske efter ål ska förbjudas under en sammanhängande period på tre månader. Vänsterpartiet och Miljöpartiet anser att ett fiskeförbud under tre månader är otillräckligt och att det i stället bör införas ett totalt moratorium. Sverige har ansvar för att bevara ålen, inte minst då de flesta köns mogna ålarna (blankålar) från Östersjöregionen vandrar ut längs vår kust. Vi bör vara ledande för att skydda arten i nödvändig utsträckning. Sverige bör därför förbjuda riktat fiske på ål. Sverige bör verka för att även EU inför förbud mot riktat fiske på ål inom EU.

8. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter, punkt 6 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 61 och 62 samt avslår motionerna
2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30,
2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 23 i denna del och
2021/22:4083 av Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda MP) yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Kustfisket har svårt att hävda sig på bekostnad av det storskaliga fisket, vilket leder till att fisken i regel av marknadsekonomiska skäl hamnar i ett fåtal storskaliga produktionsanläggningar snarare än i lokalsamhället och att samhällsnyttan på så sätt inte blir optimal. Genom en förvaltningsmodell – implementerad av relevanta myndigheter – som i större utsträckning styr mot fler lokala landningar av fisk så ges utrymme för de lokala och regionala

aktörerna att se till så att fisket i kustsamhällena växer sig starkare. En annan sak som skulle stärka det lokala fiskets konkurrenskraft vore att myndigheterna medgav att fiskare fick kvoter tilldelade av både pelagiskt och demersalt fiske och inte som det är i dag, dvs. bara av en kvot.

9. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter, punkt 6 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30 och avslår motionerna

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 61 och 62,

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 23 i denna del och

2021/22:4083 av Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda MP) yrkandena 1–5.

Ställningstagande

I dagens fiskeflotta har varje båt ett tillstånd för att fiska en eller flera specifika arter. Därför har vi i dag båtar som bara kan fånga torsk och andra som har tillstånd för att fånga sill. Särskilt i Östersjön med ett känsligt och ostabilt ekosystem är det lätt att förstå att det inte är hållbart att fiska på bara en art.

Mer ekologiskt och socialt hållbart vore om varje båt kunde tillåtas att variera sitt fiske efter rådande situation. Det hade bl.a. kunnat avhjälpa den situation som uppstod med det akuta fiskestoppet på torsk 2019. Regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att se över resursfördelnings-systemet så att det främsta målet blir en ökad flexibilitet i fisket samt att yrkesfisket bedrivs ekosystemanpassat.

10. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter, punkt 6 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 23 i denna del och avslår motionerna
2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30,
2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 61 och 62 samt
2021/22:4083 av Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda MP) yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Det småskaliga kustfiskets förutsättningar bestäms i grunden av tillgången på fisk. Tillgången avgör möjligheten till näringsverksamhet i samhällena och till förädling av fisken som råvara. Fördelningen av fiskerättigheter ska stödja ett miljömässigt hållbart fiske.

11. Systemen för fördelning av fiskemöjligheter, punkt 6 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4083 av Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda MP) yrkandena 1–5 och

avslår motionerna

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30,

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 61 och 62 samt

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 23 i denna del.

Ställningstagande

Det kustnära fisket, de fiskare som fiskar för humankonsumtion, får allt större svårigheter att få någon fångst och den småskaliga förädlingsindustrin utefter kusten får svårare att fortleva. Detta är ett systemfel som politiken inte tar tag i och som fiskaren får skulden för. Det systemet vi har i dag med fördelning av kvoter fungerar inte för livet i haven och leder till kollaps av fiskpopulationer och ekosystem. Systemet måste ändras.

Det ITQ-system som Sverige idag använder för att fördela kvot behöver förändras. Det är ett rent ekonomiskt system som styr mot det storskaliga industrifisket och om inte det förändras i grunden kommer det inte att finnas något kustnära fiske kvar och heller ingen förädlingsindustri utefter våra kuster. Det system som ska finnas för fördelning av kvot ska utgå från den lokala ekonomin. Därför vill vi ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att

förutsättningslöst arbeta fram ett förslag på hur ett system för fördelning av kvoter skulle se ut där nedanstående parametrar ska ingå:

- a. främja fiske för den lokala ekonomin i kustsamhällen där det behövs mer sysselsättning
- b. främja fiske för humankonsumtion i stället för andra ändamål, i linje med ambitionerna i livsmedelsstrategin
- c. underlätta nytt tillträde för fiskarkåren och generationsbyten utan att detta ökar den samlade fiskeansträngningen
- d. främja användning av skonsammare fiskemetoder
- e. främja fiske som är förenlig med och bidrar till att uppnå målet om god miljöstatus för våra havsområden enligt havsmiljödirektivet.

12. Överlåtbara fiskerättigheter, punkt 7 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 och avslår motionerna

2021/22:2140 av Roland Utbult (KD),

2021/22:2675 av Sten Bergheden (M),

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31 och

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkandena 23 i denna del och 25.

Ställningstagande

Genom att stärka det småskaliga kustnära fisket ökar antalet arbetstillfällen i fiskerinäringen samtidigt som kultur bevaras och skärgårdsmiljön utvecklas. Tyvärr hotas detta, inte bara av skarv och säl, utan också av rigiditeten i regelverket. Här bör regeringen ta initiativ för att regelverken för överlåtelse av fiskerätter ska göras mer tillåtande.

13. Överlåtbara fiskerättigheter, punkt 7 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31 och
avslår motionerna
2021/22:2140 av Roland Utbult (KD),
2021/22:2675 av Sten Bergheden (M),
2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 och
2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkandena 23 i denna del och 25.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att dagens ITQ-system inte är långsiktigt hållbart. Systemet som fördelar de pelagiska arterna baseras på individuella kvoter som ges till varje båt. Kvoterna kan sedan också säljas eller bytas mellan båtarna. Det är ett system som gör att kvoterna samlas till några få båtar. Syftet när det infördes var att få ned antalet båtar och så blev det också, vilket gör att det i dag bara är några få stora båtar som kan leva riktigt gott på sina fångster. Ett storskaligt fiske i vissa områden och under vissa tider på året kan minska mängden strömming som vandrar in i kustnära områden. Risken finns att lokalt lekande bestånd slås ut. Följdefekterna kan bli både en sämre tillgång på fisk för småskaligt kustnära fiske och storskaliga ekosystemförändringar.

Därför menar vi att det här är ett system som måste revideras med helt andra mål i fokus. Regeringen bör verka för omarbetning av dagens ITQ-system med stärkta regionala kvoter inom ramen för ett ekosystembaserat fiske.

14. Överlåtbara fiskerättigheter, punkt 7 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkandena 23 i denna del och 25
samt

avslår motionerna

2021/22:2140 av Roland Utbult (KD),

2021/22:2675 av Sten Bergheden (M),

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31 och

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16.

Ställningstagande

Enligt en utvärdering av kvotsystemet för pelagiskt fiske som gjordes av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp (2016/17:RFR7) hade syftet med kvotsystemet uppnåtts när det gäller minskad flotta och förbättrad lönsamhet i fiskeföretagen. Det konstaterades att systemet hade lett till förbättrade möjligheter att planera fisket och försäljningen av fångsten. Systemet bidrog till att det pelagiska fisket blev mer ekonomiskt hållbart. Däremot kunde inte denna utvärdering bedöma om fisket lett till ett mer miljömässigt och socialt hållbart system.

Det demersala systemet för fiskekvoter innebär att överlåtelser endast får ske under ett visst år till skillnad från det pelagiska fisket där fiskerättigheter kan överlåtas permanent. Systemet med kvoter som kan överlåtas har gjort det enklare för fiskarna att planera. Regelverket för det demersala yrkesfisket måste leda till att förutsättningarna för att långsiktigt hållbart fiske underlättas. Det småskaliga kustnära fiskets långsiktiga villkor bör stärkas för att möjliggöra levande kustsamhällen. Vidare bör effekterna för det småskaliga fisket av överlåtbara fiskerätter inom det pelagiska fisket utvärderas.

15. Kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser, punkt 9 (M, SD)

av Jessica Rosencrantz (M), Runar Filper (SD), Betty Malmberg (M), Staffan Eklöf (SD), Mats Nordberg (SD) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 21 och

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 och

avslår motion

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 15 i denna del.

Ställningstagande

Fisk är en gemensam resurs som inte följer nationsgränser. Eftersom flera bestånd i dag är kraftigt hotade måste vi ha en fiskeripolitik på europeisk och

internationell nivå som efterföljs och respekteras. Vi anser det viktigt att uppföljningen av EU:s kontrollprogram därför skärps. Den gemensamma fiskeripolitiken behöver skärpa EU:s kontrollsystem för att garantera att regelverket följs. Det handlar om att säkerställa ett långsiktigt hållbart upptag och att ge svenska fiskare möjlighet att konkurrera på lika villkor. Vidare har regeringen ansvar för att uppmärksamma kommissionen på regelöverträdelser så att kommissionen kan vidta åtgärder för att se till att det gemensamma regelverket följs. Här vill vi att regeringen ser över hur man ytterligare kan effektivisera fiskekontrollen.

Eftersom det är varje medlemsland som ansvarar för att deras beslutade kvoter inte överskrids är det också viktigt med ett väl fungerande kontrollsystem. För närvarande garanterar inte EU:s kontrollsystem detta utan funktionen måste skärpas. Det är viktigt för respekten för den gemensamma fiskeripolitiken men också för att ge svenska fiskare möjlighet att konkurrera på lika villkor.

16. Kontroll av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser, punkt 9 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 15 i denna del och avslår motionerna

2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 21 och

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Ett hållbart fiske handlar om att fiska på ett långsiktigt och hållbart sätt och som innebär att olika fiskarter inte utrotas. Fisket måste hålla sig inom ramen för vetenskapliga bedömningar av vad bestånden tål. Det behövs samtidigt en förbättrad övervakning för att bestämmelser om mängden fisk som får fiskas upp efterlevs. Det är bl.a. angeläget att förbud mot bottentrålning efterlevs, vilket förutsätter effektiv övervakning av förbudet mot bottentrålning.

17. Landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad, punkt 10 (S, MP)

av Maria Gardfjell (MP), Hanna Westerén (S), Magnus Manhammar (S), Malin Larsson (S), Marlene Burwick (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 66 och

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 15 i denna del.

Ställningstagande

Sedan 2019 är landningsskyldigheten införd i samtliga EU:s vatten i enlighet med den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser. Syftet är att undvika slöseri med de marina biologiska resurserna samt att främja ett hållbart nyttjande och därigenom fiskets ekonomiska bärkraft. EU:s s.k. kontrollförordning sätter ramarna för fiskerikontrollen och ska säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs. De senaste åren har det kommit fram uppgifter om brister vad gäller efterlevnaden av den s.k. landningsskyldigheten. Sedan några år tillbaka pågår det förhandlingar inom EU om en revidering av kontrollförordningen, bl.a. i syfte att komma till rätta med bristerna i efterlevnaden av landningsskyldigheten.

För att utveckla fiskerikontrollen i Sverige beslutade regeringen 2019 att ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utreda och föreslå hur försök med kamerabevakning av fiskefartyg kan genomföras i syfte att säkerställa att landningsskyldigheten efterlevs. I budgetpropositionen för 2022 föreslog regeringen ytterligare finansiering till både Havs- och vattenmyndigheten och Kustbevakningen för att förstärka den nationella fiskerikontrollen.

Vi vill också påminna utskottets ledamöter om att Sverige som enskilt land inte kan verka för att landningsskyldigheten efterlevs i samtliga medlemsstater. Den frågan måste hanteras inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik där den socialdemokratiska regeringen fortsätter att vara pådrivande för att åtgärder vidtas för att säkerställa den gemensamma fiskeripolitikens verkställighet. Inte minst för att motverka att svenska fiskare drabbas av konkurrensnackdelar.

Till följd av de åtgärder som regeringen redan har vidtagit för att stärka den gemensamma fiskeripolitikens verkställighet och efterlevnad anser vi att det saknas anledning för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

18. Spårbarhetssystemet för fiskeriprodukter, punkt 11 (M, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Magnus Oscarsson (KD) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 23,

2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 32–34 och 98 samt

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 6–8.

Ställningstagande

Det spårbarhetssystem för ursprung av fisk som livsmedelsprodukterna är belagda med har sedan det infördes i Sverige 2019 kommit att bli en konkurrensnackdel gentemot omvärlden. Där övriga länder i Europa kräver spårbarhet av fångst och landning samt ett steg fram och ett steg bak i värdekedjan, kräver svensk tillämpning att information ska samlas in, registreras och flöda i realtid mellan alla aktörer i hela livsmedelskedjan, också för fisk som inte fångats eller landats i Sverige. Under hösten 2021 kom Statskontoret med en utvärdering (2021:12) av Havs- och vattenmyndighetens digitala spårbarhetssystem. Kritiken var förödande. Dessutom har branschen sedan tidigare framfört att systemet bl.a. har en handelshindrande effekt och diskriminerar svenska verksamheter i relation till övriga EU. Det finns exempel på livsmedelskedjor som har valt bort försäljning av svenskfångad fisk med tanke på de problem detta kan medföra.

Vi anser att nuvarande digitala spårbarhetssystem måste avvecklas. Vårt förslag är att spårbarhetssystemet i stället endast ska gälla fisk som fångats eller landats i Sverige och att samtliga aktörer inom livsmedelskedjan inte måste vara informerade i realtid. I andra EU-länder omfattar regleringen i stället att aktörer i efterföljande handels- och förädlingssteg ska uppvisa spårbarhet ett steg fram och ett steg bak i värdekedjan. Spårbarheten av fisk bör med andra ord anpassas till europeisk procedur med spårbarhet av fångst och landning ett steg fram och ett steg bak i värdekedjan. Vidare bör spårbarhetssystemen upprätthållas genom företagens egna affärssystem.

19. Regellättnader för svenskt yrkesfiske, punkt 12 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 21 och 24 samt avslår motionerna

2021/22:1670 av Johan Hultberg (M) yrkande 1,

2021/22:2046 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2021/22:2067 av Fredrik Christensson och Sofia Nilsson (båda C),

2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 57,

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 22 och

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Under den moderatledda regeringsperioden bedrevs ett idogt arbete för att ändra eller avskaffa krångliga regler för företag. Då det gäller fiskeföretagen, särskilt de småskaliga, finns det alljämt ett uppenbart behov av fortsatt för-
enklingsarbete eftersom de fortfarande upplever en stor administrativ börda till följd av komplicerade regelverk. Ett skäl till detta kan vara att det finns såväl nationella regler som EU-regler att förhålla sig till. Det är därför viktigt att regeringen arbetar för att göra tydliga konsekvensanalyser för svensk fiskerinäring då olika förslag som förhandlas på EU- nivå ska införas.

Vi anser därför att regeringen ska ge relevanta myndigheter i uppdrag att göra en genomgripande analys av huruvida de regelverk som vi förfogar över nationellt är relevanta, enkla och kostnadseffektiva. Det gäller t.ex. regler som rör tillstånd, kontroll eller tillsyn. Vi anser också att man särskilt måste analysera och redovisa konsekvenserna för det småskaliga fisket när man inför nya lagar och regleringar

20. Regellättnader för svenskt yrkesfiske, punkt 12 (SD)

av Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2021/22:1670 av Johan Hultberg (M) yrkande 1,

2021/22:2046 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2021/22:2067 av Fredrik Christensson och Sofia Nilsson (båda C),

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 21 och 24,

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 57,

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 22 och

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna framhåller fiskets kulturella aspekt liksom dess ekonomiska betydelse. Antalet yrkesfiskarlicenser är i dag omkring 1000 men fisket genererar flera gånger så många arbetstillfällen i livsmedelsindustrin. Förutom att fisk är ett bra livsmedel utgör fisket en viktig komponent i den svenska livsmedelsproduktionen.

Det är Sverigedemokraternas målsättning att, inom ramen för marknads-ekonomiska principer och långsiktigt hållbart nyttjande av fiskevatten, verka för en livskraftig svensk fiskerinäring. Exempelvis måste byråkratin ses över i syfte att minska fiskeribranschens administrativa bördor.

21. Regellättnader för svenskt yrkesfiske, punkt 12 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 57 och avslår motionerna

2021/22:1670 av Johan Hultberg (M) yrkande 1,

2021/22:2046 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2021/22:2067 av Fredrik Christensson och Sofia Nilsson (båda C),

2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 21 och 24,

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 22 och

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Fisket spelar en viktig roll i många svenska samhällen. Förutom att det bidrar till arbetstillfällen, lokalt företagande och besöksnäringen bidrar det även till bevarandet av kulturhistoriska värden och identiteten som fiskarsamhällen. Dessa beståndsdelar är avgörande för att bevara levande landsbygds-, kust- och skärgårdssamhällen runt om i Sverige.

Centerpartiet vill stärka konkurrenskraften inom fiskenäringen med ett nationellt fiskepolitiskt program så att insjöfisket, det kustnära och småskaliga fisket och regionala fisket kan utvecklas. Vi vill också se över företagsvillkoren för yrkesfiskarna, bl.a. behöver lagarna kring tillåtna fiskeredskap uppdateras och handläggningstiderna på myndigheterna behöver kortas ned. Regler och administration behöver stå i proportion till den verksamhet som bedrivs.

22. Regellättnader för svenskt yrkesfiske, punkt 12 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 22 och avslår motionerna

2021/22:1670 av Johan Hultberg (M) yrkande 1,

2021/22:2046 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2021/22:2067 av Fredrik Christensson och Sofia Nilsson (båda C),

2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 21 och 24,

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 57 och

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Sverige behöver levande kustsamhällen och deras potential att utveckla det lokala näringslivet och besöksnäringen. Genom att arbeta hållbart värnas även de miljömässiga förutsättningarna. En långsiktig hållbar utveckling av fiskbestånd kräver ett fungerande ekosystem. Regelverket för det demersala yrkesfisket måste leda till att förutsättningarna för ett långsiktigt hållbart fiske underlättas. Det småskaliga kustnära fiskets långsiktiga villkor bör stärkas för att möjliggöra levande kustsamhällen.

23. Fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande, punkt 13 (S)

av Hanna Westerén (S), Magnus Manhammar (S), Malin Larsson (S), Marlene Burwick (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20 och

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 58.

Ställningstagande

Svenskt yrkesfiske bidrar till en levande landsbygd, kust och skärgård genom arbetstillfällena inom fisket, beredningsindustrin och andra relaterade näringar. För många kustsamhällen är det lokala yrkesfisket en viktig del av bygdens identitet och bidrar till kommunernas attraktivitet för boende och turister. Vattenbruk är också en viktig näringsgren med stor tillväxtpotential på den svenska landsbygden.

Regeringen har tidigare gett Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket i uppdrag att ta fram en ny gemensam strategi och handlingsplaner för yrkesfisket, vattenbruket, fritidsfisket och fisketurismen samt nya sektors-specifika handlingsplaner som ska stärka måluppfyllnaden i den maritima strategin samt i den svenska livsmedelsstrategin. Utöver detta har regeringen i regleringsbrevet till Havs- och vattenmyndigheten uppdragit myndigheten att inom ramen för sitt arbete med ett hållbart nyttjande och en hållbar förvaltning av fiskresurserna redovisa hur myndigheten beaktat blå näringars, inklusive fiskerinäringens och vattenbrukets, förutsättningar och vilka effekter myndighetens arbete och förvaltningsbeslut har haft på fiskerinäringens utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. Redovisningen ska särskilt belysa utvecklingen av det småskaliga kustnära fisket och arbetets bidrag till riksdagens beslutade mål för livsmedelsstrategin.

Nyligen har regeringen, inom ramen för livsmedelsstrategin, också gett Jordbruksverket i uppdrag att sammanställa kunskap om och analysera fiskberedningen i Sverige utifrån svensk mottagningskapacitet och produktion. I uppdraget ingår att efter dialog med berörda näringar identifiera eventuella hinder och utvecklingsbehov för att en större del av de svenska fiskerimöjligheterna ska kunna landas och beredas i Sverige i syfte att uppnå livsmedelsstrategins huvudsakliga målsättning om en ökad livsmedelsproduktion i Sverige. Uppdraget ska även beakta fiskberedningen utifrån ett beredskapsperspektiv samt dess betydelse för en utveckling av en växande bioekonomi. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 30 november 2022.

Till följd av de åtgärder som regeringen redan har vidtagit för att stärka och tydliggöra fiskets betydelse för livsmedelsproduktionen anser vi att det saknas anledning för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

24. Miljöersättning för odling av blå fånggrödor, punkt 14 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 53.

Ställningstagande

Ett effektivt sätt att stärka den marina artrikedomen och på ett naturligt sätt minska övergödningen i bl.a. Östersjön och Västerhavet är att främja anläggandet och förvaltningen av blå fånggrödor. De vanligaste typerna av blå fånggrödor är mussel- och sjöpungsodlingar men även vissa typer av alger och sjögräs förekommer. Dessa arter som finns naturligt i de bågiga haven suger upp kväve och fosfor och bidrar till naturlig vattenrening samt har positiv påverkan på de kringliggande ekosystemen. Därtill är de också värdefulla i form av produktion av förnybart biobränsle, gödsel och livsmedel samt har stor potential att stärka blå näringsverksamheter och skapa nya arbetstillfällen i mindre kustnära samhällen.

Dock behövs det ytterligare incitament för att stimulera denna näringsgren, hitintills har den överlag mest funnits i pilotskala eller i mindre omfattning. Centerpartiet vill utreda hur miljöersättningen kan effektiviseras och öka till de näringsverksamheter som vidtar åtgärder som renar vattendrag och haven. I dagsläget går det inte att få stöd för detta inom jordbrukspolitiken som det går för andra typer av fånggrödor på land.

Särskilda yttranden

1. Samlad översyn av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner, punkt 3 (S)

Hanna Westerén (S), Magnus Manhammar (S), Malin Larsson (S), Marlene Burwick (S) och Markus Selin (S) anför:

Havens ekosystem är allvarligt hotade. Vi måste fortsätta arbeta för ett hållbart fiske och biologisk mångfald. Känsliga områden ska skyddas från botten-trålning och mindre miljöpåverkande fiskeredskap stimuleras. Därför har den tidigare Socialdemokratiskt ledda regeringen satsat mer än 200 miljoner kronor bl.a. för insatser mot övergödning 2020. Regeringen har också satsat ytterligare 80 miljoner kronor på miljöövervakning av hav och vatten i syfte att nå Sveriges miljömål. För 2022 har även 60 miljoner kronor satsats för ett förstärkt arbete med att vattenkraften ska förses med moderna miljövillkor samt införandet av ett frivilligt program för uppköp av ålfiskefångster som genom transport och utsättning minskar antropogen dödlighet i framförallt vandringsvägarna.

Frågan om ålförvaltningen inom EU hanteras genom rådets förordning (EG) nr 1100/2007 som nyligen utvärderades samt inom ramen för rådets beslut om årliga fiskemöjligheter. ICES har inför 2022 års fiskemöjligheter skärpt sina biologiska råd i linje och rådet har fattat beslut om hur ålfisket ska regleras under säsongen 2022/23.

Till följd av det arbete som regeringen redan bedriver på såväl nationell som på EU-nivå anser vi att det saknas anledning för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

2. Samlad översyn av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner, punkt 3 (V, MP)

Maria Gardfjell (MP) och Jon Thorbjörnson (V) anför:

Cirka 98 procent av den europeiska ålen har försvunnit sedan 1950-talet. Internationella havsforskningsrådet rekommenderar nu ett totalstopp för allt ålfiske, i alla vatten, i alla livsmiljöer, överallt. Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill se ett totalt stopp för ålfisket. Argumenten från andra partier är oftast att vi måste bevara ålfiskare för att bevara ålfisketraditionen. Men, utan ålar finns ingen ålfisketradition att bevara.

De senaste åren har ålfiskare i Sverige rapporterat att de fiskat omkring 180 ton ål varje år. Troligen finns också ett omfattande orapporterat fiske från personer utan ålfiskelicens. Det finns i dag 178 ålfiskelicenser fördelade på 155 svenska fiskare. Ett totalstopp för ålfisket skulle göra fiskerikontrollen lättare och få en mycket positiv effekt på ålbeståndet. Men det är inte bara fisket som påverkar ålen. Det uppskattas att cirka hundra ton ål dör varje år i

de svenska vattenkraftverkens turbiner. Alla typer av mänskligt orsakad dödlighet av ål måste minimeras och om möjligt elimineras. Därför är det också akut att skynda på arbetet med fria vandringsvägar för ål och andra fiskarter såväl uppströms som nedströms i svenska vattendrag.

Hösten 2021 kom kommissionen med rekommendationer inför 2022 års ålfiske. I stället för att följa de vetenskapliga råden om att helt stoppa ålfisket i alla EU:s vatten gick kommissionen fram med ett betydligt svagare förslag: att den säsongsstängning av ålfisket på tre månader som infördes för några år sedan ska flyttas till den tid på året då flest ålar migrerar. Det var naturligtvis tanken från början, men Sverige och många andra länder slingrade sig och lade säsongsstängningen under den tid på året när blankålarna inte simmar mot Sargassohavet för att leka, och därför heller inte riskerar att fiskas upp. Vi anser att den vetenskapliga rådgivningen måste följas och att regering och riksdagen måste driva på för ett totalstopp för ålfiske i hela EU tills det att ålbeståndet har återhämtat sig.

Det har ansetts att stöd till direkt utsättningar av fisk kan vara en viktig bevarandeåtgärd förutsatt att utsättningen identifierats som en åtgärd i en förvaltningsplan, som exempelvis ålförvaltningsplanen. Men ett stopp för allt ålfiske i EU innebär också att Sverige måste sluta att importera miljontals ålyngel från bl.a. Storbritannien och Frankrike för att på så sätt öka antalet ålar i svenska vatten. Detta innebär också att förvaltningen av ålen måste göras om i grunden. Regeringen skriver i sitt förslag till havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet för 2021–2027 att ”Brexiteffekten medför att det i dagsläget inte längre går att importera ålyngel från Storbritannien utan importen sker från andra länder inom EU. Detta kan försvåra Sveriges möjligheter att vidareuppföda ål för konsumtion och genomföra ålyngelutsättningar eftersom kvalitén av ålyngel är sämre och problem riskerar att uppstå på grund av djurhälsoaspekter.” Detta hinder för fortsatt import av ålyngel bör kunna vara en bra anledning att sluta importera ålyngel.

Ålen är en mytomspunnen art i den svenska naturen, men att den bara ska återfinnas i gamla sagor och inte i våra svenska vattendrag är ett brott mot de internationella konventionerna för biologisk mångfald som Sverige under-tecknat, liksom mot principerna om hållbart fiske i den gemensamma fiskeripolitiken. Ålen måste fredas nu.

Det finns med andra ord ett mycket stort behov av kraftfulla åtgärder för att öka skyddet av den utrotningshotade ålen. Vi anser emellertid inte att en samlad översyn av medlemsstaternas ålplaner ska vara en del av åtgärdsarbetet. Därför anser vi att det saknas skäl för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

3. Övriga åtgärder för att bevara ålen, punkt 4 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Kristdemokraterna har tidigare drivit frågan om att regeringen bör motarbeta förslag från kommissionen som skulle innebära ett totalt ålfiskestopp.

Eftersom 2022 års fiskemöjligheter i Östersjön och Västerhavet nu är beslutade väljer jag att framföra partiets åsikt i ett särskilt yttrande i stället för i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (M)

Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M) och Åsa Coenraads (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Motionsförslagen bereds förenklat till följd av att utskottet behandlat samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framför i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (SD)

Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD) och Mats Nordberg (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Motionsförslagen bereds förenklat till följd av att utskottet behandlat samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framför i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

I detta sammanhang vill vi särskilt framhålla de förslag som presenteras i kommittémotion 2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 5–7. Vi anser att regeringen bör verka för en halvering av fångstkvoterna för sill/strömning jämfört med förra årets kvoter, specifikt för östra Östersjön och Stockholms skärgård. Regeringen bör även vidta åtgärder för att flytta ut trålgränsen för större fartyg i centrala Östersjön till svensk ekonomisk zon. Vidare bör regeringen inleda en dialog med Finland respektive Danmark om att flytta ut trålgränsen till tolv nautiska mil för större fartyg.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (C)

Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Motionsförslagen bereds förenklat till följd av att utskottet behandlat samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framför i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

I detta sammanhang vill vi särskilt framhålla det förslag som presenteras i kommittémotion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 54. Vi

anser att regeringen bör se över lagstiftning som utgör ett hinder för odling av olika typer av blå fånggrödor.

7. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (V)

Jon Thorbjörnson (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Motionsförslagen bereds förenklat till följd av att utskottet behandlat samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framför i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

8. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Motionsförslagen bereds förenklat till följd av att utskottet behandlat samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framför i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

9. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (L)

Jakob Olofsgård (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Motionsförslagen bereds förenklat till följd av att utskottet behandlat samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framför i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

10. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (MP)

Maria Gardfjell (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Motionsförslagen bereds förenklat till följd av att utskottet behandlat samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framför i aktuella motioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

I detta sammanhang vill jag särskilt framhålla de förslag som presenteras i motion 2021/22:4083 av Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda MP) yrkandena 6, 8 och 9. Regeringen bör vidta åtgärder för att omedelbart upphöra

med dispenser till större fartyg, industritrålare, att fiska nära kusterna. Vidare bör regeringen vidta åtgärder för att införa en ekosystembaserad förvaltning och rådgivning. Därutöver ska neddragning av strömmingskvoten som ICES föreslår enbart belasta det pelagiska fisket.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:36 av Aron Emilsson (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av fredade zoner och trålgränsen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av det fria fisket och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om implementering av den nordiska fiskestrategin och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för regionalt förvaltningsansvar i vissa avseenden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar av trålfiske i sårbara områden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:246 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av kontrollen av importerad odlad fisk och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:272 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla arbetet med sjöpungar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:791 av Kerstin Lundgren (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att begränsa industriell trålning i Östersjön för att stärka det kustnära fisket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:824 av Heléne Björklund (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen både nationellt och inom EU ska arbeta för att stärka det småskaliga kustnära fiskets villkor för att vi ska få levande kustsamhällen i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:825 av Per-Arne Håkansson och Heléne Björklund (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att stärka det lokala och kustnära Östersjöfisket i Skåne och Blekinge för att säkerställa fler jobb och företagande i branschen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1332 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över samförvaltningsmodellen av siklöjan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1424 av Mattias Jonsson och Adnan Dibrani (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över annan reglering av hummerfisket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1670 av Johan Hultberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regelförenklingskommission för yrkesfisket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan i syfte att underlätta generations- och ägarskiftet inom yrkesfisket och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över dagens infiskningskrav liksom pröva möjligheten att införa begränsade fisketillstånd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva möjligheten att fortsatt stödja utveckling av ett mer selektivt och skonsamt fiske och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att minimimåttet för havskräfta åter ska höjas till det tidigare minimimåttet på 13 centimeter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändrad instruktion till Havs- och vattenmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva hur staten kan ta ett större ansvar för yrkesfiskets och vattenbrukets infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på ett tidigt plan involvera yrkesfisket i processer med att peka ut områden lämpliga för havsbaserad vindkraft och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1671 av Johan Hultberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett kunskapslyft avseende vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad samordning mellan myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändrad instruktion till Havs- och vattenmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring av miljöbalkens 11 kap. 11 § och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på ett tidigt plan involvera vattenbruket i processer med att peka ut områden lämpliga för havsbaserad vindkraft och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1731 av Niklas Wykman (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att agera tillsammans med övriga länder runt Östersjön för att EU ska införa ett förbud mot bottenrålning av torsk i Östersjön, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2046 av Lars Hjalmered (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelförenkling och minskad administrativ börda på fiskeområdet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2067 av Fredrik Christensson och Sofia Nilsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av det regelverk som påverkar förutsättningarna för det kustnära yrkesfisket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2070 av Sofia Nilsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillstånd att fiska ål ska få överlåtas på vissa villkor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2134 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör säkerställa att den svenska fiskeflottan får del av EU-fonden för stöd till miljömotorer i fiskebåtar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2140 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett system som möjliggör permanenta överföringar av fiskerättigheter i det demersala fisket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2163 av Pål Jonson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för investeringsstöd till landbaserade fiskodlingar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2301 av Nina Lundström (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa det industriella storskaliga fisket vid Svenska Högarna samt ta initiativ för att flytta trålgränsen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2366 av Nina Lundström (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för hållbart fiske och flytt av trålgräns och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot minskande fiskbestånd och utbredning av storspigg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2410 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom engagemang i globala samverkansorgan verkar för att minska rovdriften av världshaven och söka en globalt fungerande ordning kring fiske i desamma och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett livskraftigt svenskt fiske och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2480 av Runar Filper m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad utnyttja tilldelade fiskekvoter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över byråkratin i syfte att minska fiskeribranschens administrativa bördor och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvoterna i Östersjön och andra vatten ska anpassas till vad vetenskapen anser vara försvarbart och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en halvering av fångstkvoterna för sill/strömning jämfört med förra årets kvoter, specifikt för östra Östersjön och Stockholms skärgård och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utflyttning av trålgränsen för större fartyg i centrala Östersjön, ut till svensk ekonomisk zon och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inleda en dialog med Finland respektive Danmark om att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil för större fartyg och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur bottentrålning i kustnära områden kan minska utan att branschen drabbas, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast vidta åtgärder för att begränsa spridningen av sälmask i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av mer forskning kring överförandet av parasiter mellan säl och fisk och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer forskning om tiaminbrist och andra möjliga näringsbrister hos torsken och andra arter i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte missgynna svenska fiskare inom EU och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regelverket för fiskelicenser och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utveckling av passiva redskap vid fiske och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man ytterligare kan effektivisera fiskekontrollen och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och öka självförsörjningsgraden samt öka sysselsättningen inom svenskt vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda omklassning av vattenbruk till areell näring och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tillståndprocessen för fiskodling så att den går lättare och fortare och

- att giltighetstiden för tillstånd kan förlängas och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reducera den administrativa bördan för vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta ytterligare åtgärder för att underlätta utvecklingen av vattenbruket och skyndsamt se över regelverket för att öka graden av vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra fiskutsättning och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra miljöförbättrande åtgärder för sportfisket och tillkännager detta för regeringen.
 31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra överlåtelse av ålfisketillstånd och tillkännager detta för regeringen.
 33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan förstärka Ålfondens finansiering och tillkännager detta för regeringen.
 34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en återgång till nio centimeter som minimimåttet för fångade flodkräftor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2511 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att storskaligt trålfiske inte får förekomma i Stockholms skärgård och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2659 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Mattias Karlsson i Luleå (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av fiskebeståndet av siklöja och se över varför det ser så olika ut i Sverige och Finland och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2675 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för det bottennära fisket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2808 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ålfiskeföretagares möjlighet att överlåta sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2944 av Ann-Sofie Alm (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa kvotfiske genom fritidsfiske och sportfiske av den blåfenade tonfisken längs Bohuskusten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3014 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en generationsväxlingsplan bör utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på EU-nivå verka för åtgärder där de gör som störst nytta i syfte att låta beståndet av europeisk ål återhämta sig och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att underlätta att ålen kan ta sig förbi vattenkraftverk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Ålfondens finansiering kan förstärkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka trålgränsen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att se över resursfördelningssystemet så att det främsta målet blir en ökad flexibilitet i fisket samt att yrkesfisket bedrivs ekosystemanpassat och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för omarbetning av dagens ITQ-system med stärkta regionala kvoter inom ramen för ett ekosystembaserat fiske och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utreda hur det storskaliga pelagiska trålfisket och bottentrålning kan förbjudas generellt för alla nationers fiske inom tolv nautiska mil från baslinjen och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten ett tydligt direktiv att upphöra med undantagen för trålfiske inom trålgränsen oavsett om

- trålgränsen är kvar på dagens fyra nautiska mil eller om den i framtiden flyttas ut till tolv nautiska mil och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utreda möjligheter och förutsättningar att begränsa bottentrålning för svenskt och utländskt fiske till de områden där de gör minst skada för ekosystemen och inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och tillkännager detta för regeringen.
 36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i samband med införandet av etappmål även bör planera in fiskefria områden på de platser där det är mest lämpligt och tillkännager detta för regeringen.
 37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett förbud mot riktat fiske på ål och tillkännager detta för regeringen.
 38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU inför förbud mot riktat fiske på ål inom EU och tillkännager detta för regeringen.
 39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten bör ges i uppdrag att stärka kontrollen av fiskefartyg genom att införa krav på elektronisk fjärrövervakning ombord och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3332 av Sanne Lennström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga fler åtgärder för ett hållbart fiske och en bättre havsmiljö och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3427 av Kjell Jansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa det industriella trålfisket i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att uppföljningen av EU:s kontrollprogram för den gemensamma fiskeripolitiken ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i EU ska verka för att landningsskyldigheten fullgörs i samtliga medlemsländer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s fiskeripolitik följer vetenskapliga rekommendationer om ett långsiktigt hållbart fiske och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU ger relevanta vetenskapliga organ de förutsättningar som krävs för att kunna inhämta nödvändiga data om fiskbestånd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU höjer minimimåttet vid fångst av havskräfta till 12 centimeter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska begära att kommissionen tar fram kriterier för en ny förvaltningsplan för Östersjön med syftet att utveckla en mer lokalanpassad förvaltning med utgångspunkt i ny evidensbaserad kunskap om de olika fiskbestånden och deras biologiska interaktion och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att det utpekats fredningsområden där hotade fiskarter kan leka och växa upp och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU gör en samlad utvärdering av medlemsstaternas planer för ål och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska agera för att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten ska ges i uppdrag att upphöra med att dela ut dispenser för fartyg över 24 meter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s fiskepartnerskapsavtal ska bli mer hållbara genom bättre uppföljning och sänkt subventionsgrad och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda de ekonomiska villkoren för yrkesfiskare, exempelvis vad gäller grunderna för utbetalning av stilleståndsersättning och a-kassa, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska klargöra att väl fungerande samförvaltningsorgan som har godkänts av Havs- och vattenmyndigheten ska undantas från förbud då det gäller bottenrålning i skyddade områden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värnandet av det småskaliga kustfisket och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra generationsskiften i det småskaliga fisket och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverken för överlåtelse av fiskerätter bör göras mer tillåtande och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att näringsidkare som fiskar småskaligt för att förse sin egen restaurang eller sitt rökeri med råvaror inte ska behöva yrkesfiskelicens så länge lokala fiskerikonsulenter har gett sitt stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att se till att delar av EU-beslutad bifångstkvot av en fiskart ska tilldelas småskaliga fiskare på platser där arten i fråga fortsatt har god beståndstillväxt och storlek och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att se till att ägare till enskilt fiskevatten ges rätt till del i bifångstkvot och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket systematiskt bör följa upp hur det lokala fisket bidrar till att öka svensk livsmedelsproduktion i enlighet med målsättningen i livsmedelsstrategin och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdraga åt relevanta myndigheter att göra en genomgripande analys av huruvida nationella fiskereguleringar är relevanta, enkla och kostnadseffektiva och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens myndigheter inte ska ägna sig åt s.k. gold-plating vid införande av EU:s regelverk på fiskeområdet och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att spårbarhetssystemet måste ändras så att det blir likvärdigt det som används i andra EU-länder och t.ex. endast ska omfatta fisk som har fångats och landats i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man vid införandet av nya lagar och regleringar särskilt måste analysera och bedöma konsekvenserna också för det småskaliga fisket och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket ska utreda huruvida nya regleringar behövs vid ökad utländsk fisketurism och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket ska utreda gränsdragningen mellan fritidsfiske och yrkesfiske och tillkännager detta för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett fortsatt arbete för att utveckla och implementera mer selektiva fiskemetoder och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten bör få i uppdrag att systematiskt analysera de miljömässiga och akvatiska effekterna av vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör utarbeta långsiktigt hållbara villkor för företag inom matfiskodling och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Tillväxtverket ska utreda varför kassodlare av matfisk flyttar sin verksamhet till andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste tydliggöras vilken myndighet som har till uppgift att stödja nyföretagande inom vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga nu gällande miljötillstånd för vattenbruk som löper ut senast 2022 med fem år och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3618 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att strömmingen bibehålls i Östersjön genom effektiva åtgärder för att skydda arten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för snabbare tillståndsprocesser för att starta och bedriva vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja kunskapen hos handläggare som handlägger ärenden om vattenbruk, exempelvis landbaserad fiskodling, och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga regelverk och tillstånd för landbaserat vattenbruk kraftigt bör förenklas och effektiviseras och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skrivningarna om nya livsmedel i miljöbalken och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur miljöersättningen kan effektiviseras och öka till näringsverksamheter som vidtar åtgärder för att anlägga och odla blå fånggrödor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftning som utgör ett hinder för odling av olika typer av blå fånggrödor och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa ett hållbart nationellt fiskeripolitiskt program och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att insjöfiskets och det kustnära och regionala fiskets regler och administration bör ställas i proportion till den verksamhet som bedrivs och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att insjöfisket, det kustnära fisket och det regionala fisket bör få en mer framträdande roll i genomförandet av den svenska livsmedelsstrategin, bl.a. genom en tydligare inriktning på fiskets hela förädlingskedja, och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att andelen fisk som förs i land från Östersjön i ökad utsträckning bör gå direkt till humankonsumtion och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta ut det industriella fisket till tolv milsgränsen och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten till regional förvaltning av fiskekvoter som involverar lokala och regionala aktörer i större utsträckning bör utredas och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hänsyn bör tas till kustsamhällellenas utveckling samt samhällsnyttan vid fördelningen av kvoter i det pelagiska respektive demersala fisket och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta nyrekrytering och generationsskiftet inom svenskt fiske och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett hållbart fiske globalt och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut om fiskekvoter bör tas efter vetenskapliga rekommendationer och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för utkastförbudets efterlevnad inom EU-samarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3670 av Niels Paarup-Petersen (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett gemensamt havs- och samarbetsavtal mellan Danmark och Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fiskekort i havet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka straffen för trålning i Öresund och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda all trålning i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om processen för att avveckla det nationella spårbarhetssystemet som utvecklats av Havs- och vattenmyndigheten för att ersätta det med ett EU-baserat spårbarhetssystem och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa spårbarhet av fisk till europeisk procedur med spårbarhet av fångst och landning samt ett steg fram och ett steg bak i värdekedjan och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att spårbarhetssystemen bör upprätthållas genom företagens egna affärssystem och tillkännager detta för regeringen.
98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla det nationellt digitala spårbarhetssystemet för att uppfylla EU:s regelverk för spårbarhet av fisk och skaldjur och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bottentrålning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3915 av Anders Åkesson och Magnus Ek (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dagens ålfisketillstånd ska övergå till att vara överförbara mellan personer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3982 av Jakob Olofsgård m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av fisket av andra arter för torskens möjlighet att återhämta sig och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta ut trälgränsen och att begränsa strömmingsfisket och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillförlitliga data om fiskbestånden och deras sammansättning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fiskeförvaltningen ska baseras på försiktighetsprincipen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna fiskens lekområden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade incitament för ett selektivt fiske och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett generellt stopp för bottenträlning i skyddade områden och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en förbättrad övervakning för att bestämmelser om mängden fisk som får fiskas upp efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande för att EU skyndsamt ska begränsa fiskemetoder som skadar ekosystemen samt vara pådrivande i att följa upp att begränsningarna mot de skadliga metoderna efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hinder måste belysas och åtgärder vidtas som bidrar till ett långsiktigt miljömässigt hållbart vattenbruk oavsett val av teknik och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fritidsfisket är en viktig del av friluftslivet och att dagens fria fritidsfiske bör värnas och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att återskapa goda livsmiljöer och lekområden för fisk och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra kunskapsläget kring varför fiskdöd uppstår och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det småskaliga kustnära fiskets långsiktiga villkor bör stärkas för att möjliggöra levande kustsamhällen och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördelningen av fiskerättigheter ska stödja miljömässigt hållbart fiske och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effekterna för det småskaliga fisket av internationella fiskerätter inom det pelagiska fisket bör utvärderas och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det småskaliga kustnära fiskets villkor för att möjliggöra levande kustsamhällen och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett hållbart fiske globalt och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fiskekvoterna i Östersjön ska anpassas till vetenskapliga underlag som beaktar ekosystemen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4041 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de för fisken viktigaste lekområdena ska stängas för fiske under hela lekperioderna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera regelförenklingsarbetet inom fiskerinäringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvarig fiskemyndighet bör beakta och främja förnyringen av medelåldern inom det småskaliga icke-industriella fisket och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvarig fiskemyndighet vid ansökan om fiskelicens även bör beakta användningstrycket på aktuell licens och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten bör utredas att bilda fiskevårdsområden i sådana vatten där fritt handredskapsfiske nu råder, i syfte att utveckla fisketurism och annat småskaligt fiskeföretagande, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa spårbarhet av fisk till europeisk procedur med spårbarhet av fångst och landning samt ett steg fram och ett steg bak i värdekedjan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att spårbarhetssystemen upprätthålls genom företagens egna affärssystem och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om processen för att utveckla det nationella spårbarhetssystemet som utvecklats av Havs- och vattenmyndigheten för att ersätta med ett EU-baserat spårbarhetssystem och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tillfälligt stopp för trålfiske efter torsk i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trålfiske i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att överföra ålfisketillstånd mellan generationer och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör motarbeta EU-kommissionens förslag om ett totalt ålfiskestopp i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4083 av Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att förutsättningslöst arbeta fram ett förslag på hur ett system för fördelning av kvoter skulle se ut där nedanstående parametrar ska ingå: främja fiske för den lokala ekonomin i kustsamhällen där det behövs mer sysselsättning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att förutsättningslöst arbeta fram ett förslag på hur ett system för fördelning av kvoter skulle se ut där nedanstående parametrar ska ingå: främja fiske för humankonsumtion i stället för andra ändamål, i linje med ambitionerna i livsmedelsstrategin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att förutsättningslöst arbeta fram ett förslag på hur ett system för fördelning av kvoter skulle se ut där nedanstående parametrar ska ingå: underlätta nytt tillträde för fiskarkåren och generationsbyten utan att detta ökar den samlade fiskeansträngningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att förutsättningslöst arbeta fram ett förslag på hur ett system för fördelning av kvoter skulle se ut där nedanstående parametrar ska ingå: främja användning av skonsammare fiskemetoder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att förutsättningslöst arbeta fram ett förslag på hur ett system för fördelning av kvoter skulle se ut där nedanstående parametrar ska ingå: främja fiske som är förenligt med och bidrar till att uppnå målet om god miljöstatus för våra havsområden enligt havsmiljödirektivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omedelbart upphöra med dispenser till större fartyg, industritrålare, att fiska nära kusterna och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta ut trålgränsen till tolv nautiska sjömil och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ekosystembaserad förvaltning och rådgivning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den neddragning av strömmingskvoten som ICES föreslår inför nästa period enbart ska belasta det pelagiska fisket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4218 av Elisabeth Falkhaven (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sluta låta MSY styra förvaltningen av fisket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stryka andra meningen i fiskerilagen som lyder enligt följande: ”Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras”, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera mellan de mål som i dag finns kring fisket och havsmiljön enligt förslag: 1) Ekosystemens mående – för förmågan att producera fisk helt enkelt; 2) Det kustnära fisket för humankonsumtion och lokal beredning – för fler arbetstillfällen i Sverige. När dessa två områden blivit tillgodosedda och om det då finns fisk/biomassa kvar i haven som bedöms kunna tas upp utan att skada på miljön/ekosystemen sker får industrifisket sitt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
17. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:36	Aron Emilsson (SD)	1 och 4–7
2021/22:246	Markus Wiechel m.fl. (SD)	
2021/22:272	Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda 2 SD)	
2021/22:791	Kerstin Lundgren (C)	4
2021/22:824	Heléne Björklund (S)	
2021/22:825	Per-Arne Håkansson och Heléne Björklund (båda S)	
2021/22:1670	Johan Hultberg (M)	2–7
2021/22:1671	Johan Hultberg (M)	1–3 och 5
2021/22:1731	Niklas Wykman (M)	1
2021/22:2070	Sofia Nilsson (C)	
2021/22:2163	Pål Jonson (M)	
2021/22:2301	Nina Lundström (L)	
2021/22:2366	Nina Lundström (L)	1 och 2
2021/22:2410	Hans Rothenberg (M)	
2021/22:2451	Eric Palmqvist m.fl. (SD)	28
2021/22:2480	Runar Filper m.fl. (SD)	2, 4–12, 19, 20, 22, 24–29, 31, 33 och 34
2021/22:2511	Alexandra Anstrell (M)	
2021/22:2808	Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)	1
2021/22:3014	Björn Söder m.fl. (SD)	1 och 4
2021/22:3022	Fredrik Lindahl m.fl. (SD)	4
2021/22:3279	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	32–34 och 37
2021/22:3332	Sanne Lennström m.fl. (S)	
2021/22:3427	Kjell Jansson (M)	
2021/22:3434	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	3–7, 9–15, 17–19, 22, 26–28 och 33–37

2021/22:3618	Lars Beckman (M)	
2021/22:3650	Kristina Yngwe m.fl. (C)	49–52, 54, 56, 59, 60 och 63– 65
2021/22:3670	Niels Paarup-Petersen (C)	6
2021/22:3881	Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)	43
2021/22:3915	Anders Åkesson och Magnus Ek (båda C)	
2021/22:3982	Jakob Olofsgård m.fl. (L)	7, 8, 10, 11, 13, 14, 16–18, 20, 21, 26, 28 och 29
2021/22:4041	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	3–5 och 12– 14
2021/22:4083	Elisabeth Falkhaven och Maria Gardfjell (båda 6–9 MP)	